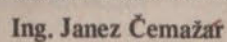


za predsednika občinske konference SZDL izvoljen Vili Belič

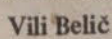
ne bo mogoče pokriti vseh potreb, le obratno, kolikor bo sredstev, toliko potreb bomo lahko pokrili. Poslanka je de-

volilne konference 30. junija. Govori ing. Janez Čemažar, dosednji predsednik obč. konf. SZDL Ljubljana – Vič – Rudnik.

jala, da je samoprispevek na tem področju solidarnostna akcija, ki zahteva širšega gleda-

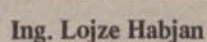


nem delovanju zapušča svoj položaj. Vsekakor bo ostal tudi v prihodnje aktiven politični delavec v življenju naše občine in mu tako tudi za naprej želimo uspešno delo. Za vse storjeno pri SZDL – poleg redne zaposlitve, v „prostem“ času – v imenu tistih, ki tov. Čema-

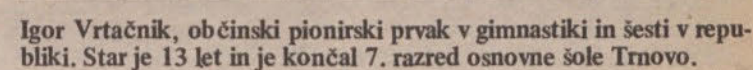


Podpredsednik obč. konf.
SZDL je ING. LOJZE HAB-

Na predlog udeležencev je bilo glasovanje javno. Tako so izvolili tudi predsednika in podpredsednika občinske konference SZDL Vilija Beliča in ing. Lojzeta Habjana, prav tako soglasno. Novi predsednik se je nato zahvalil za izraženo zaupanje, dosedanjí predsednik pa se je zahvalil dosedanjim članom konference, ti in novi pa njemu za res uspešno in kvalitetno delo. SaS



JAN, rojen 1935 v Ljubljani dipl. inž. agronomije, direktor sektorja za proizvodnjo pri podjetju „Gruda“. Tudi on je začel z delom v mladinski organizaciji, bil je odbornik občinske skupščine in je član raznih samoupravnih organov. Tako kot predsednik Vili Belič je tudi Lojze Habjan član prejšnjega – in seveda sedanjega – izvršnega odbora obč. konf. SZDL. Je pa tudi član uredniškega odbora in stalni dopisnik Naše komun. Kot strokovnjak se tov. Habjan zavzema zlasti za razvoj kmetijske kooperacije, je tudi predsednik sekcije za kmetijstvo.



Otroških vrtcev in osnovnih šol imamo premalo ali pa delujejo te prepotrebne družbene ustanove v težkih, nezadovoljivih razmerah. Tako je pri nas že izza vojne, ko je bila vzrok takšnemu stanju vsesplošna prizadetost. Vendar tudi kasneje ni bilo mogoče na tem področju nikoli doseči eksplozivnega razvoja drugih, obratno, danes ni nobeno odkritje več, če ugotovimo, da je zaostanek iz leta v leto večji. Danes vemo, da ne bo dovolj sredstev za realizacijo srednjeročnih načrtov za izgradnjo otroško varstvenih objektov in osnovnih šol. Ne bo jih, če ...

Ko pa bi le uspeli zagotoviti potrebna sredstva za realizacijo obstoječih načrtov, potem tudi že vemo, da bo življenje po vsej verjetnosti krepko preseglo teoretična predvidevanja. Namesto da bi se približevali rešitvi problema, smo vedno dlje od nje. To pa v praksi pomeni slabše učne pogoje in seveda tudi uspehe, šolanje v izmenah in nezmožnost zadostitve zakona o splošni osnovnošolski obveznosti. V otroškem varstvu pa pomeni večjo ogroženost nestrokovno varovanih otrok in preprečevanje možnosti zaposlitve mladih žena, kar onemogoča ženam – materam dejansko družbeno enakopravnost.

Ko smo se tako spogledali s problemom otroškega varstva in šolstva iz oči v oči, smo postavljali neposredno predvprašanje: kaj storiti? Odgovor pa moramo prej ko slej iskati v okviru lastnih možnosti in lastne dobre volje: gospodarstva ni moč še bolj obremenjevati — čeprav računamo tudi tu na njegovo solidarnost — občinski proračun pa je že itak prekratka rjuha. Odgovor je torej: samoprispevek! Gre za obliko družbene solidarnosti, kakršna je v navadi tudi po deželah, kjer si še niso napisali v program razvoja socializem in samoupravljanje.

Ni še dolgo tega, kar je bilo o samopriskvku v Ljubljani precej govora. Takrat je bilo splošno razpoloženje (med občani!) na splošno samopriskvku naklonjeno. Potem pa so neke na vrhu odločili drugače. Kaže, da so sedaj spoznali tudi tam... Zakaj se naša občinska konferenca z velikim delom članstva, s svojim izvršnim odborom in predsedstvom zavzema v tej situaciji za samopriskpek in prehaja v to široko akcijo? — vsaj iz treh pomembnih razlogov:

1. ker je nujna,
2. ker je izraz dobre volje in
3. ker deluje za zmanjšanje socialnih razlik.

Na nujnost smo že pokazali. Z odločanjem na referendumu, s podprejanjem manjšine večini, z individualnim prispevkom skupnosti pomeni samoprispevek izraz altruizma in je kot tak politično-povezovalni akt. V tem vidimo njegovo etično, humano vrednost. Ima pa tudi posredno socialno-regulativno možnost, saj prispevajo na ta način premožnejši več, v sorazmerju s svojimi dohodki.



Včasih ugotavljamo, da ta ali ona organizacija deluje le bolj na papirju. To pa ne velja za organizacijo Rdečega križa v naši občini. Akcije, ki se jih v tej organizaciji lotijo, so dosledno dobro izpeljane. Takšna je bila tudi nedavna nabiralna akcija. Na sliki: akcijski tab RŠ KS Krim – Rudnik.



Letošnji deževni junij je bil kaj malo naklonjen našim dopustnikom. Pa tudi kmetje so imeli z vremenom vrsto nevesčnosti. Tako tudi priprava krme za zimo ni potekala, kakor bi morala.

Nekaj sreče je bilo potrebno, da si pripeljal še o pravem času pod streho voz posušenega sena.

Problematika krajevnih skupnosti in predlog za uvedbo samoprispevka sta bili prvi točki na dnevnem redu seje občinske skupščine, na kateri so se zbrali odborniki 24. junija. Pred njimi je bila obširna analiza krajevnih skupnosti, o kateri so se v glavnem pozitivno izrazili, vendar so sklenili, da naj se do jeseni ta analiza še strokovno poglobi, tako da bo lahko res dobro služila kot merilo naslednjega proračunskega leta.

Živahna razprava je potekala tudi ob predlogu za uvedbo samoprispevka za gradnjo šol in otroško varstvenih ustanov. Odborniki so izglasovali predložene materiale in poverili občinski konferenci SZDL glavno tezo priprav za sprejetje samoprispevka.

V okviru ostalih točk dnevnega reda so odborniki obravnavali poslovanje stanovanjskega podjetja Dom v lanskem letu, posojilo za popravilo mestnih ulic in cest IV. reda, družbeni dogovor o štipendiranju in zaključni račun prispevkov in davkov za leto 1970. Na seji je postalo živahno še ob obravnavanju zasedbe ravnateljskega mesta na osnovni šoli Trnovo, kamor je bil imenovan Geza Čahuk.

1. julija so se odborniki občinske skupščine znova zbrali. Tokrat sta bili na dnevnem redu le dve točki. V okviru prve so obravnavali mere za izvajanje stabilizacije na področju gospodarstva v občini in so se s tem v zvezi zavzeli za kar največjo doslednost. Med obravnavo organizacije vseljudskega odpora na območju občine so dobili odborniki podrobnejši vpogled v način organiziranosti in zagotovilo za relativno varnost.

NASLEDNJA ŠTEVILKA
NAŠE KOMUNE
BO IZŠLA
SEPTEMBRA



Ex tempore v Velikih Laščah. Začetek tradicionalne likovne prireditve v naši občini?

Ex tempore v Velikih Laščah

Na predlog Naše komunne so v soboto, 26. junija priredili v Velikih Laščah prvi ex tempore – množično likovno akcijo z omejenim časom. Organizator prireditve je bila osnovna šola Primoža Trubarja z njenim prizadevanjem ravnateljem Nikom Valjavcem, po strokovni plati pa je pomagal slikar Maj-Klemenčič.

Na prvem laškem ex tempore so se zbrali najboljše likovniki z osnovnih šol Vič, Trnovo in „Oskar Kovarčič“ – ti so bili zastopani le z višji mi razredi – in domačini – ti seveda v večjem številu. Mlade likovnike so spremljali njihovi pedagogi. Čas, določen za delo, je bil od desete do 16. ure, slikali pa so motive iz Velikih Lašč in okolice. Iz nasli-

Borci za aktivnejšo vlogo

Po presledku treh let je bila 27. maja v domu Svobode na Viču skupščina ZZZB NOV občine Vič-Rudnik. Poleg članov so se skupščine udeležili general Jaka Avšič, generalpolkovnik Rado Pehaček, član zveznega odbora ZZZB NOV Janez Japelj, narodni heroj Franc Kresc-Čoban kot tudi predstavniki občinskih odborov zveze borcev.

Potem ko so izvolili devetčlansko delovno predsedstvo (predsedoval mu je dr. Rudolf Obračunč), je predsednik občinskega odbora ZB Stanislav Vrhovec podal uvodno poročilo. (Povzemamo nekaj glavnih misli).

„Naša organizacija mora gojiti budnost v takem smislu, da še bolj utrjujemo našo socialistično družbo, da čujemo in gojimo velike pridobitve naše slavne revolucije. Ko tako ocenjujemo politično situacijo, potem znamo še bolj ceniti naše napore za mir in sožitje med narodi.“

Potem, ko je orisal položaj slovenskih manjšin v sosednjih državah je dejal: „Nikakor ne smemo dopustiti, da bi se nekatere naše organizacije zapirale vase, da se v njihovih vrstah zastrujejo spori, da se njihova tematika in področje dela začne in konča pri materialni problematiki borcev in kritiki naše družbe. Letošnji občni zbori so dokazali, kako močno je naše članstvo povezano z življenjem kraja in občine. Enotno se pri vseh naših organizacijah odraža dosledno stališče, da zahtevamo objektivno in pošteno razpravljanje o problemih, ki tarejo naše članstvo. Nikakor ne poziramo lastnih napak in nepravilnosti, ker smo končno sami tisti, ki tudi od našega članstva zahtevamo objektivnost in poštenje pri tako odgovornem družbenem delu. Celotna naša družbena skupnost je v jeku doslednega izvajanja gospodarske reforme in stabilizacije. Pri-pominjam, da naše članstvo v celoti podpira in aktivno sodeluje v tem izredno važnem družbeno gospodarskem procesu. Zavedamo se, da bo od uspešnosti gospodarske reforme, stabilnosti gospodarstva nasploh tudi materialni položaj našega članstva ugodnejši. Prav tako pa živimo sedaj v središču razprav in razgovorov o predlaganih ustavnih spremembah, ki so pravzaprav tudi sestavni del naših naporov za stabilizacijo.“

Zato bo morala naša organizacija in celotno članstvo posvetiti temu osrednjemu vprašanju, ki dejansko predstavlja prelomnico v našem dosedanjem razvoju, vso podporo in še več, tej problematiki bomo morali z vso prizadevnostjo in aktivnostjo usmeriti vse naše napore, z eno osnovno željo, da težave gospodarskega značaja čimprej prebrodimo in da celoten program stabilizacije.

Inspekcije so že dolga leta organizirane po novem „naj“ principu, rezultatov pa ni videti. Občani sploh več ne opazijo delovanja inspekcije na nekaterih področjih, ker so inspekcije izgubile kontakt z bazo in ljudje inspektorjev sploh ne poznajo. To seveda nekaterim, posebno obrtnikom, ki tako radi kršijo predpise, v celoti ustreza. Oni imajo oblast raje daleč, daleč, in tako zagovarjajo veliko in lepo centralizirano upravo v kaki palači.

Do česa je prišlo še na tem področju? Število zaposlenih na inspekcijskih službah se povečuje, specializacija se izvaja prostorsko namesto po dejavnostih, uvedli pa so tudi mehanske pokazatelje ocenjevanja dela. Tako merijo uspešnost inspektorja po številu odločb, prijavi o prekrških itn. Zato so inspektorji včasih prisiljeni, da posvečajo pozornost nepomembnim stvarim, da lahko naberejo zadostno število odločb. Iz istega vzroka izvira tudi to, da so se inspekcije skoncentrirale v svojem delovanju na družbeni sektor. V podjetju namreč vedno koga najdeš, s privatnikom, ki se lahko in tudi uspe skrivati, pa je precej težje.

TUDI ZADNJIČ KRITIČNO

23. junija se je sestal izvršni odbor občinske konference SZDL, zadnjič v tem sestavu. Zato je bila njegova seja vsa posvečena zagotovitvi kontinuitete dela, predvsem pa pripravam za sklic konference 30. junija. V tem smislu so člani izvršnega odbora opravili vse vsebinske, kadrovske in tehnične priprave. Izvršni odbor je obravnaval tudi evidentiranje kandidatov za republiško delegacijo v zvezni konferenci SZDL in je ugotovil, da to evidentiranje ni potekalo dovolj demokratično. Republiška konferenca je namreč predlagala nekatere kandidate, za katere je navajala, da so jih delegirale občinske konference, ki pa v resnici o tem sploh niso razpravljale. Postopek evidentiranja in verifikiranja je že iz tehničnih razlogov premalo demokratičen, saj imajo občinske konference le omejene možnosti vplivanja.

Naše komunna, glasilo občinske konference SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik. Izhaja mesečno. Ureja uredniški odbor: inž. Janez Čemažar, Danilo Emešič, inž. Lojze Habjan, Slavko Kobe, Rudi Kosmač, Bine Lenaršič, Peter Likar, Boris Makovec, Darko Perovšek, Ivan Virnik in Sandi Sitar (odgovorni urednik). Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trg MDB 7/I., tel. 20-728, tekoči račun SDK 501-8-349/3. Rokopisov ne vračamo. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

zacije kakor tudi predvidene ustavne spremembe začno delovati čimprej v smeri napredka in ekonomske trdnosti.

Delo občinskega odbora ZZZB NOV se je v zadnjih treh letih odvijalo v devetih komisijah, ki so zasedale na 193 sejah ter skušale pravočasno rešiti 3676 poslanih prošenj. Odbor je uspešno sodeloval s komisijo za vprašanje borcev in invalidov NOV pri občinski skupščini, z organizacijo Zveze rezervnih vojaških starešin in ostalimi družbeno političnimi organizacijami.

Komisija za priznanje posebne dobe v NOB se je pri reševanju prošenj srečavala s težavnimi in odgovornimi delom, saj so bili zahtevki, ki so jih komunalni zavodi za socialno zavarovanje pošiljali komisijam, nemalokrat pomanjkljivo dokumentirani in je morala komisija iskati podatke pri bivših aktivistih na terenu.

V naši občini je 1052 vojaških vojnih invalidov. Njihova problematika je bila dalj časa neurejena (materialna stanje). Vendar se je z republiškim zakonom o VVI višina invalidskega dodatka povišala od

350 na 410 dinarjev. Na konferencah VVI pa je najbolj izstopala želja, da je treba čimprej sprejeti XXIX. amandma k ustavi, ki govori o tem, da bi bile vse temeljne pravice borcev in invalidov NOV določene v federaciji, kajti posamezne republike naj bi svobodno reševale v okviru pristojnosti predvsem tiste zadeve VVI, ki imajo socialen značaj. Takšno je bilo poročilo komisije za VVI.

V poročilu komisije za socialna in zdravstvena vprašanja borcev in invalidov NOB pa je bila poudarjena želja po tesnejšem in odgovornejšem delu te komisije na področju dodeljevanja družbene pomoči z vsemi krajevnimi organizacijami ZB in ZVVI.

Potem, ko so s svojim delom seznanile članstvo še ostale komisije. Potem ko so s svojim delom seznanile članstvo še ostale komisije, se je začela razprava.

Potem ko so s svojim delom seznanile članstvo še ostale komisije, se je začela razprava.

Generalpolkovnik Rado Pehaček je poudaril zlasti izredno razumevanje občinske skupščine pri razumevanju borcevske problematike. „Po svojih močeh bomo tudi borci skušali podpreti našo skupščino pri njenem delu. Na vseh nivojih moramo sodelovati kot družbeno politična skupnost, kot soustvarjalci, saj bomo na tak način lahko lažje uve-

ljavljali svoje pravice, kot če smo pomaknjeni v ozadje.“

Janez Japelj pa je v svojem pozdravnem nagovoru predvsem orisal pomen ustavnih amandmajev, pri tem pa dejal, da morajo borci, ki imajo v našem političnem življenju še vedno velik vpliv, s svojimi močmi nuditi aktivno pomoč pri njihovem izvajanju.

Nekaj več besed pa so posvetili organiziranosti ZK v Ljubljani: „Zveza komunistov kot osrednja sila našega sistema se mora pokrivati podobno kot vse ostale družbene organizacije s samo teritorialno razdelitvijo, zato na tej skupščini še enkrat zavzemamo že znano stališče o formiranju občinskih komitejev ZK, saj bo tako organizirana Zveza komunistov lahko učinkoviteje reševala družbena vprašanja.“

Obsodili pa so tudi nedavne studentske demonstracije v našem mestu češ „takšna zborovanja so se sprevrgla v že kar reakcionarno smer in zadnji čas je, da se z mladimi odkrito pomenimo o družbenih problemih, ne pa, da dopuščamo, da neposredno blatijo našo revolucijo, kar izraža vse prej kot pozitiven pristop k izgrajevanju naše socialistične družbe.“

Na koncu pa so soglasno izvolili delegate za mestno skupščino in kandidate za mestni odbor ZZZB NOV.

J. DOMITROVIČ

PREVEČ IN PREMALO NATANČNE INŠPEKCIJE

Pogled z mestnega nivoja?

Pred dnevi sem se razgovarjal z direktorjem manjšega podjetja iz Ljubljane. Pod nos mi je pomolil odločbo inspekcije, v kateri jasno piše, da bo pač treba plačati kazen, ker se lušči barva na napisni tabli. „Stojimo sredi naselja črnih gradenj. Teh pa nihče ne vidi, še manj pa preganja,“ mi je besno pojasnil.

Ubogega direktorja sem komaj pomiril in mu razložil, da je stvar popolnoma drugačna, če se pelješ v avtomobilu po cesti in lahko kar iz njega opazuješ nepravilnosti in nato pišeš odločbe, kot pa da moraš loviti privatnika in je tako ravnanje inspektorja razumljivo. Kako je pravzaprav prišlo do takega stanja?

Pred leti so se dogovorile ljubljanske občine za skupne inspekcijske službe. Tak „centralizem“ naj bi imel kup prednosti na vseh koncih, saj se je pokazal tak sistem kot zelo uspešen npr. pri UVJ. Tedaj so obljubljali, da bodo pri novi organizaciji lahko organizirali specializirano delo, pa še manj ljudi bo treba. Od obljub do realnosti pa je daleč.

Inspekcije so že dolga leta organizirane po novem „naj“ principu, rezultatov pa ni videti. Občani sploh več ne opazijo delovanja inspekcije na nekaterih področjih, ker so inspekcije izgubile kontakt z bazo in ljudje inspektorjev sploh ne poznajo. To seveda nekaterim, posebno obrtnikom, ki tako radi kršijo predpise, v celoti ustreza. Oni imajo oblast raje daleč, daleč, in tako zagovarjajo veliko in lepo centralizirano upravo v kaki palači.

Do česa je prišlo še na tem področju? Število zaposlenih na inspekcijskih službah se povečuje, specializacija se izvaja prostorsko namesto po dejavnostih, uvedli pa so tudi mehanske pokazatelje ocenjevanja dela. Tako merijo uspešnost inspektorja po številu odločb, prijavi o prekrških itn. Zato so inspektorji včasih prisiljeni, da posvečajo pozornost nepomembnim stvarim, da lahko naberejo zadostno število odločb. Iz istega vzroka izvira tudi to, da so se inspekcije skoncentrirale v svojem delovanju na družbeni sektor. V podjetju namreč vedno koga najdeš, s privatnikom, ki se lahko in tudi uspe skrivati, pa je precej težje.

Tako se inspekcija spotika pri podjetjih ob prave malenkosti. Eno sem navedel že prej kot primer, to je napisne table. Drugi lep primer je inštitut Jožef Stefan. V inštitutu so na svoji ograjeni zemlji dozdaj sredi kompleksa stavb majhen podaljšek, ki so ga rabili za boljšo uporabo pospeševalnika. Stvar je bila skrita očem, toda ne dovolj. Budno oko inspektorja za gradbene zadeve jo je zapazilo in začele so deževati odločbe. Isti inspektor pa verjetno ne uspe zapaziti celih „črnih“ ulic, ki se pojavljajo na Kozarjih in drugod. V neki drugi tovarni je inspekcija odločila, da morajo imeti orodje in naprave za gašenje v posebni stavbi izven tovarniških prostorov. Ko je podjetje dobilo odločbo, je na dvorišču svoje tovarne, v sredini med zidovi, postavilo provizorično stavbo za orodje. Ko je prišla gradbena inspekcija, je gradbeni inspektor izdal odločbo o rušenju stavbe, ker niso imeli v tovarni ustreznega dovoljenja in ker kazi podobo dvorišča. Te gradnje od zunaj ni nihče videl in okolice goto ni kazila, še manj pa dvorišča.

Marsikdo pa lahko zapazi zarjavelo karoserijo, ki jo je avtomobil enostavno postavil ob cesti in jo tam tudi pustil. Njega nihče ne pre-

ganja. Ne mislim očitati inspekciji korupcije, ker ne gre za njo, gre le za način dela, ki se je pokazal kot popolnoma neuspešen. Črni gradnji niso uspeli zaježiti, ceste in vodotoki so še vedno polni odpadkov, ki jih odlagajo ljudje, toda kdo bo lovil privatnika, ko pa so podjetja mnogo lažji in povrh še večji plen. Inspektorju se razumljivo ne izplača pri takem sistemu ocenjevanja, kot vlada, preganjati storilca, ki se mu bo izogibal in bo inspektor porabil mnoge urice za eno samo odločbo. Norma je normala!

Verjetno bi resnično bolje storili v Ljubljani, če bi pustili inspekcije po občinah, saj jih je sedaj v centralizirani službi zaposlenih več, kot pa bi jih bilo na vseh ljubljanskih občinskih inspekcijskih skupaj. Delovanje na ravni občine bi bilo verjetno uspešnejše zaradi boljših kontaktov med samimi inspekcijami, kot tudi drugimi organi npr. oddelkom za gospodarstvo. Inspekcija bi bila bližje bazi in bi verjetno lažje uspevala.

Ne gre nam pri tem za kakršne koli občinske interese in razbijalske težnje, usmerjene proti inspekcijam, dejstvo pa je, da se princip, ki je v veljavi, ni obnesel in bi ga zato kazalo zamenjati. V naši družbi težimo k vedno večji decentralizaciji in v tem položaju verjetno sploh ne bi izstopale inspekcije, če bi bile organizirane na ravni občine, ki je temeljni nosilec.

MILOVAN DIMITRIČ

DAN REČANOV V LJUBLJANI

V soboto, 12. junija smo pozdravili v Ljubljani predstavnike mesta Reke. Pobratimsko srečanje se ponavlja že nekaj let, je bilo tudi tokrat zelo prisrčno.

Srečanje je bilo organizirano tako, da so posamezne skupine prevzemale v goste prijatelje iz svoje družbene dejavnosti ali pa so odšli na obisk k neki krajevni skupnosti. Tudi naša krajevna skupnost Podpeč – Preserje je imela svoje goste, ki jih je seznanila s krajevno samoupravo. Delegacija SZDL – Preserje je imela svojega gosta, ki jih je seznanila s krajevno samoupravo. Delegacija SZDL – Preserje je imela svojega gosta, ki jih je seznanila s krajevno samoupravo. Delegacija SZDL – Preserje je imela svojega gosta, ki jih je seznanila s krajevno samoupravo.

Tokratno srečanje je ponovno potrdilo medsebojno prijateljstvo, način izmenjavanja izkušenj in reševanju problemov, ki se pojavljajo. Tudi medmestna obdaritev predstavlja poseben čar. Srečanj si v prihodnje še želimo.



Tako kot v krajevni skupnosti Podpeč – Preserje je v znamenju izmenjave izkušenj in tovariškega srečanja potekal obisk Rečanov tudi v Notranjih gorah in v KS Krim – Rudnik, naša slika prikazuje skupino iz reske krajeve skupnosti Krnjevo ob prihodu na ljubljansko železniško postajo, kjer so jih sprejeli predstavniki KS „Milan Česnik“.

Graditi na mladini

Razvitje prapora je bilo v dne 22. junija 1971. v Domu Svobode na Viču. Predsednik SZDL Tičlić je v nagovoru razpredel misli: Vse letošnje leto nas spremlja na dobo pred 30 leti, ko je naša fašizma občutil na svoji koži, prej, drugi slej. S ponosom gledamo na to dobo, ko je večina slovenskega naroda izrazila upor proti silam, so mu s silo hotele odvzeti svobodo, to je svoboda naša zemlji.

Takratna totalitarna vojna bila zgrnila nad zaledjem, mesta, morila žene in otroke, dejstva so rasla iz dneva v dan, je bil razdeljen v dva tabora, miselnosti sta se spopadli na nje in smrt. To je torej doba, smo borci za svobodo stopili v z enim edinim nesebičnim smislom – osvoboditev.

Ideje, za katere so gnili po slovenska, srbska, črnogorska, ška inteligenca in delavci, so zgradile novo državno telo, v katero gradimo socialno enotnost jugoslovanske skupnosti.

Ze v maju 1941 so se formirali prvi odbori OF na področju našega terena „Stan in dom“, kratni ustanovitvi so povezovali nesljive in predane domoljube, bili pripravljeni boriti se proti patorju.

Proslava je bila namenjena vitju našega prapora, ki naj bo bol skupne borbe proti fašizmu. Ustvarjanje nove socialistične države je že poziv in življenjska nosta, da se do konca izvede naša noosvobodilni boj slovenskega ljudstva. Ob razviti prapora člani Zveze borcev zavezujejo, bomo ostali zvesti načelom pravega ustanovitvene Osvobodilne fronte. Razviti prapor se je pojavil s praporom Pionirskega oddelka „Milan Česnik“ na osnovni šoli kot simbol, da bo mladina naša vala z delom osvoboditeljev.

Sledil je kulturni program. Na bena šola Vič je sodelovala z nemi točkami harmonikarjev, navzoči so bili navdušeni nad našim izvajanjem. Pionirji so igrali nekaj pesmi iz NOV. Za konec je mikavna skupina pionirjev narodnih nošah izvajala folklople.

LJUBO T

OBČINSKA ORGANIZACIJA ZK

Priprave na ustanovitve občinske organizacije ZK po kajo po predvidenem programu V obdobju priprav je nosil hrov velik delež sekretarja politnega aktivna v občini Vili Rečnega novo izvoljeni predsednik občinske konference SZDL.

Vse osnovne organizacije so že izvolile člane v občinski konferenco. Ustanovni sestank bo 8. julija, na tem sestanku konferenca začrtala program dela in izvolila svoje organe.

Ing. LOJZE HAB

OBAČNA TOVARNA LJUBLJANA JE NAJSTAREJŠA JUGOSLOVANSKA TOBAČNA TOVARNA

V 100 letih se je marsikaj spremenilo

tobačna tovarna je odigrala važno vlogo pri razvoju delavskega gibanja v Ljubljani

POKROVITELJ PROSLAV OB JUBILEJU EDVARD KARDELJ: OBAČNA TOVARNA JE ODIGRALA VAŽNO VLOGO PRI RAZVOJU DELAVSKEGA GIBANJA V LJUBLJANI

izvajalec slovite svetovno znane cigarete Filter 57 Tobačna tovarna Ljubljana je slavila v juniju visok jubilej: 100-letnico obstoja. Tobačnica je srečala torej že dvakrat.

22. marca pred sto leti so tedanje podarke obrtniške in narodne misli sporočile javnosti, da je bila ustanovljena v Cukrarni tobakar- ni. Kot je bilo skromno obvestilo ustanovitvi, tako je bila skromna sama tovarna. Čas spreminja in danes lahko vidimo reklame obvestila TTL povsod. V korak s

četku je zaposlovala tovarna le 24 žensk, kasneje pa je število zaposle- nih raslo v za tedanje časa astro- nomske številke in doseglo končno celo, številko 3000. Pomen te šte- vilke nam bo razumljiv šele ko po- vemo, da je imela celotna tedanja Ljubljana le okoli 20.000 prebival- cev. Kljub tej pomembni vlogi pa so

gareti. Glede na veliko koncentracijo delavske sile v tovarni je postala to- varna žarišče naprednega delavskega gibanja. Prva partijska celica je bila organizirana v tovarni že 1939. leta in je štela pet članov. Takoj na za- četku vojne sta OF in KP dobili mnoge somišljenike v tovari, po- javili pa so se tudi izdajalci, ki pa so jih nekajkrat uspešno likvidirali. V letu 1943 pa so bile v tovarni mno- žične aretacije. Končno je ta prole- tarska tovarna kot naša celotna do- movina pričakala dan osvoboditve. Delovne zmage so se nato v osvobo-jeni domovini vrstile do leta 1962, ko je stal kolektiv pred odločitvijo: prenehati s proizvodnjo cigaret ali pa proizvajati le cigarete.

KOLEKTIV NA RAZPOTJU

Tobačni tovarni so svetovali od zunaj prvo, toda kolektiv se je tedaj odločil za drugo in današnji rezul- tati kažejo, kako prav je imel tedaj kolektiv. Tobačna tovarna je sploh bila ves čas s svojega obstoja le objekt izkoriščanja in obnem zatiranja. Tudi še pred 12 leti so mnogi gledali zelo črno na tovarno in pričakovali iz dneva v dan konec ene najsta- rejših slovenskih tovarn. Vodstvo in delavci pa se niso podali in so res- nično dali od sebe vse in tudi uspeli. Prešli so v zelo kratkem času na pro- izvodnjo cigaret s filtrom, nakupili novo strojno opremo in ves čas skrbeli, da tovarna ne bi zaostala za konkurenco, kar bi pomenilo njen propad. S TTL namreč nikoli niso imeli dosti usmiljenja in večkrat se je tovarna morala skoraj dobesedno krvavo boriti za svoj obstoj. Tudi v zadnjem času smo še vedno lahko pričla dogodom, ko druge jugoslo- vanske tobačne tovarne skušajo na razne nelojalne načine odiniti in uničiti TTL, posebej pa še njen zma- goviti izdelek Filter 57. To cigareto kadi 65 odstotkov vseh potrošnikov te kvalitetne skupine. Cigareta je po- stala tako slavna široko po naši drža- vi, da so pred tremi leti ustanovili v Novem mestu na lastno pobudo čas- opis Filter 58. Inspiracijo za ime je dala slovita cigareta. Filter 57 pred- stavlja 79 odstotkov celotne proiz-

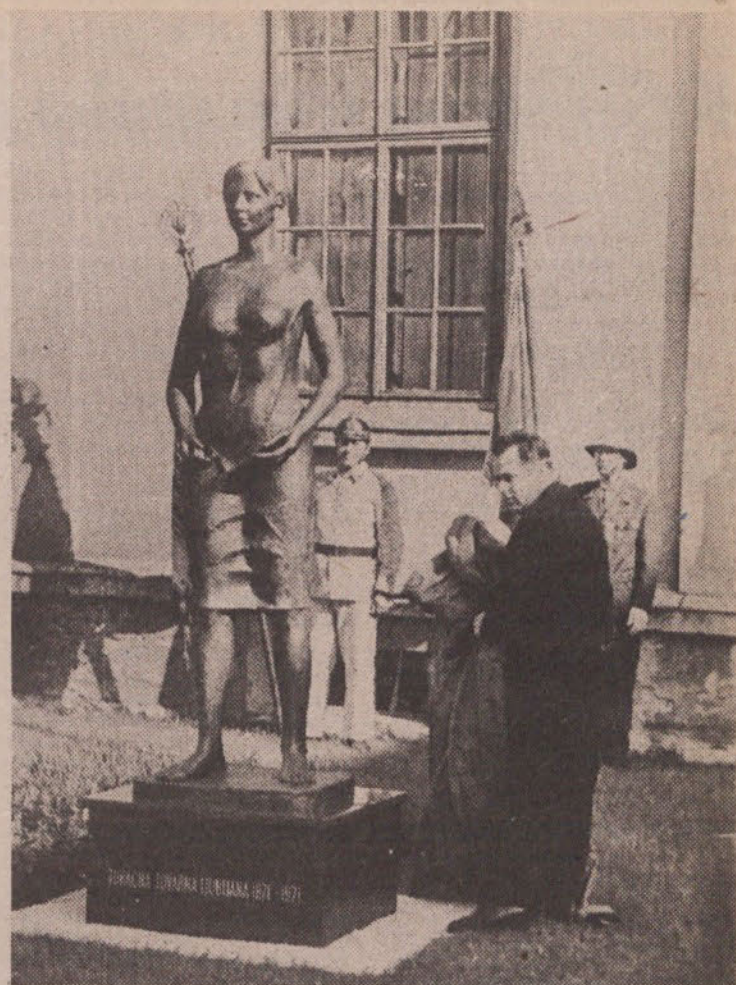
RAZŠIRJANJE IN MODERNIZACIJA PROIZVODNJE

V letošnjem letu, točneje junija pa je tovarna začela proizvajati v ko- operaciji s 60-odstotno lastno ude-ležbo svetovno znano cigareto Astor. S to cigareto nameravajo v TTL prodirati na tržišča, kjer se ta cigareta še ni pojavila, to je pred- vsem na Vzhod.

TTL namerava še naprej razširjati proizvodnjo in jo modernizirati. Trenutno se tovarna po notranji opremi in načinu organiziranja pro- izvodnje lahko primerja enako- pravno z vsako najmodnejše orga- nizirano inozemsko tovarno. Po- udariti pa kaže, da si je vse to pri- garal žilavi kolektiv sam, saj tovarne, kot smo že povedali, nikoli niso fa- vorizirali.

Današnja dnevna proizvodnja ci- garete se giblje od 20 do 23 milijonov kosov. To je toliko kot v prvih letih celoletna izdelava. Oktobra lani je proizvodnja dosegla celo mesečni obseg 500 milijonov cigaret in je v celotni Jugoslaviji soudeležena s 15 odstotki celotne proizvodnje. Obseg letošnje proizvodnje cenijo, da bo po maloprodajnih cenah 754 mili- jonov ali po starem 75 milijard. 40 odstotkov te proizvodnje plasira to- varna sama skozi svojo prodajno mrežo, ki je razprostrta po celotni Jugoslaviji.

Ce si pogledamo nekaj statistič- nih podatkov, lahko ugotovimo da zaposluje danes tovarna 1084 ljudi, od tega je 80 odstotkov žensk. V zadnjih dveh letih je število zapo- slenih skokovito naraslo, saj se je dvignilo za četrtno. Povprečni osebni dohodek v tovarni je 1600 dinarjev, najnižji pa 1000 dinarjev. Poleg v zadnjem času solidnih do- hodkov pa tovarna tudi drugače skrbi za delavce, saj je že pred 10 leti tovarna razpolagala s 100 najem- niškimi stanovanji. V letošnjem letu pa bo dobilo nova stanovanja še 22 delavcev, 32 pa bodo podelili manjši kredit za gradnjo ali adaptacijo sta- novanj. Tovarna pa ima organizirano tudi svojo lastno zdravniško ambu- lanto, pa tudi pri izobraževanju nudi delavcem široke možnosti. V tovarni



Odprite spomenika tobačni delavki ob 100-letnici TTL

lavke pozna dobro razmere, ki so vladale v tej tovarni v predvojnem času. O tovarni je povedal: „Vaša stota obletnica je obnem eden naj- bolj znamenitih jubilejev delavskega razreda in revolucionarnega delav- skega gibanja na Slovenskem. V tej tovarni, ki jo vi danes upravljate, je bila dolgo vrsto let delavka tudi moja mati. Sredi svojih delavskih to- varišic in tovarišev se je učila raz- redne delavske zavesti, ki jo je pre- nesla tudi na nas otroke. Nastanek Tobačne tovarne in njenega mnogo- številnega delavskega kolektiva je odigral za prav posebno vlogo pri razvoju delavskega gibanja v Ljub- ljani.“

O zgodovini in razvoju tovarne je na proslavi govoril tudi generalni di- rektor tovarne Rudolf Šrimšek. Na

svečani seji so podelili stari milijon podružnični šoli Karlovica pri Ve- likih Laščah – nad to šolo ima TTL patronat enega otroškemu vrtcu Rožna dolina in tri otroškemu vrtcu Brdo. Popoldne je bila v hali Tivoli slovesna razglasitev rezultatov to- bačnih iger. Zvečer pa je tovarna priredila za vse člane kolektiva slo- vesnost v hali Tivoli. Ob zakuski sta zabavala kolektiv Nino Robič in Marjana Deržaj, mladi pa so se vrteli v ritmu plesa.

Marsikaj se je spremenilo v 100 letih obstoja. Zidovi, ki so gledali trpljenje ženske tobačne delavke, gledajo danes homogen kolektiv, ki je uspel, vendar ne počiva na lovo- rikah, temveč teži vedno naprej.

MILOVAN DIMITRIČ

NOVA LETINA V NOVIH POGOJIH

Pri nas: prav dobro!

Se nekaj dni nas loči od žetve. Prvi snopi ječmena so že padli. Pri ocenjevanju letošnje žetve oz. letine se moramo opredeliti na področja. Za ljubljansko področje lahko prič- kujemo prav dobro žetev in letino. Naši posevki ječmena, pšenice ter rži so razmeroma majhni, vsi lepo kažejo. Razlike nastopajo le med sortami pšenice in izvedeno agro- tehniko. Hektarski odnosi bodo pre- segali 30 odstotkov. Družbeni po- sevki bodo dali tudi večje donose.

Tudi krompirjevi nasadi izredno lepo kažejo, vendar tu nevarnost še ni minila. Koloradni hrošč je v na- večjem razmahu. Potrebno je redno zapraševanje oz. škropljenje krompirišč. V obilici padavin, kot jih imamo v zadnjem času, so iz- polnjeni pogoji za pojav krompirjeve plesni. Tudi tu je zaščita podobna kot pri hrošču, z razliko, da upo- rabljamo druga sredstva. Tudi nasadi koruze so v dovolj bujni rasti. Pri senu nastajajo velike težave s suše- njem in spravilom, hkrati s poznejšo košnjo pa seno izgublja na kvaliteti.

Tako ugodne ocene ne moremo podati za širo Slovenijo oz. Jugo- slavijo. Področja, kjer prevladuje kontinentalna klima, imajo manj padavin kot normalno, tako da kul- ture že občutijo sušo. Neizogibna posledica so zmanjšani pridelki.

V pričakovanju nove letine smo dočakali nove minimalne odkupne cene za kmetijske pridelke, ki jih je sprejel ZIS. Tako je za mehko pse- nico določena nova odkupna cena 1,20 din, trda pšenica 1,30 din za kg. Koruza, največji spor na jugoslo- vanskem trgu, bo imela garantirano odkupno ceno 0,90 din, sladkorna pesa 0,24 din, sončnice 2,10 din. Povečane so tudi garantirane cene govedine na 9,20 din za kg pitancev in prašičev na 7,85 din. Kolikor bi bila cena na trgu koruzi večja, bi se ustrezno povečala tudi cena govedi in prašičev. Povečane so tudi cene tobaku, konoplji, volni, suhim slivam, fižolu, čebuli, krompirju,

rži, ječmenu in ovsu. Odkupne cene svežemu mleku so ostale neizpre- menjene.

Nove cene zagotavljajo kmetijstvu rentabilnejšo proizvodnjo, hkrati pa približevanje k izenačenju med panogami. Sprememba cen je bila večkrat nujna, saj se nekatere cene niso spremenile od leta 1965. Če se bo umiril še trg z reprodukcijskim materialom, potem se kmetijstvu le obetajo boljši časi.

Novo je tudi to, da se organizira izravnalni sklad. Medrepubliški iz- ravnalni sklad bi imel pomembno funkcijo, saj bi prek njega interve- nirali pri razlikah, ki bi nastajale pri prehranbenih artiklih. Organiziran naj bi bil do konca septembra. Vanj bi prispevale vse republike in tako preprečile rast tem prehranbenim artiklom.

Ing. LOJZE HABJAN

PODPORA LJUDSKI TEHNIKI

Naša občina je za letošnje delova- nje mestnega odbora Ljudske teh- nike odobrila 16.500 dinarjev, kar je po višini največji znesek, ki so ga letos odobrile ljubljanske občine za Ljudsko tehniko. Od tega so mest- nemu odboru nakazali že 8250 di- narjev.

Na nedavni seji izvršnega odbora mestnega odbora Ljudske tehnike pa so se tudi domenili za denarno podporo osnovnim organizacijam Ljudske tehnike v naši občini. Po predlogu naj bi dobili radioklub Iskra – obrat Horjul tisoč dinarjev, kinoklub Ljubljana, Lepi pot 6, dva tisoč dinarjev in fotoklub Gradbe- nik, Gerbičeva 49.500 dinarjev. Med študentskimi organizacijami Ljudske tehnike bodo na območju naše občine dobili po tisoč dinarjev raka- tarski in radioamaterski klub ter fotokino klub.

A. A.

NERAZUMLJIV ODGOVOR ODBORNIKU MESTNE SKUPŠČINE

Kolegij županov razdelil 4 milijarde

Kolegijski organ ljubljanskih županov je menda končno potrdil in upravičil svoje ime. Kolega namreč pomeni prijatelj, dobrega znanca itn. Torej ta kolegij ljubljanskih županov je pred časom popolnoma kole- gialno sklenil, kako bodo razdelili štiri stare milijarde. Za čigav denar gre?

Nekdanji stanovanjski skladi po občinah so bili uki- njeni, njih pravni naslednik pa sta občina in banka. Ti skladi pa se iz dneva v dan večajo, ker se vračajo v njih krediti. In kdo odloča o teh sredstvih, njih uporabi itd? Tokrat je to odločil kar kolegij županov in razdelil zgoraj omenjeno vsotico. Da ne bo kdo pomislil, da so jo sami pospravili, sploh ne, temveč so jo dali nekaterim podjetjem, ki upravljajo s stanovanji. Soseska iz Most je tako dobila 1,2 milijarde, nekaj pa sta dobila še Dom in Standard. Sredstva so razdeljena, pravno je vse lepo in prav in menda so vsi kar zadovoljni.

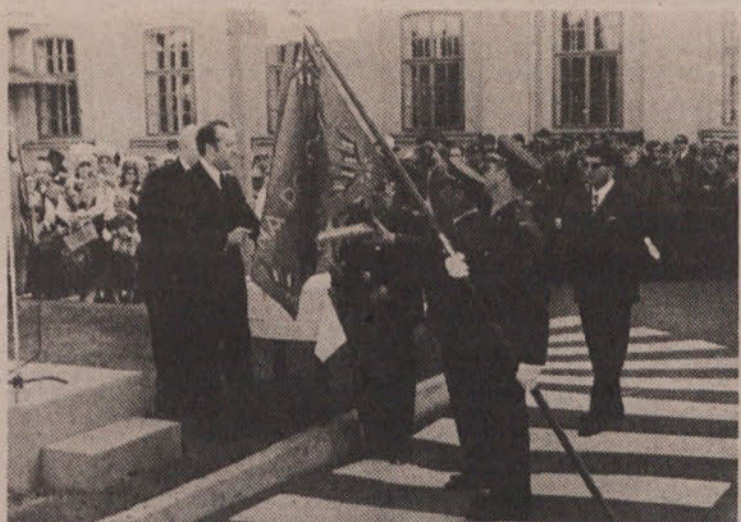
Pravno je morda vsa stvar resnično popolnoma pra- vna, toda samoupravno prav gotovo ni. Kdo je po- oblastil kolegij županov, da razpravlja o tem denarju? O teh sredstvih namreč ni razpravljati noben družbeni ali voljeni organ. Če je potrebno razdeliti nekaj ubogih tiso- čakov, tedaj je treba kup samoupravnih odločitev in gla- sovani včasih celo pravi referendum na širši ali ožji ravni, ko pa se odloča o milijardah, pa o tem govori nekaj ljudi.

Vprašanje je tudi, koliko je banka upravičena, čeprav je pravni naslednik, upravljati s sredstvi, ki niso sad njenih poslovnih uspehov, temveč stvar bolj ali manj srečnega naključja. Banka tako odloča o kapitalu, ki ga sploh ni zaslužila in ga deli bolj ali manj milostno. S tem vzpo- redno pa se postavlja tudi vprašanje, če ima banka sploh strokovno dovolj usposobljene ljudi, ki bi lahko s polno avtoriteto govorili o smiselnosti ali nesmiselnosti dolo- čenega vlaganja denarja.

Kdo bo razpravljaj v bodoče o denarju, ki se bo še zbral na tem skladu? O vsej stvari je želel nekaj več izvedeti tudi odbornik mestne skupščine ing. Jurez Cemažar. Vso stvar so tako izčrpno pojasnili, da nihče od prisotnih ni razumel, za kaj sploh gre in tako ostala odbornikom vsa stvar še nadalje lepo nerazumljiva.

Na vsak način pa bi bilo potrebno, da se o tako velikih vsotah denarja razgovarja nek širši družbeni ali politični forum, pa ne zato, da bi bila razdelitev formalno samo- upravna in torej, da bi bilo zadoščeno predpisom, temveč zato, da bi se lahko pokazalo več potreb, več dejansko različnih težej in da bi te težje imele tudi možnost uveljaviti se. Odločanje v ozkem strokovnem krogu nekaj ljudi prav gotovo ni sprejemljivo s stališča samo- upravljanja. Tako dogovarjanje namreč spominja na staro- jugoslovanske dogovore beograjske čaršije, to pa v našo današnjo socialistično prakso nedvomno ne sodi. Ver- jeto bi bilo dobro, da bi o tem ustrezni organi v pri- hodnje razmislili in določili forum, ki bo razdeljeval sredstva iz tega sklada na bolj samoupraven način.

M. DIMITRIČ



Tudi gasilci TTL so praznovali 100 let. Ob tej priliki so dobili republiško priznanje.

vodnje, vendar je je še vedno pre- malo. Tovarna je v zaostanku za 60 milijonov kosov te cigarete. Pri vsem tem moramo pa še upoštevati, kakš- ne umazane trike so uporabljale ne- katere druge tovarne, da bi uničile to cigareto in da še danes marsikdo v Bosni in v Srbiji ne mara prodajati kupcem teh cigaret, čeprav jih imajo na zalogi. Za to cigareto je zani- manje tudi v inozemstvu, vendar je ne izvažajo, ker enostavno ne zmo- rejo proizvesti dovolj velikih koli- čin. V zadnjem času se sicer do- govarjajo za prodor na ameriški trg. Začeli naj bi v New Yorku. TTL je cigareto 57 izvažala že na vzhod v DDR, naročila pa ima tudi za CSSR in Madžarsko, vendar ji omejenost proizvodnje ne dovoljuje izvoza. Za- vedati se moramo, da tovarna po- sluje še vedno v starih prostorih, to- rej le prenovljenih, medtem ko je prostorsko še vedno omejena.



se torej dejansko uresničuje delav- sko samoupravljanje, kar je tudi v veliki meri razumljivo, saj je tovarna steber nastanka slovenskega pro- letariata.

Ob 100-letnici tovarne pa nikakor ne smemo pozabiti na gasilce te to- varne, saj tudi njihovo društvo slavi 100 let nastanka. V času svojega ob- stoja je društvo že večkrat uspešno posredovalo in rešilo tovarno velikih izgub.

TTL JE PROSLAVILA

Vse te vrline tovarne in nje tra- dičija so dobile odmev v proslavi ob 100-letnici. V okviru proslave pa so organizirali tudi četrte tobačne igre, ki se jih je udeležilo 14 kolektivov tobačne industrije. Igre so zelo uspele, v bodoče pa bodo še vedno nadaljevali s sedanjimi prizadevanji, da bi pritegnili čim več žensk k so- delovanju v teh tekmovaljih. Pokro- vitelj tobačnih iger je bil predsednik republiškega sveta zvez sindikatov Slovenije Tone Kropušek.

V petek, 25. junija, so se po- poldne začele proslave s slovesno otvoritvijo spomenika na dvorišču tobačne tovarne. Spomenik je po- svečen tobačni delavki, ženski, ki je bila toliko časa zaničevana, ki pa je pomagala ustvariti mogočno to- varno. Na proslavi so položili tudi vrnec na spomenik padlih. Posebej slovesna je bila podelitev priznanja gasilskemu društvu in posamezni- kom gasilcem, ki so dolga leta vest- no opravljali to požrtvovalno delo. Centralna proslava pa je bila v so- boto. Začela se je s slovesno sejo de- lavskega sveta, kjer je govoril pokro- vitelj proslave ob 100-letnici tovarne član sveta federacije Edvard Kardelj. Tovariš Kardelj kot sin tobačne de-

RAZGOVOR Z UNIV. PROF. SVETKOM LAPAJNETOM

Kako streti trde orehe ljubljanskega urbanizma

Ljubljana je kot metropola Slovenije zelo pomembno križišče, tako cestno kot železniško. Ker se je železniški promet zadnja leta precej povečal, bi bil našemu mestu potreben tudi večji kolodvor. Takšen kot ga imamo sedaj, ne bi ustrezal niti precej manjšim mestom, in je pravzaprav sramota, da se glede tega, ničesar ne ukrene, čeprav je bilo že takoj po vojni danih dovolj predlogov za povečanje železniške postaje, oziroma za izgraditev nove. Zato smo stopili do univerzitetnega profesorja Lapajnetu na Bogišičevo št. 1. Prijazno se je odzval vabilu in nam povedal nekaj o svojih predlogih glede poglobitvene variante ljubljanskega kolodvora, kot jih je predložil v letu 1945 in 1957:

Izkop za poglobitev bi ne delal bistvenih težav, ker bi se v glavnem obsegu vršil izven sedanje železniške proge. Z današnjo mehanizacijo je to delo sorazmerno poceni. Velik del izkopa zajema gramozni material, poraben za betonska dela pri separiranju. Skoda, da nismo na tem mestu zajemali gramoz za gradbene namene v Ljubljani. Danes bi imeli veliko del, če ne ves prostor za kolodvor, izkopen zastoj. Moje sugestije v tem smislu 1945. leta so ostale neizkoriščene. Več težav bi bilo z prometnimi problemi. Na Titovi in Celovski cesti si predstavljam rešitev tako, da bi najprej zgradili v vodnjakih stebre s temelji za mostove in tudi ploščaste mostove. Izkop bi se izvajal pod mostovi, potem ko bi šel čeznje že ves cestni promet. Slično

čili za težko operacijo; porušitev podvozov in podzemljev proge morda čez dvajset, morda čez petdeset ali sto let. Naša dolžnost je pomagati mlajši generaciji ter obdržati sebi čast in spomin v njenih srih. Velika mojstrska tehniška dela so vedno dokument kulture naroda.

„Tovariš profesor, kako gledate na investicije za urbanizacijo mesta?“

„Vsaka inženirska investicija naj bo take vrste, da bo trajna in bo prispevala k danes predvideni končni urbanizaciji mesta, recimo 50 do 100 let naprej. Dela, ki se bodo ugodno vključila v tako rešitev, cenim kot pozitivna. Dela, ki bi to rešitev ovirala, ki imajo lokalni značaj, bi smatral kot negativne investicije.

Po mojem mnenju so hitre ceste skozi mesto, ki so morda nujne v Chicago, New Yorku, Los Angelesu — za Ljubljano izredno drag, pa še dolgo ne neobhodno potreben luksuz.

„Tovariš profesor, nam lahko poveste, kaj mislite o problemih naseljevanja in zazidave, ki nujno nastopijo ob razširitvi vsakega večjega mesta?“

„Naselje lahko vrši svojo funkcijo le tedaj, dokler je okrog zazidane površine še dovolj površine za promet in dovolj površine za parkiranje. Razume se, da so umetne etažne parkirne površine predrage, ter ne morejo konkurirati prostim.

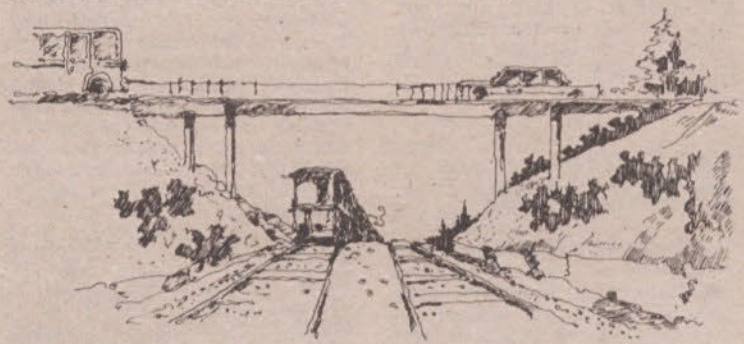
Dokaz: središča ameriških mest zato izumirajo. oeromne investicije

„Kaj priporočate glede samega mestnega prometa?“

„V samem mestu je promet že razdeljen in praktično mora biti semaforiziran. Tu priporočam specifično rešitev te vrste, da dobi vsaka cesta pred križiščem zelo velike razširitve; v njih se promet deli, torej razširjeni vtok v križišče, ne pa iztok. S tem se dobi prostor za čakajoča vozila.“

„Kako bi bilo treba graditi prehode preko železnice?“

„Vse prehode preko železnice za časa značaja, dokler proga ni poglobljena izven nivoja, je treba graditi kot nadvoze v jekleni lahki konstrukciji. Pod njimi se vedno lahko železnica poglobi, nadvoz pa postavi na drugo potrebno mesto.



v umetna parkirišča ne morejo nadomestiti pregoste zazidave. Transport po ravnini je daleč enostavnejši in cenejši, kot transport v višino. Odsvetujem torej pregosto in previsoko zazidavo.

„Kaj pa glede centra mesta?“

„V centrah mesta se izogibajmo vsake zazidave, saj že sedaj manjka prostora za parkiranje. Tudi parke, železnice, kratka popolnoma vse nezazidane prostore je treba spremeniti v parkirišča. Dreve seveda lahko ostane — pod drevesom lahko stoji vozilo.“

„Kakšna je vaša zamisel o izgradnji novih stavb, s tem, da bi zavzela čimmanj prostora in bile čimbolj ekonomične?“

„Za mene je nelogična desetnadstropna stolpnica, ki ima zraven še trikratno površino pritličnih garaž. Moja zamisel bi bila, postaviti vse stavbe v stebre (potresno zelo varno), tako da bi vsako stanovanje v etaži imelo svoj garažni prostor vsaj za en avtomobil, dve do tri kolesa, otroške vozičke, smuči, itd. S tem bi dobili čisto okolico. Naravno, s številom garaž v stavbi bi

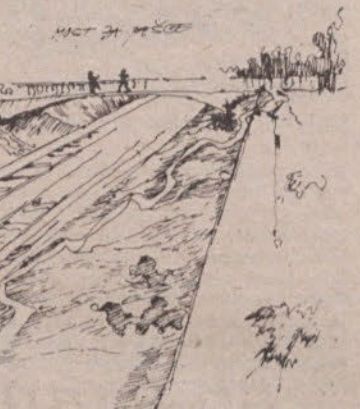
Kako rešujejo problem prometa v drugih državah?

V skandinavskih državah je v velikih mestih velik del prometa rešil bicikel. Statistike nimam, toda tam imajo kolesarji lepo asfaltirane lastne poti ob vozišču. Tudi mi smo imeli pred vojno proti Ježici deloma idealen profil ceste, pa so ga z modernizacijo odstranili.

Nekateri celo mislijo, da je vožnja kolesa „nečastna“, no, za Skandinave je to vseskozi dostojna rešitev. V Ameriki goje danes kolesarjenje iz zdravstvenih razlogov. Podjetje ESSO dela veliko reklamo za svoje servise: nudijo vam na razpolago kolo za čas, ko je vaš voz v servisni delavnici. Pri kolesarskih poteh seveda ne mislim na sekundarno cestno omrežje, pač pa na vse glavne vpadnice.

„Tovariš profesor, kaj svetujete glede robnikov?“

Zaradi lažjega parkiranja preko cestnega korita svetujem odpravo robnikov, pač pa bi lahko predvideli robnike med kolesarsko potjo in hodnikom za pešce.



rešitev s temelji in stebri v vodnjakih, toda z jeklenimi konstrukcijami za železniško progo, si predstavljam tam, koder bi bodoči izkop prišel pod obstoječo gojenjsko progo. Na Smartinski cesti bi spodaj dobili še zapornice, na Maistrovi pa nadvoz čez bodočo progo in zapornice na obstoječi progi. Tako bi se dalo organizirati vse prometne zveze preko mostov, da bi se izvršil izkop brez prometnega zastoja v mehaniziranem zveznem postopku. Poglobitev proge bi omogočila poljubno urbanistično ureditev Ljubljane. Železnica za cestno mrežo in urbanistični koncept sploh ne bi bila več ovira. Območje Zupančičeve jame na oni strani kolodvora bi lahko predstavljalo bodoče središče Ljubljane. Nadvozi na vseh cestah (Celovski, Parmovi, Tifovi, Resljevi, Metelkovi, Maistrovi) se dajo izvesti s sorazmerno nizkimi stroški. Vse dosežanje delo na načrtih za regulacijo Ljubljane se je namreč zataknilo na problemih ovire, ki jo tvori železnica. Še danes nimamo enotnega regulacijskega načrta. Pri nas že imamo vzorec izvedbe podvoza na Smartinski cesti. Res je, da se da tak podvoz tudi lepše izvesti, toda podvoz je in ostane podvoz. Zgledi v inozemstvu nam ne kažejo nič lepših primerov. Vzorec imamo tudi v Mariboru in Celju. V Zagrebu je zadeva precej ugodnejša, ker ima železnica višji nasip, ceste pa so manj skopane. Pri nas je to obratno. Železnica ne more višje, ker je že itak previsoka. (Vzpon od Zaloga do Viča proti kolodvoru.) Pri projektu poglobitve je treba nujno računati z popolnoma novim kolodvorom. Pri gradnji podvozov se je prvotno računalo s popolno ohranitvijo nivoje in trase s kompletnim starim kolodvorom, takim kakor je. Ta misel je zelo pomembna, če stane namreč izkop za kolodvor sam kakš 2 milijardi dinarjev, potem stane zgraditev novega kolodvora kakih 10 milijard dinarjev. Pri tem ni glavno poslopje, ki je sorazmerno poceni, bistvene so tirne naprave, signalne, kretniške harfe in drugo.

Zamislimo si zdaj osvojevano poglobitveno varianto proge:

Železniški kolodvor v popolni horizontali od Zaloga do Tivolija z vsemi harfami. Vse ceste v nivoju, polna svetla višina na poljubnem mestu, v poljubni širini prost razgled. Razvoj mesta proti severu, novemu centru Ljubljane onstran kolodvora. Estetika: lahki cestni mostiči preko proge, ploščasti na vitkih stebrih. V

„Za specifični primer mesta Ljubljane smatram za končne rešitve daljše bodočnosti sledeče važne potoze:

Poglobitev vseh železniških prog, od Zaloga do Dolgega mostu in Vižmarij s kolodvorom vred. Železnica in cestni promet v istem nivoju namreč nista sprejemljiva. Nadvijanje železnice bi bilo dražje, nivoletno manj ugodno za železnico, ter sploh ni nujno, ker je talna voda v splošnem dovolj globoka. Dolenjska proga bi verjetno šla čez Lipoglav na Zalog. Napravo važnih glavnih obvoznih cest Dolgi most—Dravljice (za Rožnikom), Dolgi most—Opekarska cesta in Opekarska cesta—Lavrica (ali Rudnik), dalje obe strani Grubarje-

bilo omejeno število stanovanj ter število etaž na tri ali največ štiri etaže. Za slab višji in rudniški teren bi bila taka višina kar primerna. Okrog stavb ostane ves prostor prost za dreve in parkiranje drugih vozil, oziroma za promet in zelenilo.“

„Kakšen problem pomenijo mestna križišča?“

„Kapaciteta cestne prepustnosti ponavadi ni toliko omejena zaradi ožine ceste, temveč predvsem zaradi krize v križiščih. Eno normalno semaforizirano križišče požre komaj četrtino prometa same cestne proge, če je ta izkoriščena.

Ob važnejših križiščih naj se predvidijo razširitev cest.“

„Kje je pričakovati največje pro-



Tivoliju svodasti prehod preko železnice in mesta v park. Spodaj ob železnici pride lahko tudi hitra cesta. Mi inženirji, morda preveč enostransko vzgojeni v tehniški in gospodarnostno smer, vidimo v poglobljeni železniški progi trajno rešitev. Ta rešitev je enostavna in dobra, potomci pa bi nam bili za njim hvaležni. V grajenju podvozov vidimo ogromno investicijo začasnega značaja. Rešitev je in ostane komplicirana. Potomci si bodo belili glave, dokler se ne bodo dokončno odlo-

vega kanala ter eventualna daljša obvoznica Smarje—Sostro—Zalog. Razume se tudi severna steza, ki delno še obstoji: Vižmarje—Crnuče—Crt, Jakob—Zalog. Nad vse važne bi bile v bodoče radialne štiripasne avtocestne izpadnice: prva Kleče—Vodice z razcepi na Kranj, aerodrom, Jezersko ter Kamnik, Kravce; druga Jarše—Domžale, Stajerska; tretja od Viča proti Notranjski, avtocesti na Barje; četrta proti Zagrebu.

metne krize: „Največje prometne krize pričakujem na grlih med dotokom izpadnic in avto cest v mesto, manj v mestu samem. Zato mislim, da bi bilo treba predvideti izvenmestne razcepe in eventualna izvenmestna križišča le na štirih velikih vpadnicah: Lavrica, Vižmarje, Dolgi most, Kleče, Jarše, (eventualno Opekarska cesta), pri prvi delitvi prometa na dve ali tri žile. Prav isto velja za križanje glavnih vpadnic z obvoznim prometom.“

Novo igrišče — nova šola

Na svečan način so 26. junija izročili svojemu namenu novo asfaltno igrišče na dvorišču Osnovne šole na Škofljici. Po nagovoru ravnatelja šole in kratkem kulturnem programu, je igrišče izročil mladini v uporabo tov. Perovšek, tajnik skupščine.

Igrišče, ki ga je zgradilo Komunalno podjetje Vič, je veljalo 11 milijonov SD. Obveznosti še niso v celoti pokrite. Tu čaka šola in krajevne faktorje nadaljnje prizadevanje za zagotovitev manjkajočih sredstev. Novo igrišče ni pomembno samo za šolo, temveč za celoten kraj, saj ga bodo poleg šolske mladine uporabljali tudi ostali. Igrišče je sedaj pripravljeno za roketmet in smo bili priča prvega srečanja med ekipami Škofljica in Stična. S tem igriščem je Škofljica dobila možnost nadaljnega športno rekreativnega udejstvovanja. Igrišče je prva pridobitev, ki jo je šola dobila po letu 1948, ko je bila zgrajena.

Ob tej priliki velja omeniti nezadovoljstvo, ki vlada na Škofljici zaradi programa nadaljnje izgradnje šolskih objektov po srednjeročnem načrtu. Škofljica v tem programu ni zajeta, čeprav so razmere take, da bi morala imeti mesto v tem programu. Sedanja šola so prebivalci zgradili sami s prostovoljnimi delom in prispevki. Vendar je šel razvoj šolstva v smer, kakršne ni nihče predvideval. Šola na Škofljici obiskujejo otroci iz Želimlja, Pijače Gorice, Gradišča, močno pa je naraslo število otrok na sami Škofljici. Danes obiskuje šolo 240 učencev, čeprav je prostora samo za 160 otrok. Kako bo čez pet let (v tem času po pro-

gramu dozidave ne bo) hitro šole in ostalim ni jasno, udariti je namreč potrebno je prav v zadnjem času Škofljici močna stanovanjska izgradnja.

Priznati moramo, da je v ščina občine Vič-Rudnik, ki kazala razumevanje do programov šolske izgradnje in je zgrajenih veliko novih objektov največ v okviru ljubljanskih občin, da so njene finančne možnosti omejene, vendar akciji, ko se odločamo za prispevek, ljudem ni razumna, da je Škofljica izpadla iz programa. Občani Škofljice pričakujejo od sestavljenega programa pojasnila za takojšnje. Ostal pa bo še napredek direktno na občinski račun, v kolikor program ne bo korigiran. Občani računajo nadaljnje razumevanje dejanskih potreb, saj je novo igrišče odraz skupnih zadevanj.

Inž. LOJZE HAB

KRPANJE KONČANO?

Letos je bilo iz proračuna gajne odmerjeno za vzdrževanje IV. reda ter mestnih ulic 2450 dinarjev. Ker pa so bile ceste v njih letih nezadostno vzdrževane je Komunalno podjetje Vič, ki drugim vzdržuje 340 kilometrov cestne površine, odločilo za kovito akcijo. Trenutno so zadovoljivem stanju, vendar se že ob prvih vremenskih spremembah kažejo posledice. Prav ta cest pa je izpraznila blagajno, teri je za najnujnejša popravila ostalo le 85 tisoč dinarjev. Zagotoviti denar, so se spraševajo člani sveta za komunalne zadeve. Ne bodo ostale same ceste, ampak brez dela bo tudi 42 zaposlenih čestiarjev. So, da na svoj problem opozorijo svet za finance ter skupščino.

KDO JE IZSILIL DVOMESEČNO ZMANJSANJE DAVKA?

Si hiško bom kupil...

Pravni predpisi so pri nas tako zelo zakomplicirani, da se le redko kdo v njih znajde. Ponekod marsikaj otežujejo, drugod pa so polni lukenj. To je več ali manj jasno vsakomur. V takih kalnih vodah pa mnogi poskušajo ribariti in priznati moramo, da to nekaterim kar lepo uspeva.

Pred leti so tako nekateri obrtniki začeli množično zidati hiše. Ko so bile gotove, pa so jih z velikim dobičkom prodali naprej. Da bi tako okoriščanje preprečili, smo pri nas sprejeli zakon o dokaj visokem davku pri kupoprodajnih pogodbah. Novosprejeti zakon je tedaj resnično zajel prekupčevanje, je pa obenem onemogočil tudi delavcu, da bi prišel na cenejši način do stanovanja.

Mnoge tovarne imajo svoja stanovanja, ki jih tudi same upravljajo. Ta stanovanja bi z veseljem prepustila delavcem v upravljanje, pa tudi delavci bi jih večkrat radi sami kupili, toda vmes stoji visok davek ob spremembi nosilca lastninske pravice.

Tako so nekateri sklenili, da bi bilo treba vsaj začasno spremeniti ta zakon. Med njimi je bil verjetno tudi slovenski „finančni minister“ Jerman.

Zakon se je resnično spremenil, toda le za dva meseca. Delavci niso imeli od tega nobenih koristi, ker niso bili na to pripravljeni, dovolj denarja pa vsaj delavec ne more zbrati kar v nekaj dneh ali tednih. So pa nekateri drugi prišli na svoj račun in to razumljivo tisti, ki so vedeli, da se bo zakon spremenil. Tako so tedaj mnogi vodilni kupili hiše itn. Po dveh mesecih so zakon ponovno spremenili in sedaj smo spet na starem. Vse bi verjetno še nekako utočilo v pozabo, če ne bi s temi spremembami istočasno tekel tudi neki drug proces.

V tistem času je od šostanjske elektrarne sklenil kupiti hišo na Viču tudi naš znanec iz gornjega teksta, slovenski finančni minister Jerman. Kot tak je imel verjetno tudi osebno motivacijo za sprejetje spremembe zakona, ki ni imela nobenega smisla, še manj pa pozitivnega učinka, razen če sem ne štejemo tega, da so si uspeli nekateri funkcionarji v tistem času nakupiti hiše in so se tako izognili visokim davščinam. Dejstvo je, da je Jerman hotel kupiti hišo, dejstvo pa je, da je po poteku zakona ni maral več kupiti. Zakaj? Je želel tudi on izkoristiti priliko in kupiti hišo v ugodnih pogojih, pa se je kasneje ustrašil javnega mnenja? Neprerjavljena in tudi težko preverljiva govorica, ki kroži po ljubljanskih krogih, pa je, da si je Jerman le želel hišo. Jerman naj bi potem takem menda napisal šostanjski elektrarni pismo, v katerem prosi, da počaka na prijavo kupoprodajne pogodbe, ker se bo spremenil republiški zakon o tem.

Ce je to resnično, je obsojanja vredno, obenem pa se lahko vprašamo, čemu potem Jerman svojega naklepa ne uresniči? Je šlo dejansko za slučaj? Zakaj je bila potrebna sprememba zakona? Komu je koristila? Da je bil Jerman osebno motiviran za spremembo, bi verjetno težko popolnoma zanikali, tako je vse ostalo pod vprašajem. Dejstvo pa je, da je Jerman želel kupiti hišo in da je sedaj več ne želi. Morda bo kdo porekel, da gre za slučajnost, saj Jerman hiše na koncu le ni kupil, toda možna je tudi druga varianta o bojazni pred javnim mnenjem.

M. DIMITRIČ

Abs. arch. JOVAN PEŠIČ

17. junij — dan otroka v prometu

Leta 1965 je bilo v Karlovcu prvo zvezno posvetovanje o prometni vzgoji otrok in mladine. Ob tej priliki je bil 17. junij proglašen za dan „otroka v prometu“. Ta akcija ni samo enkratnega pomena, temveč je stalna naloga vseh institucij in drugih dejavnikov, ki se kakorkoli ukvarjajo s prometno vzgojo in varnostjo v cestnem prometu, predvsem pa šole, ker gre tu za mlade in nedoraste osebe, ki jih je treba stalno vzgajati in opozarjati na nevarnosti, ki na njih prezijo na cesti ali pa so zaradi nepazljivosti sami povzročitelji prometnih nesreč.

trebe sodobnega življenja, hišarskega, tehničnega razvoja, ki prinaša ogromne koristi, a tudi nevarnosti. Če želimo, da se prometna vzgoja ne omejuje na izjemne primere, ampak da postane vsakodnevna stvar, moramo imeti jasne cilje in načrte. Šole imajo ključno vlogo pri tem, saj so glavno mesto za oblikovanje prometne kulture pri mladih. Pomembno je, da se prometna vzgoja ne omejuje na izjemne primere, ampak da postane vsakodnevna stvar, moramo imeti jasne cilje in načrte. Šole imajo ključno vlogo pri tem, saj so glavno mesto za oblikovanje prometne kulture pri mladih.

ČEBELARJEV V VELIKIH LAŠČAH

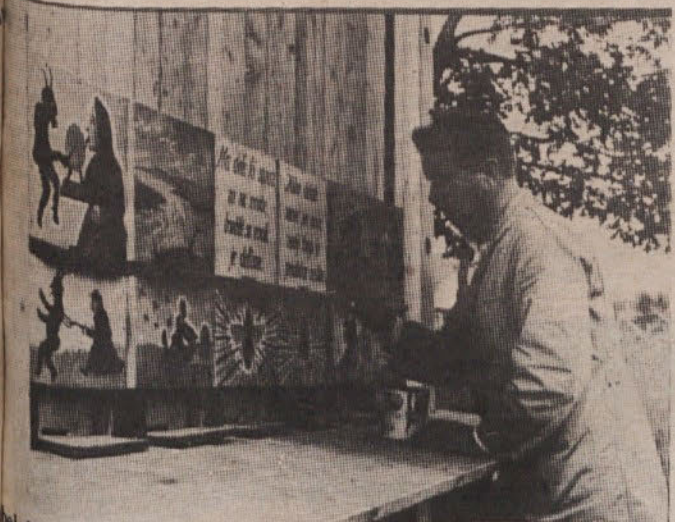
dragoceno darilo domači šoli

Čebelarstvo pri nas — in ne le pri nas — počasi propada. Odeve bi bilo potrebno nujno potrebne gojitve, ki bi jih morali marljivi živalci. Med, ki je bil dvorana polno zasedena in da je bilo med poslušalci največ mladih. Pred čebelnjakom ob osnovni šoli je sledilo razvijanje laškega čebelarstva, prapora, v vsej Sloveniji šele tretjega te vrste. Novi čebelnjak pa je darilo čebelarjev Velikih Lašč osnovni šoli Primoža Trubarja, kjer si mnogo prizadevajo za uvedbo sodobnega pouka iz kmetijstva in kjer bodo — sedaj tudi praktično — obravnavali tudi čebelarstvo.

F. Sivica o novjših dosežkih čebelarstva, spremljano z diapozitivi. Pri tem je bilo posebno razveseljivo, da je bila dvorana polno zasedena in da je bilo med poslušalci največ mladih. Pred čebelnjakom ob osnovni šoli je sledilo razvijanje laškega čebelarstva, prapora, v vsej Sloveniji šele tretjega te vrste. Novi čebelnjak pa je darilo čebelarjev Velikih Lašč osnovni šoli Primoža Trubarja, kjer si mnogo prizadevajo za uvedbo sodobnega pouka iz kmetijstva in kjer bodo — sedaj tudi praktično — obravnavali tudi čebelarstvo.

Srečanje čebelarjev se je nadaljevalo še popoldne s tovariškimi družabnostmi in zabavo s plesom.

SaS



čebelnjak — darilo. Stoji ob osnovni šoli v Velikih Laščah, podarili jo ga domači čebelarji. Enega izmed njih, Alojzija Riglerja, smo na sliki pri zaključnih delih. Novi čebelnjak krasi motivi s tradicionalnih in novjših panjskih končnic.

mev na članek »Viška komuna v številkah« protestiram proti takemu poročanju!

Junjski številki „Naše komune“ je tov. M. P. (verjetno gre za M. Polen) objavil članek z naslovom „Viška komuna v številkah“. Omenjeni članek je v svoji (ne)malomeščanski javnosti na zelo beden potrošniški način, da se viška občina iz kmetijske občine hitro razvija v industrijsko. Vsekakor sem tov. M. P. od srca hvaležen, da se ni lotil interpretacije statističnih podatkov in ne dosledna in naravnost pro-... drugih podatkov, ker bi s tem še bolj pomešal svoje bralce. V nekaterih občini ni mogoče prikazati samo s statistiko (če hočemo eksaktni), ampak je treba storiti veliko, veliko več. Treba se je namreč posebej zanimati, kako to delo poteka, sem pripravljen to obrazložiti v moji številki.

Podlagi terenskega proučevanja pridemo lahko do podatkov in ugotovimo, da katerih s pomočjo statistike ne bi nikoli prišli. Iz statističnega vidika, da marsikaj „ven potegniti“, le znati je treba. Šele s statistiko in ugotovitvami na terenu dobimo kolikor toliko točno sliko o trenutnem stanju v občini. Terensko proučevanje pa je (trdo delo, zato je seveda veliko težje), nekaj pripomb glede njegovih primerjav z drugimi občinami. Naj citiram: „Višanov je 65.351, kar pomeni, da nas je sedaj za skoraj 1/4 več, kot smo bili pred desetinami leti“. Od kdaj pa se občina Vič-Rudnik imenuje Vič-Rudnik? Čeprav je v naši občini komaj 11,4 % (slovenski povpreček znaša 10,7 %), pa se nikdar nisem imel in se tudi nikoli ne bom imel (op. p. to še ni lokal-patriotizem). Glede rasti prebivalstva pa je to tako: naravni prirastek v naši občini mi ni znan, ampak dejstvo je, da v letih prebivalstvo na podlagi naravnega prirastka ne more narasti za toliko, kolikor je potrebno za zadovoljevanje potreb (kot je to v Vič-Rudniku, Kozarje, Barje). To prebivalstvo je v večini primerov iz podeželja, ki je zelo važno, ker je to prebivalstvo s skromnimi zahtevami in je neke vrste nekevalificirano ali le polkvalificirano. Njegova ekonomska moč je majhna in ni nobena posebno ugodna pridobitev za občino. Torej se v Vič-Rudniku ne moremo pravičnega izkazati kot to trdi tov. M. P.

Tretjim mestom po površini v Sloveniji se tudi ni treba prav nič hvaliti, saj je v naši občini 45,5 %, katerega kvaliteta ni ravno na zavidljivi višini. To je nivo, ki ga imajo tudi v drugih občinah, ki so bolj razvite. Torej je to delo, delo pa na apenih in dolomitih, kjer predljuduje močno moč, ki jo daje tla in ravnine. Travniki in pašniki so v naši občini 38,6 %, kar je povprečje za Slovenijo. Kakšne kvalitete so ti travniki, mislim, da ni potrebno posebej razlagati. Očitno je za tov. M. P. važnejša kvantiteta, ne pa kvaliteta.

Na koncu sem razumel iz članka, smo drugi v Sloveniji po številu konj. Konj je v naši občini 45,5 %, katerega kvaliteta ni ravno na zavidljivi višini. To je nivo, ki ga imajo tudi v drugih občinah, ki so bolj razvite. Torej je to delo, delo pa na apenih in dolomitih, kjer predljuduje močno moč, ki jo daje tla in ravnine. Travniki in pašniki so v naši občini 38,6 %, kar je povprečje za Slovenijo. Kakšne kvalitete so ti travniki, mislim, da ni potrebno posebej razlagati. Očitno je za tov. M. P. važnejša kvantiteta, ne pa kvaliteta.

Na koncu sem razumel iz članka, smo drugi v Sloveniji po številu konj. Konj je v naši občini 45,5 %, katerega kvaliteta ni ravno na zavidljivi višini. To je nivo, ki ga imajo tudi v drugih občinah, ki so bolj razvite. Torej je to delo, delo pa na apenih in dolomitih, kjer predljuduje močno moč, ki jo daje tla in ravnine. Travniki in pašniki so v naši občini 38,6 %, kar je povprečje za Slovenijo. Kakšne kvalitete so ti travniki, mislim, da ni potrebno posebej razlagati. Očitno je za tov. M. P. važnejša kvantiteta, ne pa kvaliteta.

preventivo, kulturo in zavest v nujnosti discipliniranega vedenja v prometu.

Stopnja prometne kulture je odsev spoštovanja človeka v prometu, njegove časti in pravice. Na naših cestah je precej takih, ki tega ne upoštevajo, pripravljeni pa so stresti val ogorčenja na drugega, ki je morda nevede ali v spletu okoliščin napravil napako. Nenehno doživljamo presenečenja, nove situacije, ki jih moramo obvladati. Obvladati moramo tudi tiste nevarne situacije, v katere nas silijo drugi. Zato je potrebno veliko večine, zbranosti in odločnosti.

Število prometnih nesreč je iz leta v leto večje. Po statističnih podatkih je bilo preteklo leto v Sloveniji 9.918 prometnih nesreč, v katerih je bilo udeleženo 11.793 oseb. Od tega je bilo 620 oseb smrtno ponesrečenih, 4.261 oseb hudo poškodovanih, pri 6.212 pa so bile ugotovljene lažje poškodbe. V 6.112 primerih se je nesreča končala z materialno škodo, ki znaša 69.757.989 din. Udeležba otrok pri teh nesrečah ni majhna, saj so zahtevale 32 smrtnih žrtvi in 945 poškodovanih otrok. Pri tem je zanimiv tudi podatek, da so bili v 878 primerih povzročitelji prometnih nesreč prav otroci. Podatek za občino Vič-Rudnik pa kaže, da so bili otroci povzročitelji prometnih nesreč v 42 primerih, kar je drugo mesto po številu v primerjavi z ostalimi ljubljanskimi občinami.

Seveda je število otrok kot povzročiteljev prometnih nesreč še vedno zelo veliko in mora biti prav zato naša skrb nenehno poučevanje otrok na tem področju.

Pri vsem tem pa se opaža, da so nekateri starši čisto slabi vzgojitelji svojih otrok. Otroke vodijo čez ceste zunaj zebre, s kolesi jih pošiljajo po zelo prometnih in nevarnih cestah. Značaj otroka se poleg vzgoje, ki jo dobi v šoli, postopoma oblikuje tudi, ko opazuje očetovo brezobzirno vožnjo z avtomobilom ali motorjem. Starši naj v času počitnic posvetijo otrokom več pozornosti, saj je mladina v tem času veliko bolj razigrana in zato tudi manj pazljiva kot med šolo.

V ta namen je bil razdeljen tudi lepak, ki ga je pripravila republiška komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu, ki opozarja na varno prečkanje ceste. Skupine pionirjev prometnikov so tega dne delile voznikom tudi prometni kodeks in priporočale voznikom, naj v bodoče posvetijo več pozornosti varnosti otrok na cesti. Ob dnevu otroka so delegacije pionirjev obiskale podjetja in ustanove s šopki rož. Delegacija pionirjev, s predstavnikom šole in članom komisije za vzgojo in varnost cestnega prometa je obiskala občino Vič-Rudnik, kjer jo je sprejel predsednik inž. Slavko Korbar in tajnik Darko Perovšek. Pionirji so se predsedniku zahvalili za pomoč, ki jo je skupščina nudila pri prometni vzgoji.

Prav tako so podobne delegacije obiskale Veletgovino Mercator, tovarno Ilirija, Komunalno podjetje Vič in Združenje Šoferjev in avtomobilov SRS, ki so največ prispevale pri raznih prometnih akcijah — prometnih tekmovalnih itd. Delegacije so sprejeli vodilni delavci v teh podjetjih. Pionirji so si ogledali tudi proizvodne obrate tovarne Ilirija.

A. SOVDAT

OBISK PRI IZUMITELJU FRANCIJU TORIJU

Rad bi, da bi povsod kaj raslo

V Naši komuni smo že pisali o podjetnem in domiselnem Franciju Toriju, ki se med drugim zavzema tudi za ureditev ljubljanskega barja. A vendar se nismo spomnili nanj le zavoljo barjanske problematike. Poiskali smo ga tudi zato, ker je sicer neumoren in vsestranski izumitelj. V lični hiši, ki jo je postavil kar sam ob Ižanski cesti, smo mojstra Torija, nekdanjega gostinca, sedaj člana društva izumiteljev, tudi dobili, a žal ni želel povedati kaj bolj natančnega o svojih izumih, četudi se za nekatere že ogrevajo delovne organizacije, potem ko so jih s toplimi priznanji odobrili strokovnjaki. Živahen, kakor je, se večidel drži doma in neprestano kaj dela ali izboljšuje.

— Kako vam pride na misel, da iztuhate kaj novega? To ni vsakomur dano!

„Nobena stvar ni tako dobra, da bi ne mogla biti še boljša. To pa od nje zahteva tudi nenehni razvoj, tako da jo je človek, ki jo uporablja, prisiljen racionalizirati, da mu ne pomeni ovire ampak olajšavo. Tako sem se tudi jaz spomnil, da bi bilo pametno kakšno stvar narediti boljše, kot je. Češarkoli sem se spomnil, da bi veljalo izboljšati, tistega nisem odložil, dokler se ni porodila zamisel.“

— Se vam ne zdi, da smo pri nas v izumiteljstvu na psu?

„Karkoli imamo na svetu, vse smo morali narediti in tako bo še naprej. In čemu bi tudi morali vsako stvar kupovati drugod! Pri nas ni nič manj izumiteljev kot na tujem. Vendar so pri nas zapostavljeni. Delovne organizacije imajo namreč svoje sugestije, in svoje planje, izumiteljev pa se za zdaj pri svojih proizvodnih načrtih ne spomnijo.“

— Kaj pa je bil vaš prvi izum?



Janezu Vrbincu se na mnoga leta!

STRELJANJE NA RUDNIKU

Občinski odbor Zveze rezervnih vojaških starešin je tudi v letošnjem letu organiziral za vse svoje člane strelsko akcijo s polavtomatsko puško. Odziv na to akcijo, mimogrede povedano, letos jo je za svoje člane organizirala tudi občina Center, je do sedaj, ko je streljanje še v pravem razmahu, presegel vsa pričakovanja.

J. D.



Izumitelj Franci Tori

„Izumil sem torej stroj za kopanje jarkov in se obrnil na sklad Borisa Kidriča, da bi moje načrte proučila skupina inženirjev. Stroj za kopanje malih jarkov bi se uporabljal kot traktorski priključek, vsekakor pa bi moral biti lahek zaradi mehkega zemljišča, da se ne bi pogrezal. Zato bi imel vodilo v obliki smuči in položene stene, primerne za barjansko tla.“

— Ste prepričani, da se bo zadeva dobro obnesla?

„Zakaj pa ne? Če lahko obdelujemo železo, trd kamen, pa ne bi mogli mehke zemlje? Prvi poskusi s strojem so že opravljeni. Povem vam pa, če bo to prišlo v splošno uporabo, bo pomenilo preobrat v kmetijstvu. Sam živim na barju, pa vidim, kako je. Čedalje več zemlje je opuščene. Rad pa bi, da bi povsod kaj raslo.“

A. A.

Tovariš Janez Vrbinc — 80-letnik

Kdo iz vrst gasilcev starejše generacije širom Slovenije, pa tudi izven njenih meja, ne pozna Janeza Vrbince z Barja. Ta naš prekaljeni gasilec z dušo in telesom predan naši gasilski organizaciji, slavi v teh vročih dneh 80-letnico življenjske poti in nad 50 let delovanja v gasilski organizaciji.

Janez Vrbinc se je rodil 30. julija 1891 v Štepanji vasi kot sin kmečkih staršev v številni družini. Ko je odslužil svoj štiriletni kadrovi rok v bivši Avstro-Ogrski, je izbruhnila I. svetovna vojna. Namesto domov je moral na Janez se kar štiri leta služiti v vojski na raznih frontah. Ko je odločil vojaško suknjo, si je ustvaril svoj dom na Barju. Že v letu 1922 je bil pobudnik za ustanovitev gasilskega društva na Barju. Meseca septembra istega leta je bil ustanovni občni zbor društva na Barju. V novo društvo je pristopilo kar 29 članov. Naš slavjenec pa je bil prvi načelnik novoustanovljenega društva. Iz nič je pričel rasti nov gasilski dom. Z leti so si nabavili potrebno orodje in opremo. Že nekaj let po ustanovitvi društva je bilo včlanjenih preko 100 članov in članic. Ljubljanski gasilci se še dobro spominjamo, ko smo se zbrali na Florjanovo nedeljo pred Mestnim domom, kako so se že od Karlovskega mostu slišale gasilske koračnice v zboru trobent — pravi trobentaški oklet, ki je oznanjal prihod gasilcev — Barjanov. Zares veličasten je bil pogled za tiste čase na množičnost gasilcev in gasilk z Barja, na čelu pa seveda naš Janez kot takratni poveljnik.

Skoraj ni bilo tekmovalja, da ne bi sodelovali Barjani. Tudi na velikih nastopih, vajah s sekirami na bivši „Iliriji“ v Šiški, na stadionu s kombiniranimi vajami, vajami prve pomoči po zamisli dr. Misa, dalje v Laškem, na vseslovenskem gasilskem kongresu v letu 1930 itd. so bili naši Barjani. Njihov vaditelj pa je bil poveljnik Janez Vrbinc. Naj še navedem, da je bil Janez Vrbinc med prvimi, ki je uvedel v gasilske vrste pionirje. Na vseslovenskem kongresu so pionirji z Barja že nastopili, kar je bilo za tiste čase še prava redkost. V teku svojega delovanja v gasilski organizaciji je bil Janez Vrbinc član Gasilske zajednice dravske banovine, dalje član upravnega odbora mestne gasilske župe in kasneje član odbora okrajne zveze in sedaj občinske gasilske zveze Ljubljana-Vič-Rudnik. Povsod je zavzemal vidne funkcije in tudi povsod bil zelo aktiven in delaven.

Kot zavednemu Slovincu tudi okupator ni prizanesel. Zaradi sodelovanja z Osvobodilno fronto in partizani Krimskega odreda je bil aretiran in odpeljan v internacijo na Rab. Na Rabu je prebil kar 14 mesecev. Po kapitulaciji Italije je sodeloval pri razorožitvi Italijanov na Rabu ter ustanovitvi Rabske partizanske brigade. V sklopu te brigade se je formirala tudi gasilska četa, katero je vodil Janez Vrbinc. Po vrnitvi iz internacije, kljub temu da je bil bolan in telesno izčrpan, mu žilica ni dala miru, da se ne bi zanimal, kako je z gasilci. Vrbinceva družina je med okupacijo poskrila večino orožja, oblačila in raznovrsten material pa je oddala partizanom. Po osvoboditvi je pričel Janez Vrbinc zbirati okoli sebe preživle člane, vključevati nove, posebno mladino. Društvo je zopet zaživelo, posebno ženska deseterina je bila zelo aktivna in na vseh tekmovalnih dosegla vidne rezultate.

Vrbincevo družino bi lahko imenovali kar gasilska družina. V društvu so bili včlanjeni prav vsi 4 sinovi in 2 hčerki. Mama pa je skrbela, da so otroci bili vedno pravočasno na svojem mestu. Tudi še danes so vsi včlanjeni v gasilsko organizacijo ter tudi aktivno delajo.

Preveč bi bilo, če bi našteval vse njegove zasluge, ki jih ima Janez. Že kot občinski odbornik mesta Ljubljane je veliko pripomagal za razvoj gasilstva v Ljubljani. Za njegovo življenjsko delo, za napredek gasilske organizacije je Janez Vrbinc prejel visoka državna in gasilska zvezna in republiška odlikovanja. Kljub današnji visoki starosti sedaj „Vrbincev ata“, kot mu pravimo domačini, zahaja še vedno v naše vrste. Redno se udeležuje vseh večjih praznovanj, nastopov ali večjih vaj s svojimi člani. Se vedno je v operativni in njegova beseda še vedno zaleže.

Ob 80-letnici življenjske poti mu vsi gasilci prav od srca želimo še na mnoga leta, v zdravju in zadovoljstvu. Za tvoje delo se ti, dragi Janez, lepo zahvaljujemo. Trud in delo, ki si ga vložil v času tvojega delovanja v gasilski organizaciji, pa naj ti bo v zadovoljstvo, da so uspehi naše gasilske organizacije tudi del tvojega dela.

Torej, dragi Janez, še enkrat — na mnoga leta!

JERNEJ ČERTANC

Prva rušenja

Na območju Kozarj, kjer je predvidena gradnja največje ljubljanske soseske s približno osem tisoč stanovanji, se že dalj časa pojavljajo črne gradnje. Po nepreverjenih podatkih se giblje število teh gradenj med tristo in štiristo.

Kozarje so komunalno neurejen predel naše občine, kanalizacija je pomanjkljiva, urejenega cestnega omrežja skorajda ni, tri tisoč občanov, kolikor jih tu prebiva, hodi nakupovat v eno samo trgovino, PTT linij ni, da o plinovodu in toplovodu ne govorimo. Z gradnjo soseske pa bi se vse to dokončno uredilo, saj bi ves kompleks zajel ne samo stanovanjske bloke, ampak tudi šole, vrtce in trgovske lokale, na drugi strani pa tudi industrijski del, torej ekonomsko bazo, ki je Kozarje danes skoraj ne poznajo.

Zato je že pred dvema letoma občina izdala odlok o prepovedi parcelacije in gradnje na zazidalnih površinah. Toda zdi se, da odlok sploh ne obstaja, saj so prav na teh rezervatih (vključen je tudi rezervat za hitro cesto, ki se bo izognila mestu) črne gradnje danes vsakdanji pojav. Že na eni zadnjih skupščinskih sej so se odborniki zavzeli za uvedbo ostrejših ukrepov pri zaustavljanju črnih gradenj. „Če bomo naleteli na gluha ušesa, bomo začeli z rušenjem“, so sklenili enoglasno. Inšpekcijske službe, ki so bile vsak dan na delu, so poročale o novih nedovoljenih gradnjah. Tako je bil oddelek za komunalne in gradbene zadeve prisiljen izdati niz odločb o rušenju. Pred dobrim tednom pa je posebna ekipa že prvič intervenirala na terenu samem. V Podsmreki so porušili hišo nekemu občanu, ki je kljub predhodnim opozorilom, da mu bodo rušili, če bo z delom nadaljeval, gradil naprej.

J. DOMITROVIČ

V PIJAVI GORICI SI POMAGAJO SAMI

V Pijavi gorici so se odločili, da bodo zgradili vodovod, ki naj bi rešil prebivalce tega naselja stalnega pomanjkanja vode. Ker je bilo 15 milijonov SD, kolikor jih je za ta dela namenila občina, premalo, so tako kot marsikje drugje, začeli delati tudi sami. Približno 1000 metrov dolg cevovod so začeli polagati letos in upajo, da bo do jeseni končan. V tem kraju je čuti tudi veliko aktivnost pri gradnji električne napeljave. Tudi tu so si pomagali s samoprispevkom. Vsak novograditelj je prispeval za priključek 300.000 SD, vsi ostali, ki pa še imajo priključke, pa po 60.000 SD. S temi sredstvi in s sredstvi, ki jih bodo dobili še drugje, bodo postavili dve trafo postaji in napeljali novo električno omrežje. Upajo, da bodo tudi s temi deli zaključili letos.

OTROŠKO VARSTVO NA ŠKOFLJICI

Letos so dobili na Škofljici za potrebe otroškega varstva 40 milijonov SD, od TIS pa pričakujejo prav toliko. S tem denarjem bi pričeli graditi novo otroško-varstveno ustanovo, ki bi vsaj za prvo silo sprejela 50 otrok. Menijo, da bi izbrali tak tip gradnje, ki ga je mogoče dograjevati, saj je jasno, da se bo število prebivalcev še naprej večalo. Novo vzgojno varstveno ustanovo nameravajo graditi v Pevčevi dolini, na prostoru nekdanje opekarne. Lokacijska dokumentacija je pripravljena, v delu pa so tudi vsi ostali dokumenti, potrebni za gradnjo.

PEVCI NA ŠKOFLJICI

Pod vodstvom ravnatelja osnovne šole Franca Čebaška je v zadnjem letu steklo delo pri pevskem zboru na Škofljici. Zbor redno vadi in nastopa. V njihovih vrstah je zbranih kakih 12 odraslih pevcev.

MRLIČI NA ŠTIRIH POKOPALIŠČIH

Škofljčani pokopavajo svoje mrljice v Želimlju, na Igu, Rudniku in Šmarju. Marsikdaj morajo pogrebci hoditi tudi poldrugo uro, po prometnih cestah in ob vsakem vremenu. V anketi, ki jo je razpisala krajevna skupnost, se je več kot 50 % prebivalcev odločilo za gradnjo tega objekta. Pripravljeni so tudi na samoprispevek. Novo pokopališče naj bi zgradili na Seniču, obsegalo bi 2 ha zemljišča, stroški pa bi naj bili od 40 do 50 milijonov SD.

VOJAŠKE VAJE V ZAPOTOKU

Prebivalci Zapotoka gledajo na občasne vaje vojakov na njihovem področju sicer s potrebnim razumevanjem, vendar si želijo enakega razumevanja z njihove strani. Stvar je v tem, da vojska razen najetega sveta uničuje tudi privatne posevke in njive in Zapotočanom za to nič ne plača. Pogosto zapro tudi lokalno pot na Mokere, pozimi pa vojaki poškodujejo barako, kjer ljudje čakajo na avtobus. Od avtobusne postaje do Zapotoka je speljane nekaj sto metrov občinske ceste. Kljub številnim pritožbam vaščanov, pa je že dve leti ni obiskal noben cestar. Vaščani so predlagali Komunalnemu podjetju Vič, da bi ob ustreznih odškodninskih cestno vzdrževali sami, a odgovor se je glasil, da imajo za ta dela cestarje.

ZAPOTOK BREZ VODE

Čeprav živi v Zapotoku le kakšnih 30 ljudi, tudi ti potrebujejo vode. Vas ima dva studenca in zajetje, vendar niso speljani do hiš cevovodi. Zapotočani menijo: „Če se urejujejo vodovodna vprašanja drugod, naj ga ob naši pomoči rešijo tudi pri nas.“ Dejstvo, da ni vodovoda, vpliva tudi na to, da se meščani ne odločijo za gradnjo vikendov v tem pogorskem kraju, od koder se nudijo čudoviti pogledi na Ljubljano in Ljubljansko barje.

SOLA V ZAPOTOKU

Solska stavba v Zapotoku, ki je bila zgrajena 1938. leta, je opuščena in začena po malem razpadati. Učenci iz vasi so se preusmerili na Ig in na Golo, nekaj kvadratnih metrov šolske površine pa ne služi praktično nikomur. Vaščani jo nudijo za dom počitka, okrevališče ali pa za vikend katerikoli delovni organizaciji.

GASILCI V ŽELIMLJEM

V Želimlju so gotovo najaktivnejša družbena organizacija gasilci. Pred kakim letom so prevzeli v svoje roke organizacijo mladi in odtlej je steklo kot po maslu. Približno 30 aktivnih gasilcev je že zbralo denar za novo brizgalno in za obleke, pripravili pa so tudi deske za obnovo gasilskega doma. Resno vadijo in organizirajo veselico. Izkupiček bodo porabili za nakup cevi. Velik del zaslug za aktivno delo te organizacije gre predsedniku Alojzu Intiharju.



Politika in kmetijstvo gresta v korak – ne povsod, pač pa v delu individualnega kmetijskega proizvajalca in aktivnega družbeno-političnega delavca Alojza Kušarja iz Notranjih gor.

MLADI V ROBU BODO GRADILI MLADINSKI KLUB

Do kdaj še v garaži?

Pred časom smo že poročali o iznajdljivosti mladincev iz Roba. Mladi so si namreč uredili mladinski klub kar v avtobusni garaži. Poleg kmetijske zadruge stoji velika neometana stavba, v kateri vedrita avtobusa SAP in Ljubljana Transporta (po novem Viatorja? !), ki vozita iz Ljubljane v to oddaljeno naselje. Mladi so se domislili, da je garaža večkrat neizkoriščena, avtobusoma pa tudi ne škodi, če stojita včasih nekaj ur pred garažo namesto v njej. Tako so se dogovorili, da bodo dobili mladi občasno zbirališče v garaži. Rečeno, storjeno in tako so mladi priredili že več proslav v garaži. V tem času, ko je garaža mladinski klub, mladi okrase zidove, če uprizarjajo igr, pa postavijo tudi oder in klopi.

Starejši gledajo na vso zadevo z velikimi simpatijami, saj pomeni ta dejavnost edino razvedrilo. Še tradicionalne „rekreacije“ v gostilni si v Robu ne morejo privoščiti, ker so gostilničarja pred kratkim upokojili in tako nima kdo delati v gostilni. Gostilna je zato zaprta in mladi nimajo sedaj, če je v garaži zasedeno, kam iti. V gostilni so se namreč prej včasih zbirali, pa ne ob kozarku, temveč so imeli tam sestanke. Ker je ta možnost sedaj odpadla, so imeli mladi zadnji sestanek kar pod drevesom sredi vasi. Z malo ironije bi se lahko spomnili na Rousseaujev



Olga Tekavec živi v Ljubljani in pomaga mladim v svojem rojstnem kraju.

izrek: Nazaj k naravi. Sicer pa mladi, pa tudi starejši nimajo kaj početi. Ker na mladih sloni svet, kot pravi pregovor, so vzeli že pred časom pobudo v roke mladinci v okviru kulturnega društva. Mladinske organizacije namreč v vasi že dolga leta ni. ZMS ni že tako dolgo, da se nihče ne spomni, kdaj je nje delo zamrlo, aktiv pa zaspal. Mladi na vasi so tako bili prepuščeni vplivom cerkve in menda se to kar pozna pri idejni usmeritvi mladih. Kako je pravzaprav prišlo do delovanja mladih in kakšni načrti jih že nejo v nadaljnjo akcijo?

Želje in načrte za bodočnost nam je pojasnila OLGA TEKAVEC, ki živi sicer v Ljubljani, vendar še ni pozabila rojstnega kraja in skuša pomagati mladim.

„Iniciator in kuhar“ tega vsega, je začela Olga Tekavec, sem pravzaprav jaz. V lanskem septembru so ustanovili kulturno društvo in dva meseca kasneje so po desetih letih začeli mladi spet delati in sicer pod okriljem tega društva. Za težnje mladih je imela krajevna skupnost dosti posluha in nam je precej pomagala, tudi pri pridobitvi prostora v garaži. Pohvaliti je treba tudi avtobusni podjetji, ki imata posluh za naše želje. Tako ugodna klima je pritegnila mnogo mladih. Na zadnji sestanek, ki je bil kar pod drevesom

sredi vasi, je prišla kopica mladih. Mnogi izmed njih, točneje 17, se je prijavilo za sodelovanje v dramatskem krožku, 12 pa v pevskem zboru ali slični glasbeni aktivnosti.

Mladi so na področju igralskega sploh že precej storili. Tako so za letošnje Silvestrovo pripravili samostojno igr, po občinah in pri krajevnih skupnostih ustanovljeni štabi za civilno zaščito (CZ) prebivalcev in materialnih dobrin z nalogo, da usposobijo in organizirajo občane za samozaščito v primeru večjih elementarnih nesreč ali ob morebitni sovražnikovi agresiji in vojnih akcijah. Obveznost udeležbe in delovanja v enotah CZ traja od 16. do 65. leta starosti za vse fizično in umsko sposobne osebe obojege spola, ki nimajo vojaškega zaporeda in niso organizirane na tem področju v svojih delovnih podjetjih ali ustanovah.

Tudi v krajevni skupnosti „Milan Česnik“ ima štab CZ že formirane enote: kurirsko, za hitro obveščanje, enoto za gasilsko-tehnično delo, sanitetno enoto za prvo pomoč ranjenim, enoto za vzdrževanje reda in varnosti, enoto za socialno delo, enoto za preskrbo, enoto za evakuacijo nemočnih in enote hišne CZ. Člani vseh teh enot, posebno gasilsko-tehnične in sanitetne, se usposablja na posebnih tečajih, ki trajajo od 20 do 80 ur.

1. junija letos smo imeli vajo štaba in enot CZ tudi v krajevni skupnosti „Milan Česnik“ z naslednjo nalogo:

1. Izvesti aktivizacijo in praktično preverjanje znanja in dela enot CZ, poveljnika in namestnikov ter izvajanje načrta varstva. V praktično izvedbo so bile vključene enote: za zveze, štab CZ, sanitetne prve pomoči, gasilsko-tehnična enota, enota za red in varnost, enota za socialno delo in enota za evakuacijo.

2. Ugotoviti hitrost aktivizacije.

3. Ugotoviti prisotnost in odstotek

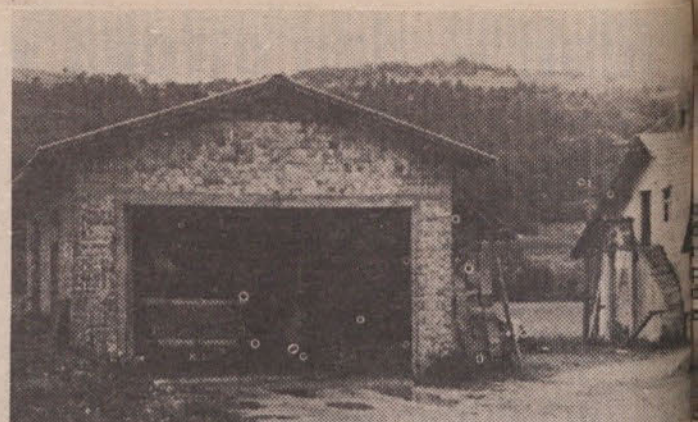
Vse tekoče stvari trenutno urejuje upokojenka Angela Puh, ki ima veselje do dela z mladimi in jim vedno pomaga, kolikor le more.

Mladi iz Roba obljubljajo nov dom in živahno aktivnost. Da bodo svoje želje uresničili, kar verjamemo, saj so že večkrat pokazali svojo iznajdljivost in uspešnost. O tem, da mladi prostor potrebujejo, pa verjetno ni treba dvomiti.

MILOVAN DIMITRIČ

Uganite, pod katerim mostom na Ljubljanci je nastal naš posnetek! Med pravilnimi rešitvami bomo izžrebali nagrajenca.

Uredništvo Naše komune



Garaža v Robu – mladinski klub in dom kulture

IZ AKTIVNOSTI KS »MILAN ČESNIK«

Vaja civilne zaščite

Iz časopisov in drugih sredstev obveščanja vzemo o pogostih in velikih elementarnih nesrečah, ki se dogajajo po svetu. Zaradi tega so tudi pri nas, v smislu zakona o splošni ljudski obrambi, po občinah in pri krajevnih skupnostih ustanovljeni štabi za civilno zaščito (CZ) prebivalcev in materialnih dobrin z nalogo, da usposobijo in organizirajo občane za samozaščito v primeru večjih elementarnih nesreč ali ob morebitni sovražnikovi agresiji in vojnih akcijah. Obveznost udeležbe in delovanja v enotah CZ traja od 16. do 65. leta starosti za vse fizično in umsko sposobne osebe obojege spola, ki nimajo vojaškega zaporeda in niso organizirane na tem področju v svojih delovnih podjetjih ali ustanovah.

Tudi v krajevni skupnosti „Milan Česnik“ ima štab CZ že formirane enote: kurirsko, za hitro obveščanje, enoto za gasilsko-tehnično delo, sanitetno enoto za prvo pomoč ranjenim, enoto za vzdrževanje reda in varnosti, enoto za socialno delo, enoto za preskrbo, enoto za evakuacijo nemočnih in enote hišne CZ. Člani vseh teh enot, posebno gasilsko-tehnične in sanitetne, se usposablja na posebnih tečajih, ki trajajo od 20 do 80 ur.

1. junija letos smo imeli vajo štaba in enot CZ tudi v krajevni skupnosti „Milan Česnik“ z naslednjo nalogo:

1. Izvesti aktivizacijo in praktično preverjanje znanja in dela enot CZ, poveljnika in namestnikov ter izvajanje načrta varstva. V praktično izvedbo so bile vključene enote: za zveze, štab CZ, sanitetne prve pomoči, gasilsko-tehnična enota, enota za red in varnost, enota za socialno delo in enota za evakuacijo.

2. Ugotoviti hitrost aktivizacije.

3. Ugotoviti prisotnost in odstotek

tek odziva članov enot in vzroki za njihovo nastanitev.

4. Ugotoviti, če so člani, katerim je bila razdeljena oprema na dom, prišli na mesto z opremo in v kakšnem stanju je ta oprema.

5. Ugotoviti, če so vodje organizirali zavarovanje zbirnega mesta in mest za akcijo po prejetih stanki. O sklicu članov na vajo namreč vsi vodje enot dobili morajo kretno podobno predpostavke, da bil izvršen sovražni bombni napad na določene objekte z nalogo, da kojsnjega posega za ublažitev sledi.

Po izvršeni vaji, ki je trajala 15 minut, je bila izvršena štabna analiza, na kateri je bilo ugotovljeni naslednje:

– Uspeh vaje je bil dober in dosežen. Člani ekip so se medbojno bližje seznanili in preizkusili opremo, ki jo trenutno imamo razpolago.

Udeležba po enotah je bila:

- kurirska ekipa 46 %
- gasilsko-tehnična ekipa 40 %
- sanitetna ekipa 40 %
- ekipa za varnost 47 %
- ekipa za socialno delo 70 %
- ekipa za evakuacijo 31 %
- štab 82 %

Z udeležbo članov enot ne moremo biti povsem zadovoljni, čeprav je sklic za vajo predstavljal preizkušnjo. Da bi pri bodoči vaji bila udeležba, bo naslednja vaja letošnji jeseni objavljena teden dni vnaprej, tako da bi si člani enot lahko virali čas in šele pozneje, ko bi vaji dosegli boljše mobilnost, nov in ekip, bi organizirali v preplahom, morebiti kombinirani tudi z eno od večjih gospodarskih organizacij na našem terenu ter delovanjem mestnega štaba.

S. STEBLOV



ČE NE NAMERAVATE LETOVATI NA BALKONU SVOJEGA STANOVANJA ALI SOBICE,

1001 letovanje

Če si želite miru, ker imate morda doma pod oknom parkirni prostor, ali pa 100 metrov stran od doma letališče, vam priporočajo v agenciji Atlas Brna na otoku Korčuli, kjer boste gotovo našli mir. Kraj se nahaja v bližini vinogradniškega centra Smokvice. Priložnosti za rabitanje torej dovolj. Nastanite se lahko v hotelu Feral ali pa privatno, za usluge pa jim boste pustili od 1105 do 1355 dinarjev. V Dubrovniku vam agencija oskrbi stanovanje v privatnih sobah po ceni od 1450 do 1480 dinarjev. Cene jasno dokazujejo, da lahko tudi naš človek že vidi Dubrovnik približno za dalj časa. Novi Herceg ali uradno Herceg Novi, kar se morda sicer tamkajšnjim prebivalcem ne zdi vseeno, meni pa se, nudi letovanje v hotelu Tamaris, kar vas bo veljalo okroglo 1750 dinarjev. Na Korčuli lahko v aranžmaju te agencije letujete v dveh hotelih, ki sta vam na uslugo za ceno 1160 dinarjev kot najnižjo in za najvišjo ceno, ki je 1450 dinarjev. S 1315 ali pa tudi 1490 si lahko za 14 dni zagotovite letovanje v Orebiču v hotelu Bellevue ali Perna. Tudi tu so vam pripravljeni za 50 dinarjev odstopiti pogled na modrino morja. Če pa ste bolj varčni, vam predlagam, da si raje ogledujete petdesetdinarski bankovec, ki je tudi lepo moder. Atlas vam ponuja letovanje na kredit brez porokov in obresti na šestmesečno odplačevanje. Po tem principu bomo lahko verjetno kmalu tudi žvečilni gumi dobili na kredit.

Agencija Atlas ponuja v predsezoni in posezoni tudi vrsto miniletovanj, ki trajajo po 8 dni. Ta mini letovanja veljajo približno 40 odstotkov cene 14-dnevnih počitnic med sezono.

MLADI TURIST

Za mlajše, nekako do 27. leta, pa organizira Mladi turist vrsto letovanj primernih za mlade. Prenočišča so namreč v glavnem razni domovi in bungalovi, v Premanturi pri Puli pa imajo v šotorih prostora za 200 letoviščarjev. Penzion je kar solidno drag, saj velja 40 dinarjev. V Splitu, v domu ferialecev, velja penzion že kar astronomskih 70 do 80 dinarjev, medtem ko v Makarski lahko letujete že za 35 dinarjev pod šotorskim platnom ali pa v vikend hišicah. Ista cena kot v Makarski velja tudi za dom ferialecev v Šibeniku in Zadru. Izmene so najmanj 14 dni. Pri večjih skupinah (preko 10 oseb) je organizator pripravljen nuditi 60-odstoten popust pri vožnji z vlakom ali avtobusom.

KOMPAS

Pri Kompaspu so povedali, da ne organizirajo paketov počitnic, pripravljeni pa so takoj vsakemu oskrbeti letovanje v kraju, kjer želi sam.

CENTROTURIST

Centroturist priporoča hotelsko naselje San Marino v Loparju na otoku Rab, kjer je cena penziona 55 dinarjev, sicer pa nudi vrsto letovanj, vendar ne v obliki paketov vzdolž celotne obale. Spisek letovanj šteje bormih 6 in ga zato zaradi premajhne dolžine ne bomo objavljali. V Centroturistu so nam obljubili, da ga lahko dobi vsak brezplačno. Poskusite!

PUTNIK

Putnik nudi podobne aranžmaje kot Centroturist, le da ima Putnik večino hotelov zasedenih, moč pa je dobiti prenočišče še v privatnih sobah.

TURIST

Turistična agencija Ljubljana Transporta Turist ponuja letovanja v Robu na Dugem otoku, kar velja za 10 dni s prevozom vred 735 dinarjev. Poreč nudijo 10-dnevno bivanje v bungalovih za 660 dinarjev, medtem ko je Umag že v celoti zavzet. Posebnost, ki jo ima Turist, pa je letovanje na gorah, ki ga nima nobena druga agencija. 10-dnevni aranžma v hotelu Gozdu Martuljku ob brezplačnem kopanju v bazenu, vam nudijo za 55 dinarčkov.

SLAVNIK

Koprski Slavniki je pripravil letos resnično poceni paket počitnic. V Koprski pri Splitu vas velja letovanje s polnim penzionom in prevozom v sezoni za sedem dni 499 dinarjev, za 14 dni 779 din in za tri tedne 1199 dinarjev. V to ceno so vračunane tudi vse takse in imate tako npr. vstopni ples brezplačen. V Umagu vas velja letovanje za en dan 58 dinarjev, v Rovinju v I. kategoriji 57 in v II. 46 dinarjev. Poreč vam je na voljo po 55 dinarjev za penzion.

TT BIRO

Turistični transportni biro ZŽTP Ljubljana je tudi sklenil pristaviti lonček pri organizaciji dopustov in tako organizira letovanje v hotelu na otoku Iž. Takle „špas“, kot je 14-dnevni dopust na Ižu, vas velja letovanje, če pa ste zadovoljni s privatno sobo, lahko letujete tudi le 55 dinarjev.

Sedaj pa se ne ustrašite, ker v spodnjih vrsticah nimate pred seboj telesa skega imenika ali izvečka zrebanja Jugoslovanske loterie, temveč le seznam krajev, kjer lahko s posredovanjem TT biroja in Dalmacijaturista letujete teden dni. Krajev je tako dolga vrsta, da jih bomo le naštevati, če pa

OBISK V KS »MALČI BELIČ«

Šola, vrtec in še kaj

Rezultati zadnjega popisa prebivalstva so pokazali, da trenutno živi na območju krajevne skupnosti Malči Belič več kot 7600 občanov. Zlasti prebivalstva v zadnjih letih kar ni moč spoznati. Novi stanovanjski bloki rastejo kot gobe po dežju. Z istim tempom pa raste tudi število novoprijetih, še hitreje pa problemi, s katerimi se krajevna skupnost v vsakdanjem življenju srečuje. Ker problemi ne „rastejo“ samo v Bonifaciji, smo na razgovor prosili predsednika krajevne skupnosti Milana Buharja.

„Začel bi kar z Bonifacijo. V tem območju prebiva več kot tisoč ljudi, do najbližjega trgovskega centra pa je več kot četrt ure. Ždi se nam čudno, da med našimi trgovci ni nobenega interesanta, ki bi bil pripravljen zgraditi lokal, saj bi se nam to vsekakor dobro obrestovalo. Pozoril bi tudi gradbeno podjetje, ki zaključuje gradbeno delo, „da se seboj tudi pospravijo“, saj je podoba okolice stolpičev vse prej kot prijetna. Kot nujne potrebe na tem območju pa bi omenil še razsvetljavo in javno telefonsko govorilnico.“

Predsednik nam je tudi povedal, da so prav v tej krajevni skupnosti mestnem področju ceste v najbližjem stanju. Po asfaltu kličejo v Vetiška, Kogejeva in Tomažičeva ulica. Pa tudi potok Gradaščica ni pristoječe čist. Treba ga očistiti, bližnji prihodnosti pa bo potrebno izboljšati hišne kanale drugam, saj prija v poletnem času iz tega nekdanjega potoka potohča neznosen smrad.

Naslednja tema razgovora pa je bilo varstvo in šolstvo. „Sedanja prosta, namenjena otroškemu varstvu, do lep čas ne ustreza varstvu najmlajših. Potrebe so ogromne, saj se na območju selijo predvsem mlade družine. Za zdaj smo problem varstva ublažili s tem, da smo odprli vili Battelino na Tržaški cesti, tamor bomo po adaptaciji namestili dojenčkov, v program TIS pa je vključena tudi gradnja novega vrtca. Druga boleča točka pa je šolstvo. Območje šola Vič, ki je pred nedavnimi praznovala šestdesetletnico, bo naslednjem šolskem letu prisiljena prepeljati učence v šole v Centru, saj je šola prenatrpana, pouk pa se bo odvijal že drugo leto v treh izmenah. Vprašanje so sredstva, saj vemo, da

bomo morali zgraditi novo sodobno šolo, ki bo služila prihodnjim generacijam. Veseli pa smo, da smo aprila lahko predali novo telovadnico osnovni šoli Bičevje, urediti pa bomo morali še športno igrišče pred šolo.

Letos smo uspeli tudi delno adaptirati dvorano kulturno prosvetnega društva Svoboda, kjer že zdaj dvakrat mesečno gostuje Lutkovno gledališče, če pa bomo hoteli izpolniti pogodbo z Mestnim gledališčem ljubljanskim, ki bo zaradi preurejanja matičnega odra gostovalo pri nas, bomo morali dvorano dokončno urediti.

Na koncu razgovora pa je Buhar spregovoril o pristojnosti, ki naj bi jo v bodoče imele krajevne skupnosti pri reševanju drobnih problemov, kot npr. socialnega skrbstva, pri tem pa se morajo KS zagotoviti primerna sredstva, hkrati pa naj bi se tudi ob ustavnih spremembah preneslo več poudarka tudi na krajevne skupnosti.

Na vprašanje, kako ta krajevna skupnost sodeluje z drugimi krajevnimi organizacijami, pa je dejal: „Sodelovanje z občinskimi organi je zadovoljivo, saj razumemo, da se vse ne more urediti s pomočjo občine, imam pa pripombo, da naj bi se v bodoče sredstva za urejanje cest smotnejše razdeljevala med posamezne krajevne skupnosti. Pri organiziranju raznih akcij naše skupnosti nam druge organizacije pomagajo kolikor je v njihovih močeh, omenil bi uspešno sodelovanje s Komunalnim podjetjem Vič, Tovarno vijakov ter obema šolama ter drugimi terenskimi organizacijami in upam, da bomo takšno sodelovanje uspešno razvijali tudi vnaprej.“

J. DOMITROVIČ

KS PODPEČ — PRESERJE IN RAKITNA

Vsa podpora gasilcem

Samoprispevek občanov za opremljanje društev je že stara oblika zbiranja dopolnilnih sredstev za nabavo potrebne opreme. Res nam govori člen 70 novega zakona o varstvu pred požari, da mora občina prebrati prostovoljnimi gasilskimi enotami potrebna gasilska tehnična sredstva in primeren prostor za shranitev sredstev. Na žalost pa so pri nekaterih občinah vedno preskromni zbiratelji na visoke cene sodobne opreme, ki jo gasilci potrebujejo za uspešno izvajanje gasilskih in reševalnih akcij. Samoprispevek občanov je v takšnih pogojih edina rešitev.

V krajevnih skupnostih Podpeč—Preserje in Rakitna je bilo v zadnjih letih zbranih veliko sredstev

Samoprispevek občanov 114.000
Samoprispevek občinske gasilske zveze Vič-Rudnik 14.000
Samoprispevek mestnega gasilskega sklada Ljubljana 57.000
Samoprispevek podjetij in ustanov, Gozdne uprave itd. 14.000
Samoprispevek krajevne skupnosti in Ko—SZDL 8.900

Skupaj je bilo zbranih finančnih sredstev ND 207.900 ali dvajset milijonov 790.000 starih dinarjev v teh razmeroma malih krajevnih skupnostih. Poleg tega je bilo od strani kmetov darovanih veliko lesa za

za modernizacijo gasilske opreme in orodja. Krajevni skupnosti sta združevali sredstva občanov, občinske zveze, mestnega gasilskega sklada ter prispevke podjetij in ustanov na območju teh KS. Iz vseh teh sredstev je bilo v letih 1970 in 1971 nabavljeno ali zgrajeno:

— društva Jezero, Kamnik in Rakitna so prejela nova tipizirana gasilska vozila IMV Novo mesto;
— društva Podpeč, Preserje in Gornja Brezovica so dobila nove motorke ROSENBAUER;
— društva Podpeč, Kamnik, Gornja Brezovica so si adaptirala, obnovila ali sezidala gasilske domove.

Za vsa ta dela oziroma za nabavo so zbrali potrebna finančna sredstva in sicer:

N-din 207.900

gradnjo in popravilo gasilskih domov ter izvršenega zelo veliko prostovoljnega dela, kar v navedenih finančnih pokazateljih ni navedeno.

JERNEJ ČERTANČ

POTEM PREBERITE SPODNJI TEKST

Če tako radoveden, da bi šel rad kam na dopust, naj se obrne na TT biro na svoji cesti. V oklepajih so bolj ali manj zaslojele cene takega dopusta. Oznaka do „objubljenega“ kraja si morate sami organizirati, opozarjamo vas na to, da imajo povsod letališče, če nameravate potovati z vašim privatnim letalom.

Split (454 din), Nečujam (525), Bol (646 ali 996), Supetar (636 ali 454), Plovlja (507, 434, 366), Postira (573, 370), Hvar (712, 482), Jelsa (416), Luka (664, 521, 381), Stari Grad (384), Omiš (668, 584, 552, 388), Makarska (911, 876, 596, 701), Baška voda (508), Makarska (489, 577, 420), Trogir (593, 470, 370), Primošten (731, 416), Vodice (598), Šibenik (358), Zadar (877), Komiža (405), Lastovo (455), Ulcinj (636) in Kaštel

Če niste poznali v rosnih letih ambulantnega zdravnika in tako niste mogli dobiti opravičila za šolo in ste iz teh groznih vzrokov malo špricali, upam da se boste uspeli prebiti skozi to množico števil. Če pa ste veliko manjkali v šoli, prosite nekoga, da vam vse to pregleda in ko mu bo v kaki vrsti zastal dihanje, da to že ni primeren kraj za vaše letovanje. TT biro nudi tudi možnost dopustništva v vojnem odmarališču v Baških vodah pri Makarski, kjer vam bomo plačali penzijo od 57 do 75 dinarjev. V Poreču pa so cene kar zaslojele, saj vam bomo plačali penzijo od 72,60 do 126 dinarjev. To je kot ustvarjeno za 30 dni v Ameriki. V bungalovih se sicer lahko izmažete ceneje tudi le 30 dni, vendar boste plačali 70 dni. Podobno se giblje cene tudi v Špadičih. V aranžmanu TT biro lahko letujete tudi v Železničarskem domu na Pohorju. Letujete lahko tudi v Puli in Kranjski gori. Žal pa šele čez kak dve leti, ko bosta tam nova objekta, ki bosta last TT biroja, do tedaj pa izbirajte med letovanjem v „tisočih“ letoviščih. Verjetno ste že na smrt razočarani, ker je tega leta konec. Čepa se vam je naštevaje in številke, vse skupaj tako zelo malo, da se ne morete ločiti od tega, vam predlagamo da si kupite po potrebi cenitih treh dinarjev statistični slovarček za leto 1971, ali pa začnete zbirati vire socialne statistike. Če pa želite letovati, se prijavite mesec dni pred nameranim dopustom eni od agencij.

Zel sem nejeverni Tomaž, pa menim, da boste raje odšli na letovanje. Če niste odločili za morje, se pa odločite za deželo. Tam imate verjetno mnogo sorodnikov, ki ga lahko osrečite s svojim tritedenskim bivanjem na kakšni kakšni košnji na posebnem prijetno opravilo, valjanje po senenih kopicah. Sedaj pa na dopust! Po počitnicah se spet vidimo, le z upokojenci se bomo verjetno srečevali tudi med sezono, ker se bodo rekreirali v okviru svojih pokojnin v Tivoliju ali pa kje drugje.

Milovan Dimitrić

ZBORI KMETIJSKIH ZAVAROANCEV

Aktiven poseg v družbeno dogajanje

V nedeljo, 20. junija so bili zbori kmetijskih zavarovancev za komunalno skupnost zdravstvenega zavarovanja. V naši občini so se zbori odvijali v večjih središčih, kot so Velike Lašče, Škofljica, Ig, Preserje, Gorice in Polhov Gradec. Po dobljenih podatkih so bili zbori v večini primerov dobro obiskani. Velik obisk potrjuje, da se kmetijski proizvajalci zanimajo za svojo problematiko, da hočejo aktivno posegati v družbeno dogajanje, biti soustvarjalci poti, po kateri naj hodi naše kmetijstvo v bodoče. Zbori niso namreč obravnavali samo problematiko zdravstvenega zavarovanja kmetov, ampak širše kmetijsko vprašanje.

Iz pregleda doseganega dela skupščine zdravstvenega zavarovanja kmetov vidimo, da je bila udeležba na sejah skupščine in izvršnega odbora zelo dobra, saj je bila povprečna udeležba 78 % in na izvršnem odboru do 95 %. To je boljša udeležba kot jo dosegajo občinske skupščine. Lahko trdimo, da so se, več ali manj, vsi člani zavedali svojih odgovornih nalog ter svoje dolžnosti opravljal z vso odgovornostjo. Bilo pa je tudi nekaj takih, ki se sej niso udeleževali in povsem zanemarili svojo dolžnost. Skupščina je v preteklosti obravnavala zadeve kot so potrditev zaključnih računov sklada zdravstvenega zavarovanja kmetov, o letnih finančnih načrtih, o programih dejavnosti skupnosti, o načinu pokrivanja primanjkljajev. Sprejeli so nov statut skupnosti, sklepe o participacijah zavarovanih oseb k stroškom zdravljenja. Sprejeli so sklep o znižanju participacij zavarovanih oseb k stroškom za splošno in ambulantno zdravljenje od 30 % na 25 %. Od 1. 7. 1971 bo skupnost

poravnala te storitve v višini 75 %. Poleg omenjenih zadev je skupščina obravnavala še vrsto drugih, prav tako pomembnih.

Z razširjanjem oblike zdravstvenega zavarovanja so tudi porasle obveznosti zavarovancev, ki se oblikujejo po katastrskem dohodku 34 % in 119 din po zavarovancu. Poleg teh sredstev so še sredstva občinskih skupščin kot prispevek za ogrožene kmete. Tudi prispevek širše družbe (republike) je vsako leto večji.

Zbori so izvolili področne zastopnike v skupščino, v kateri bo potrebno aktivno delati in nadalje razvijati kmetovsko samoupravo. Opravljeni zbori so opozorili še na neko značilnost, ki vzbuja pozornost, to je na samokritičnost. V razpravah smo pogosto slišali, da so nekateri kmeti zavarovanci neodgovorno koristili ugodnosti zdravstvenega zavarovanja in s tem slabili finančno moč sklada. Taka priznanja so redka.

Ing. LOJZE HABJAN

VEČ NAČRTOV KOT STORJENEGA

»Bi« za turizem v naši občini

Vendarle smo se začeli zavedati, kaj nam lahko prinesejo dobri pogoji za izletništvo. Ne bi mogli reči, da držimo križem roke. Imamo celo vrsto dobrih turističnih objektov, preurejenih okolice, starodavnih spomenikov. Ampak krono vsakega turizma, gostinstvo, to smo pa zanemarili. V naši občini je sicer precej gostiln, izletniških koč, hotelov, manjka pa gostincev. Gostinske organizacije komaj zadržujejo natak, da je ne stisnejo v Švico ali Nemčijo. Toda tudi med temi, ki še ostajajo doma, niso vsi najboljši.

Sklad za pospeševanje turizma v naši občini pa navzlic temu obeta marsikatero novost za našega in tuje izletnika. Bile bi zlata jama, če bodo dobili zadostno število dobrih gostincev.

Ob Dolenjski cesti na Stajah pod Debelim hribom (v bližini obeh črpalk) se bo bohotil nadvse potreben motel. Spominjal bo na mostiščarsko naselbino. Poleg gostinsko izletniškega dela in sprejemnih prostorov bodo tu še samopostrežna trgovina, avtomobilska pralnica in popravilnica ter tristezno samodejno kegljišče. V delu, kjer bodo prenočišča, bo 40 dvoposteljnih in 22 enoposteljnih sob. Idejni načrt je pripravljen že od maja lani (!), pa mora čakati zaradi lokacijske dokumentacije. Takoj ko bodo rešili vprašanje točne lokacije, bodo začeli graditi. Denar bo dalo gostinsko podjetje Daj-Dam, računajo pa, da bi bil motel narejen v poldrugem letu. V športnem parku Svoboda bo

stalo dvanajststezno samodejno kegljišče, dobro opremljeno s kopalnicami in sanitarijami. Tako kegljišče bo lahko hkrati sprejelo veliko športnikov. Po predračunski oceni je vrednost gradnje 4 milijone dinarjev. Ta denar bi dala občina, banke in podjetja.

Naslednji obet so študije za ureditev rekreacijskega območja pri Dolgem mostu. Tudi tu naj bi stal motel. Ker še vprašanje obvoznice ni dokončno rešeno, so študije zavrite.

Novosti napovedujejo tudi za polhograjski del. Izdelali bi študijo o razvoju kmečkega turizma. Analiza o možnostih za gostinstvo in turizem na tem območju bo končana jeseni. Izletnikom bi omogočili bivanje pri kmetih, ki bi uredili tujske sobe in nudili domačo hrano.

Tudi graščino v Polhovem Gradcu bi preuredili, a sedaj še ni najti človeka, ki bi ugriznil v to jabolko. Graščino bi preuredili v sodelovanju z etnografskim muzejem. Uredili bi dobro restavracijo. V gornjih prostorih bi bile stalne razstave pohištva, ob enem pa bi sem pritegnili ljubitelje in lastnike umetnin in starin in prirejali dražbe.

Izletništvo na Rakitni je še v povojih. Najprej je treba urediti pogoje za ureditev izletniškega središča. Pritegnili bi zasebne gostince, da bi uredili dobre gostilne, treba pa bi seveda bilo urediti vodovod in zgraditi dobro ceste. Sele potem bi kazalo na Rakitni postaviti hotel. Možnosti za razcvet izletništva so tukaj velike.

A. A.

Tekmovanje traktoristov

Kmetijsko tehniška komisija pri Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana bo organizirala področno tekmovanje traktoristov

v nedeljo 15. avgusta 1971 v Vodica pri Ljubljani.

Tekmovanje je organizirano za kmete traktoriste in poklicne traktoriste z družbenih obratov iz občin Ljubljana-Siška, Vič-Rudnik, Moste-Polje in Bežigrad.

V tekmovanje bo vključeno:

1. oranje z dvobrazdnim plugom s črtalom
2. spretnostna vožnja z dvoosno prikolico
3. teorija izpolnjevanja testa o poznavanju traktorja, kmetijskih strojev in njih oskrbe.

Vsak tekmovalac bo tekmoval v vseh treh disciplinah, rezultati vsake posamezne discipline pa se bodo upoštevali pri končni oceni tekmovalca.

Štirje najboljši tekmovalci bodo izbrani za republiško tekmovanje traktoristov, ki bo od 27. do 29. avgusta 1971 v bližini Cateških toplic. Stroške za te tekmovalce bo krila kmetijsko tehniška komisija pri Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana. Vsi tekmovalci bodo tekmovali na svojih traktorjih, edino za spretnostno vožnjo bo organizator zagotovil traktor s prikolico. Kmetje — traktoristi bodo tekmovali samostojno.

Družbeni obrati Agrokombinata Barje, Emona, Kmetijske zadruge Medvode in Kmetijske zadruge Črnuče bodo formirali tričlansko ekipo, ki bo sestavljena iz njihovih najboljših traktoristov.

Organizator tekmovanja bo nagradil najboljše tekmovalce kmete, posebej pa poklicne traktoriste. Vsi tekmovalci bodo dobili tudi pisne diplome.

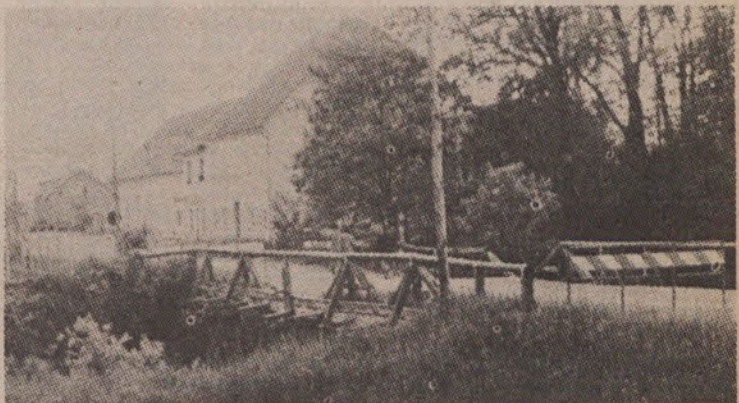
Kmetovalci, ki se želijo udeležiti tekmovanja, naj pripravijo svojo udeležbo najkasneje do 10. julija 1971, da bo možno vsem prijavitelcem dostaviti program tekmovanja.

Na osnovi prijav bo organizator izvedel tudi vse ustrezne organizacijske priprave.

V sklopu tekmovanja se predvideva tudi pregled kmetijske mehanizacije in manjša razstava kmetijskih strojev.

Prijave naj predvideni tekmovalci pošljejo na Skupščino občine Ljubljana Vič-Rudnik — kmetijsko pospeševalna služba ali na Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana, Komenskega 7., najkasneje do 10. VII. 1971.

Ing. JOŽE PUST



Leseni most, ki je bil nekdanja glavna povezava z Ljubljano, počasi, toda zagotovo razpada. Ograja je že trhla in marsikateri opornik manjka. Most so zato pred časom zaprli za ves promet, ker je njegova nosilnost zelo omejena. — Foto: M. Dimitrić

KAKO ZVEČER DO ŽELIMELJ?

V večernih urah bi Želimelj radi imeli še en avtobus, ki bi vozil do Ljubljane in nazaj. Številni občani so zaposleni v mestu in ob koncu izmene — 22. uri — nimajo prave zveze s svojim krajem. Ljudje pa so tudi prikrajšani za kulturne prireditve.

CESTA OD ŽELIMELJ DO PIJAVE GORICE

Od Želimelj do Pijave gorice je približno 3,5 km ceste, na kateri se ob določenih urah odvija omejen promet. Cesta je namreč tako ozka, da se na njej ne moreta srečati dva avtobusa. Če že ni denarja za asfaltiranje, bi jo radi vsaj razširili. Pri tem so pripravljeni prispevati prebivalci sami, Gozdna uprava in Lip Podpeč. Del sredstev pa bi dala gotovo tudi Srednja verska šola, kjer je skupaj z učenci in vsem kadrom vsaj toliko ljudi kot jih štejejo cele Želimlje.

V ŠKOFJLCI EKSPLOZIJA

Škofljica doživlja prvo populacijsko eksplozijo. Ljubljancani, ki so „okusili“ vse „dobrote“ izpušnih in tovarniških plinov in ropota vseh vrst, se množično selijo v mirnejša predmestja, kjer si zgrade po možnosti tudi lastno hišo. In tako je prišla na vrsto tudi malce oddaljena Škofljica. Posledice nagle gradnje se kažejo vsepovsod. Ljudje občutimo hitro naseljevanje predvsem pri komunalni neurejenosti, posledice pa se čutijo tudi pri t. i. infrastrukturi. Predvsem so neprijetne črne gradnje vseh vrst. Na krajevni skupnosti menijo, da je na njihovem področju zrastle v zadnjem času najmanj 20 črnih gradenj. V zvezi s tem nastajajo težave pri trgovinah, vodi, elektriki, otroškem varstvu, šolstvu itd.

Zdaj šteje Škofljica ca. 850 prebivalcev, leta 1975 pa bo po predvidevanjih štela že ca. 2000 ljudi. Širše območje krajevne skupnosti pa šteje že sedaj kakšnih 1800 ljudi, število pa se bo tudi tu brez dvoma naglo dvigalo in lahko kmalu pričakujemo nove probleme, še posebej, ker vseh 14 naselij, kolikor jih gravitira na Škofljico, ni enotnih. Na Škofljici pravijo, da bi lahko marsikaj uredili hitreje in bolje, če bi bili ljudje enotni in pri svojih zahtevah vztrajni.

ŠOLA NA ŠKOFJLCI

Eden izmed problemov, ki je nastal kot posledica prevelike naseljenosti, je šola. Le-to so gradili po vojni kot štirirazrednico in je za takratno število vaških otrok povsem ustrezala. Medtem pa se je število prebivalcev povečalo za več kot 500 in prostori so postali pretesni. Nekateri prostori so morali že pregradiiti in tako se del učencev uči že v zaslinih razredih. Posledica take prenatrpanosti je v tem, da nimajo nobenih kabinetov in drugih učnih prostorov. Občani so mnenja, da škofljiške otroke ne gre „seliti“ v ljubljanske šole, ampak bi bilo treba že v tem petletnem načrtu izgradnje šol rešiti ta problem.

NA ŠKOFJLCI BREZ VODE

Čeprav je bil ljubljanski vodovod napeljan v Škofljico pred približno 15 leti, je vendarle zaradi številnih novih gradenj postal prešibak. Ze danes se nekateri novograditelji zaradi pomanjkanja vode ne morejo vseliti. Menijo, da ima večje ali manjše težave zaradi neustrezne vodovodne napeljave kakih 50 družin. Občani Škofljice si žele, da bi potegnili do njih nov mestni vodovod pred 1975. letom, ko so v načrtu dela za rekonstrukcijo vodovodnega omrežja.

TRGOVINA V ŽELIMLJEM

Želimlje sicer imajo svojo trgovino, vendar prostori že zdavnaj ne ustrezajo. Vaščani menijo, da bi bilo potrebno zgraditi nov objekt sredi vasi, ki bi bil vsem enako pri roki. Na sedanjo trgovino je vezanih kakih 5 zaselkov. Pri teh potrebah pa bi moral pokazati Mercator več zanimanja kot ga kaže doslej.

KDO BO V TRNOVEMUREDIL ZELENICE?

Pred kratkim so na nekaterih trnovskih ulicah položili na ceste asfalt, pločnike so posuli s peskom, ob robih pa „uredili“ zelenice. Ker jih je podjetje, ki je urejalo ceste, pustilo nedokončane, je „zelenice“ bujno preprasel plevel. Prav bi bilo, da nekdo pove, kdo je dolžan vzdrževati zelenice — občina ali privatnik. Da pa bi bilo zelo še večje, se seme plevela raznaša po bližnjih gojenih vrtovih in okužuje kultivirano zemljo.

RAZISKAVA O ŽIVLJENJSKIH POGOJIH NEZAKONSKIH OTROK

Ali še velja: Kaj pa je tebe treba bilo?

Med nami živi mnogo otrok, ki bi radi spoznali svojo mamo, svojega očeta, ki bi radi živeli v okrilju družinske ljubezni.

Družina je najvažnejši dejavnik, ki vpliva na razvoj otrokove osebnosti. Vsak otrok bi moral doživljati nežnost, ljubezen, kajti le na ta način bi njegov osebnostni razvoj potekal pravilno, le tako bi lahko doživljali čustvo gotovosti, varnosti, občutek, da je sprejet v družbi in da družbi tudi pripada; iz teh občutkov se razvije čustvo lastne vrednosti.

In otroci, ki ne poznajo materine oz. očetove ljubezni?

V socialističnih državah je pravni status nezakoniskih otrok povsem izenačen s statusom zakoniskih otrok. Dejansko pa so nezakonski otroci v slabšem položaju. Nezakonski otroci živijo v nepopolni družini – samo ob materi ali v dopolnjeni družini z očetom, izjemoma ob očetu in mami. Otrok je izpostavljen negativnim zunanjim vplivom. Gre za negativni odnos širšega okolja do otroka in matere. V nepopolnih družinah se pogosto pojavljajo še ekonomske težave.

Nezakonski otrok je izpostavljen vrsti okoliščin, ki lahko neugodno vplivajo na njegov razvoj. Otrok, ki odrasča brez enega ali obeh roditeljev, postane nesposoben za prilagajanje danim življenjskim situacijam, ker mu okolje, v katerem je živel, ni nudilo dovolj ljubezni in varnosti. Otrok oz. poznejše odrasle osebe ni sposoben upoštevati pravih čustvenih odnosov z okolico.

Naslednja analiza podaja prerez dejanskega stanja o življenjskih pogojih nezakoniskih otrok na območju občine Ljubljana-Vič-Rudnik, v obdobju od 1. 1. 1965. leta do 31. 12. 1969. leta. Anketa je zajela 263 primerov nezakoniskih rojstev oz. 261 nezakoniskih mater (v dveh primerih so se rodili dvojčki). Izvedel jo je Zavod za socialno delo skupščine občine Vič-Rudnik.

STAROSTNA STRUKTURA NEZAKONSKIH MATER

Nezakonske matere so mlada dekleta, življenjsko nezrela in ekonomsko neosamosvojena, ali pa so to starejše žene, ekonomsko samostojne in življenjsko zrele. Od 261 nezakoniskih mater je več kot polovica njih rodilo pred 25. letom starosti (največ med 19. in 25. letom). Socialno je vzemirajoč podatek, da je število nezakoniskih rojstev pri mladoletnih materah (od 15. do 18. leta starosti) praktično enako številu nezakoniskih rojstev v skupini zrelih žena (od 31. do 35. leta starosti) ter da se dviga do približno 11 % v odnosu na vse anketirane nezakonske matere v letih od 1. 1. 1965 do 31. 12. 1969. leta.

IZOBRAZBENA STRUKTURA, DELOVNO RAZMERJE IN NJIHOVI DOHODKI

Kar 59,8 % od vseh nezakoniskih mater ima le nepopolno nižjo oz. popolno nižjo izobrazbo, 34,5 % nepopolno srednjo oz. popolno srednjo izobrazbo in 5,7 % visoko oz. višjo strokovno izobrazbo. Največ nezakoniskih mater je torej delavk, s slabimi ekonomskimi in neurejenimi stanovanjskimi pogoji. Število nezaposlenih nezakoniskih mater znaša le 17 od skupnega števila 261 (6,5 % od celotnega števila). Od skupnega števila primerov ima 175 mater dohodek do 1000 ND mesečno (72 % mater), 109 mater (44,5 %) ima dohodek do 800 ND, 18 mater (7,4 %) dohodek pod 600 ND mesečno. Število nezakoniskih mater, katerih mesečni prejemki presegajo mejo 1200 ND, znaša 35, kar je v primerjavi s celotnim številom zaposlenih mater okoli 14,3 %.

STANOVANJSKE RAZMERE MATER

Od skupnega števila vseh anketiranih ima le 82 mater oz. 31 % ure-

BREZOVIŠKI PEVCI NA FESTIVALU V CELJU

Mladinsko zborovsko petje ima na Brezovici že dolgoletno tradicijo. To dokazujejo tudi številne diplome in pohvale, ki jih je zbor prejel na raznih revijah.

Zadnjih sedem let vodi zbor učiteljica glasbe Jožica OGRIN. S svojo prizadevnostjo in sposobnostjo, posebno pa s trdim delom, je zbor iz leta v leto kvalitetno napredoval. Lansko leto mu je na republiški reviji v Zagorju izrekla žirija posebno priznanje – možnost nastopa na letošnjem pevskem festivalu v Celju. Zborovodkinja in pevci so v pripravi za ta nastop vložili ogromno truda. Mnogi pevci so se v popoldanskem času vozili na vaje tudi iz Notranjih Gor.

Ves napor, ki so ga vložili, pa ni bil zaman. V Celju so v konkurenci najboljših mladinskih predmudacijskih zborov Jugoslavije dosegli lep uspeh. Za svoje izvajanje so prejeli oceno 77,6 točk in tako 8. do 9. mesto. Posebno priznanje in nagrado Glasbene mladine Slovenije so dobili za najboljši program v svoji kategoriji.

Zborovodkinji in pevcem želimo še veliko uspehov!

STANKA GRBEC

jene stanovanjske razmere, vse ostale matere pa morajo ta veliki problem šele rešiti.

STAN MATERE IN NJENO ZDRAVSTVENO STANJE

To sta dva kazalnika, ki odločujoče vplivata na otrokov nemoten razvoj. Prav stiki z okoljem še vedno lahko puste na nezakonskem otroku neizbrisen žig. Še vedno je najboljša rešitev naknadna poroka staršev nezakonskega otroka. Vendar se to ne dogaja pogosto in še to predvsem pri materah z višjo oz. visoko strokovno izobrazbo. Od skupnega števila anketiranih je 62 mater naknadno poročenih (23 %). Od tega je z očetom otroka poročenih le 40 mater (15 %). Kar 77 % nezakoniskih mater pa ostane samskih. Kar zadeva zdravstveno stanje mater, je to ugodno, saj so v večini primerov stare do 25 let.

SPOL IN STAROST NEZAKONSKIH OTROK

Anketa je zajela 145 dečkov in 118 deklic. Najštevilnejša skupina otrok je bila med drugim in četrtnim letom starosti, skoraj v enakem številu ji sledi skupina otrok od prvega do drugega leta starosti in otrok, starih nad štiri leta. Skupina otrok, starih do leta dni, je zastopana v najmanjšem številu.

PRI KOM OTROK ŽIVI

Otroci živijo pri materi (147 primerov), pri očetu (2 primera), skupaj z obema roditeljskima (50), v tuji družini (17), pri sorodnikih (47 primerov).

Število otrok, ki ne živijo s svojo materjo, znaša 66 oz. 25 % od celotnega števila. Vseh 263 otrok je predšolskih in je to število otrok, ki živijo ločeno od svojih mater, previsoko. Dejstvo je, da daljša prekinitev afektivnega odnosa mati-otrok v prvih letih življenja zapuščata na otrokovi osebnosti značilne posledice (Bowlby).

Kot eden izmed glavnih vzrokov ločitve otroka od matere je stanovanjska problematika (46 primerov), nezaposlenost matere (9 primerov), neurejenost matere (7), zaporna kazenska matere (2), delo matere v tujini (2).

Res je, da rejniške družine skušajo otrokom nuditi vse, kar potrebujejo, vendar jim tiste vezi mati-otrok ne morejo nuditi. Nezakoniskim materam je mnogokrat potrebna ne le finančna pomoč, ampak predvsem psihološka, ki mora biti usmerjena na usposobitev matere za trajen in zadovoljujoč čustveni odnos do otroka. In obiskati mater pomenijo le izhod v sili. Le 16 nezakoniskih mater (24 %) redno, to je vsak teden ali dvakrat mesečno, obiskuje svoje otroke; 42 mater (64 %) jih obiskuje enkrat mesečno do nekajkrat letno, 8 mater (12 %) pa jih sploh ne obiskuje. Z anketo je bilo ugotovljeno, da je starost vseh otrok ob oddaji v drugo družino znašala do treh let starosti.

Sedem mater (11 %) sploh ne skrbi za svojega otroka; vso materialno skrb za otroka so prepustile otrokovemu očetu, svojim staršem ali pa skrbstvenemu organu občine. Osemnajst mater (27 %) same skrbijo za otroka, ki ne živijo skupaj z njimi. Največkrat pa jim pri preživljanju otroka, ki živi v drugi družini, pomaga oče otroka (34 primerov), v manjšem številu skrbstveni organ (10 primerov), v dveh primerih v celoti skrbi materialno za otroka oče in v dveh primerih njeni starši oz. sorodniki.

37 nezakoniskih mater (63 %) plačuje kot prispevek za vzdrževanje otroka do 200 ND mesečno, 56 mater (95 %) do 250 ND mesečno (tu je všteti prispevek, ki jim ga daje oče otroka) in le 3 matere (5 %) lahko prispevajo mesečno za otroka več kot 250 ND.

Zdravstveno stanje otrok, ki jih je zajela anketa, je povsem zadovoljivo.

PODATKI O NEZAKONSKIH OČETIH

Pravni položaj nezakonskega otroka še ni urejen v 78 primerih (nekaj postopkov je še na sodišču, nekaj mater očetovstva ne želi urejati in nekaj se jih še ne more odločiti za to). V preostalih 185 primerih je v največjem številu zantevek za ureditev pravnega položaja nezakonskega otroka izvedel skrbstveni organ, kjer so kar 104 očetje priznali očetovstvo (57 %). Temu sledi matični urad (61 primerov), na sodišču pa je bilo ugotovljenih 20 očetov (7 %).

OČETOVA STAROST IN IZOBRAZBENA STRUKTURA

Večina očetov nezakoniskih otrok je v starostni skupini do 30 let (152 od skupnega števila 185, kar znaša 82 %), nakar njihovo število naglo upada. Glede izobrazbene strukture očetov pa velja isto kot za izobrazbeno strukturo mater. V veliki večini primerov so nezakonski očetje v rednem ali občasnem delovnem razmerju (skupaj 169), 16 očetov pa je brez zaposlitve. Dohodke od 900 do 1000 ND ima 88 nezakoniskih očetov (51 %), 1300 ND 62 očetov (36 %), manj kot 900 ND mesečnih prejemkov ima le 10 očetov (13 %). Materialni pogoji 43 nezakoniskih očetov (24 %) so ocenjeni kot dobri, 128

(69 %) kot srednji in v 14 primerih (7 %) kot slabi.

PLAČEVANJE PREŽIVNINE IN STIKI Z DRUGIM RODITELJEM

Vprašanje preživitve je pereče v celotni problematiki nezakoniskih rojstev. Od skupnega števila 185 nezakoniskih očetov jih plačuje preživnino 107 (57 %), 52 jih živi z otrokovo materjo (28 %) oz. z otrokom, 26 (15 %) pa preživnine ne plačuje.

Večina očetov, ki preživnino plačuje (86 ali 81 %) prispeva za svojega otroka le do 200 ND mesečno, 21 očetov (19 %) plačujejo nad 200 ND. Od 107 očetov, ki plačujejo preživnino redno, je 85 očetov (80 %), občasno pa 22 (20 %).

Glede plačevanja preživitve otroka sta se starša domenila sama v 37 primerih (35 %), v ostalih 70 primerih (65 %) sta morala to urejati skrbstveni organ oz. sodišče.

Stike z očetom (redne ali občasne) ima 144 otrok, pri katerih je njihov pravni položaj že urejen. V 41 primerih (22 %) teh stikov ni; Če k tem otrokom prištevamo še tiste, katerih očetovstvo še ni urejeno, se njihovo število znatno dvigne.

Od otrok, ki imajo stike z drugim roditeljem oz. očetom, sta se za stike domenila starša sama v 121 primerih, v ostalih 23 primerih pa je posredoval Zavod za socialno delo.

Po izjavah nezakoniskih mater oz. oseb, kjer otrok živi, je vpliv teh stikov z očetom pozitiven v 125 primerih (87 %), v 13 primerih (9 %) je opaziti delno indiferentnost otroka, le v šestih primerih pa ti stiki na otroka ne vplivajo najbolje. Če upoštevamo celotno število otrok, skupno kar 119 otrok (45 %) nima nobenih stikov s svojim očetom, občasne stike ima 69 otrok (26 %), redne stike le 75 otrok (29 %) od celotnega števila anketiranih.

Stike nezakonskega očeta z otrokovo materjo še nadalje vzdržujejo v 128 primerih, kar je 49 % od skupnega števila.

Ob rojstvu nezakonskega otroka nastanejo številni in raznovrstni problemi. Za njihovo uspešno reševanje je potrebno koordinirano delo vseh dejavnikov, ki skrbijo za človeka in družino. Glede preventivne bi morala naša družba dosledneje in načrtneje skrbeti za spolno in humanistično vzgojo. Taka skrb družbe bi vsakomur pripomogla tudi k znižanju števila nezakoniskih rojstev.

Delovne organizacije bi se morale načrtno zavzeti za reševanje mate-

Za kri ne bo skrbi

Komisija za krvodajalstvo pri odboru Rdečega križa naše občine je pripravila krvodajalske akcije zadnji dan v maju, 1. in 18. junija. Najprej so dajali kri prebivalci Velikih Lašč in vse okolice ter krvodajalci s Skofljice. Vseh skupaj je bilo 146, med njimi 26 Skofljčanov. Prvega junija pa so dajali kri v Ljubljani in se je odzvalo 195 ljudi, čez sedemnajst dni pa spet 141. Najlepše so se odzvali znanstveniki in uslužbenci inštituta Jožef Stefan (68 jih je bilo). Po dobri udeležbi si sledijo: gimnazija Vič (36), sodelovala je že tretjič letos, Žižnica (30), Salezijski zavod Želimlje (26), Ilirija (20) in bogoslovci – salezijanci z Rakovnika (12).

Letos je za našo občino v načrtu 1.800 odvzemov krvi, od tega so doslej opravili že 1201. A. A.



Malčki v jaslih v Trnovem so na varnem. S tem pa še daleč ni rešena niti najbolj pereča problematika otroškega varstva na tem območju, kaj šele v občini. Samoprispevek občanov obeta postati solidarnostna akcija, ki naj pripomore k izboljšanju položaja mladih družin in še posebej k resnični enakopravnosti žene-matere

rialnih (predvsem stanovanjskih) problemov nezakoniskih mater; za nezaposlene matere pa naj bi poskrbela ustrezna družbeno politična skupnost – občina.

Potrebna bi bila še tesnejša povezava med Zavodom za socialno delo in zdravstveno službo; slednja naj bi predhodno opozorila na posamezne težje primere bodočih nezakoniskih mater. Zavod bi moral nuditi nekaterim nezakonskim materam pomoč (tako moralno kot materialno) že pred otrokovim rojstvom. Materialni razlog vsekakor ne bi smel biti vzrok za ločitev otroka od matere, vsaj ne v njegovi najnežnejši dobi.

Dosledneje bi bilo treba rešiti vprašanje, ki zadeva nezakonske očete, ki zanemarjajo oz. nevestno izvršujejo svoje roditeljske dolžnosti. Potrebno bi bilo, da se nezakonski oče zaveže za plačevanje preživitve v določenem, ustreznem denarnem znesku, ne glede ali to mati zahteva ali ne. Nujen bi bil vester nadzor nad tistimi roditelji, ki se svojim očetovskim dolžnostim skušajo izmikati.

Zavod za socialno delo bo moral posvetiti kar največ naporov in pozornosti temu, da bi oče začutil potrebo po stiku s svojim otrokom in da bi drugi roditelj te stike omogočil in jih podpiral.

Vse te naloge pa bo Zavod lahko realiziral le, če se mu zboljša materialna baza in poveča število strokovnih delovnih moči.

AN



Prvo pismo očetu v Nemčijo. (Foto: F. Modic)

Otroško varstvo pod znamenjem vprašaja

Vedno večje število naših občanov hodi na delo, vedno večje število stanovanj je zgrajenih in vedno več otrok je brez varstva. Takšne so trenutne ugotovitve, če jih strnemo v nekaj besed. Toda, če na široko odpremo oči, se pred nami razgrne problematičnejša stran. Otroško varstvo namreč prav po otročje stopica za potrebami v našo občino.

Poglejmo si samo stanje v vzgojnovarstvenem zavodu Malči Belič na Tržaški cesti. Ni dolgo od tega, kar so bili zgrajeni novi bloki v Sattnerjevi, Jamovi in Tomažičevi ulici. Stanovanjski problem so tako rešile mnoge mlade družine, toda pred njimi se je pojavil nov morda še hujši problem, kako zagotoviti svojim malčkom brezskrbno varstvo. Mlade mamice sleherni dan trkajo na vrata otroškega vrta, kjer pa jim lahko pomagajo samo z obljubami.

„Poglejte, naš zavod ima prostore v več kot sedemdeset let stari stavbi, v kateri je prostora za 170 predšolskih otrok, toda mi smo jih do sedaj sprejeli že 280 in tako presegli dane zmogljivosti za 64 odstotkov. Za vpis v naslednje leto smo zabeležili 330 cicibanov, sprejeli pa jih bomo lahko le trideset“, nam je pojasnila ravnateljica tovaršica Čučkova. Občina je k reševanju tega kritičnega problema „priskočila“ z nakupom stanovanjske hiše na Tržaški 79. Z adaptacijo bodo tu uredili varstvo za sedemdeset dojenčkov. Upajo, da bodo v prihodnjem letu že začeli z gradnjo novega objekta. Če ne, pa bodo skušali organizirati varstvo v samih stanovanjskih blokih s

tem, da bodo eno nadstropje uredili za najmlajše.

Čeprav bo že julija zgrajen nov varstveni objekt Kolesija (stal bo na vogalu Rezijske in Koseskega), lahko že sedaj rečemo, da bo ostalo varstvo na posameznih območjih še vedno nepokrito (Rakova Jelša, Bonifacija, Murgle). Ta vrtec, ki sedaj gostuje v prostorih osnovne šole Bičevje, ima pa še dve dislocirani enoti na Mokriški oziroma na Meningerjevi, bo sprejel poleg sedanjih 89 otrok le dobro polovico od trenutno prijavljenih 181 malčkov.

Murgle – novo naselje s številnimi mladimi družinami, že sedaj močno potrebuje svoj samostojen varstveni objekt. Gradnja pa je predvidena

še za naslednje leto. Objekt naj bi bil montažnega tipa kot tudi novi vrtec, ki ga bodo v poletnih mesecih začeli graditi na Rudniku (za približno sto do stopenjdeset predšolskih otrok).

Kaj pa je z varstvom v Rožni dolini? Tu je zopet svojevrsten problem, kajti za otroško varstvo razpolagajo le s prostori v Skapinovi ulici, kar pa je za dane razmere odločno premalo. Zato si tukajšnja krajevna skupnost prizadeva najti ustrezne prostore v stanovanjskih hišah, saj ne morejo vsi naenkrat zasedati občinske malhe.

Otroško varstvo na Vrhovcih je bilo sedaj organizirano na osnovni šoli Vlado Miklavc. Vendar spričo nujnih potreb šole po oddanih prostorih, se je varstvo preselilo v nove prostore na Brdo, kjer bodo sedaj uredili še otroško igrišče. Petdeset otrok je „našo skrbno roko“.

Tako sedaj. Upajmo, da bomo lahko v naslednjem letu zapisali o problematiki varstva na Viču več spodbudnih besed tudi za mlade starše.

JANJA DOMITROVIČ

XIV. srečanje dramskih skupin Slovenije

Letos so bile Jesenice zopet gostiteljice tradicionalnega srečanja najboljših amaterskih dramskih skupin Slovenije. Od 13. maja do 5. junija

se je zvrstilo osem predstav. Revija se je pričela s predstavo domačinov, ki so uprizorili Cankarjevo farsno „Pohujšanje v dolini Sentflorjanski“, nato so se zvrstile še naslednje predstave:

Marin Držič: TRIPČE DE UTOLCE, Prevalje, Agatha Christie: MIŠELOVKA iz Polzele, William Inge: AVTOBUSNA POSTAJA iz Maribora, Jean Paul Sartre: SPODOVANJA VREDNA VLACUGA, Sladki vrh, Ivan Cankar – Sent-Smerdu: MARTIN KACUR – Sentjakobsko gledališče Ljubljana, William Inge: Vrni se, mala Sheeba iz Raven na Koroškem, Anton Leskovac: DVA BREGOVA iz Kranja. Vsekaror zelo pester repertoar. Revija veseli, je, da so bile letos kar tri predstave slovenskih avtorjev. Na sploh se mi zdi, da bi morale amaterske skupine iskati tekste, ki so nepoznani. Če preletim letošnji repertoar tega srečanja, vidim, da so nič novega, svežega, tistega, čenur bi lahko rekli „pravkar izšlo“.

Mislím, da bi amaterji morali biti iskalcí novih besedil in lahko rečem, tudi novih uprizoritvenih koncepcij. Ne bi se smeli zanašati samo na to, da se osvojene odrske koncepte, katere smo že lahko videli v poklicnih gledališčih. Posebno manjka ta smelost gledališkim skupinam, ki so s svojim znanjem in tehnično opremo že blizu poklicnih gledališč. Te skupine bi morale iskati tekste, ki bi prinášali svežino tako v uprizoritvenem konceptu, kakor tudi po udarnosti besedila. Ob zaključku revije je strokovna žirija odločila, da bodo letos na Hvaru zastopali slovenski dramski amaterizem gledališčniki iz Kranja: predstavo Antona Leskovca: „Dva bregova“, v režiji Marjana Beline.

NAMESTO INTERVJUJA S KNJIŽEVNIKOM JOŽETOM JAVORŠKOM

O DOMAČEM KRAJU

Odlomek iz še neizšlega romana »Hvalnica zemlji«

Prosim vas, ne ... Saj imam osebno izkaznico. Saj jo imam. Samo pri sebi je nimam. Podaril sem jo. Priglasim vam, da imam osebno izkaznico, prisegam. Ne vem, komu sem jo podaril. Pa pojdite pogledat na občino dvojnik, občina ima čisto gotovo dvojnik! Če je osebna izkaznica tako važen dokument, potem mora biti nekje dvojnik ... Na občini ali kjerkoli. Kjerkoli. Nekje pač, predvsem tam, kjer spoštujejo dokumente ... Svoj dokument, to se pravi svojo osebno izkaznico sem podaril. Ne vem komu! Podaril sem jo pač. Saj je vseeno. Srečal sem nekoga, ki ni imel svoje osebe in je hotel biti jaz, pa sem mu podaril osebno izkaznico. Bil je neumen in nalen. Saj bi bilo čisto vseeno, če bi mu podaril svojo davato, ampak kaj, hotel in hotel je osebno izkaznico. Oprostite, sitni gospod, ne bodite zopni z mano, tako sem rahločuten, da vas v resnici lahko prosim za milost razumevanja! Oprostite! Res nimam izkaznice ... Pa saj je vseeno ... Saj vidite, da sem človek. Imam razkazmano glavo, imam sive lase, imam krmežljave oči, ki jih zakrivajo temni naočniki, imam grda ušesa, imam puranji vrat, imam starike ude in imam nekaj notranjih organov ... Človek sem ... Zato me nikar ne predajate policiji kot potepuha, tatu ali delomrzneža! Nikar me ne izročajte v roke oblasti. Mrzla je in preveč učinkovita! Ne maram njenih tipajočih in preveč razčlenjenih prstov! Resnice so zmeraj drugačne, kakor si jih riše ona. Čisto drugačne. Že od davnih časov sem spt z njo. Že iz časov Francois Villona. Iz časov Jeana Geneta. Pa tudi iz svojih. Še bolj me je posiljevala kot moj stavec, s katerim sem živel, preden sem se rodil v Velikih Laščah. Fej! Jaz nisem rojen za postave. Novejši se ne morem držati in zato imam stalno slabo vest pred njimi. Ko se srečam s katerikoli in v kakršnikoli obliki, se začnem tresti in nato se v hipu tako zmedem, da se mi izgubijo še zadnji ostanki človeškega dostojanstva, (kaj pa je sploh to?), ki je nastalo v meni kot leta pravzgoje. Vsak policaj je zame večji in pomembnejši kot gora. Tudi vi, gospod, ste Krim. Ne, nisem smešen. Največji talent, ki sem ga imel, je bil talent za humor, gospod, ampak iz života ste mi ga izločili. Dobesedno. Kdo? Ne stri me s policijo! Pomagaj mi! Kaj da sem zagrešil, da se tako nizkotno ponašam? Ne. Ni greha, ki ga ne bi zagrešil. Če začneš pri desetih božjih zapovedih, ne bova skončala do jutra, če bi se ti moral izpovedati. Če nadaljuješ pri Dušanovem zakonu, ne bi skončala do prihodnjega novega leta. Če začneš pri Napoleonovem kodeksu, ne bi skončala v nekaj letih ali pa sem drobnogleden, če vzamem v mar le dve leti. Zato imej usmiljenje z mano! Au! Zakaj mi ravijaš zapestja! Au! Au! Če začneš pri socialističnih postavah, potem sploh ne bi skončala. Au! Zato imej usmiljenje z mano! Rajši me pretepi do mrtvega! Hitro! Ta bom izgubil zavest! Da mi bo kar najprej čisto vse veno. Sivo in zdrizasto. In preden bom umrl, me, kot v rablji, posili in nato hitro izbriši s spomina! Kaj? Si se ustaviš? Premišljaš ali bi ali ne bi? Pa saj me ni treba pretepati! Saj se nisem upiral! Saj te nisem udaril! Saj me prosim ... Au! ... Spet. Ali uživaš, če me tepeš? Au, au, au! ... Se ti zdi, da je tvoja oblast bolj zgodovinska? Kar daj! Dobro. Kar daj! Po licih, po glavi, po rebri! Udrihaj! Vdajam sem. O ti človek božji, zakaj se je tako spremenil obraz? In kdo si sploh? Da me pretepaš v imenu postave? Ampak kakaj? Da bi bile močnejše? Pa saj jim nič nečim! Naj bodo, kar hočejo. Sploh me ne zanimajo, jaz vendar umiram. Ali si že videl koga, ki bi umiral in bral pri tem Dušanov zakonik? Ali si videl že koga na zadnjo uro pripravljati Napoleonovo zakonodajo? Smrt je zmeraj pred zakoni.

Ali si videl že koga, kako poslednjič zajame sapo in pri tem vzklika: »Živel ius!« Sicer pa je vse mogoče. Na svetu je res vse mogoče. Au! Osel! Zakaj me tepeš, če pravim, da je na svetu vse mogoče? Aha, zamislil si se. Ker sem ti rekel osel. Kako je čudno, da se imajo vsi bolji za tako veličastne gospode, da jih nihče ne sme krmijati! Pa ne s škornji, lepo te prosim, ne brcaj me s škornji! Au! Kri mi teče! Saj vidiš, da mi kri teče iz ust iz nosnic! Kaj praviš? Da naj povem, komu sem po osebnosti osebno izkaznico, sicer da me boš pretepel do mrtvega? O nesrečni stražnik, kako naj ti povem, komu sem jo podaril, ko pa sem zbrisal z gobo smrti vse od sebe na svojem spominu! Samo v megli se mi še pri- zorojuje lada, skozi katera sem ril ali pa se prerival. Če bi bil tako trden želez zagrabiti kakšen spomin, se mi iz- rine iz rok. Riba. Ali meglja. Ali fatamorgana. V želez iz njega dihi življenje, pa po njem. Umre. Zato je, vsa moja preteklost pokopališče spominov. Še tega ne morem spomniti, kaj sem počel včeraj, kaj sem, na primer, včeraj jedel. Ali kje sem bil. In kakšna muka je, ko se kopljem do bivših resnic in bivših dogod- kov! Napenjam se, da sem ves rdeč v lice, in ko se do- zvojem do nečesa, kar naj bi bilo del moje preteklosti, me ugotovim, da sem se dokopal do goljufike. Kaj me skrbi, da se da živeti brez preteklosti! Ali ni žalostno, da sem nimam več v enem samem kosu? Ali ni krivica, da mi jo, taki kot ti, iztepi iz glave? Da pretiravam? Za marsikaj vem, da sem se rodil, vem, da sem bil starejši, dva brata in eno sestro. Tudi kraja, kjer sem se rodil, se spominim in zmeraj me stisne v prsih, ko se mi duhu prikažejo hiše, ki ga sestavljajo. Če hočeš, ti povem, kdaj pravil o njem. O domačem kraju. Ampak ta- kaj grozljivce, moram biti izredno dobre volje, zakaj mi ni bilo napak, če bi ti o svojem rojstnem kraju govoril storasto. V žalosti, kakor najbrž veš, pa je kakor storast, da nikoli tako. O vsi svetniki božji in še kakšna božja martra, ne dopustite, da bi utonil v žalosti, kaj takrat bo z mano utonila tudi lepota mojega rojst- nega kraja! Ne pustite, prosim vas, ne pustite! Takrat bi bil, s kakšno mogočnostjo stoji na holmu veli- kane naravnost svetloba. Svetloba se lovi po velikanskih ste- nih, ki nosijo srednjo ladjo in dve stranski ladji, vse pa končuje v oltarju, nad katerim je božje nebo spre- jemalo svojo grozo v pravljici. Nič posebnega. Takih in veliko lepših cerkva je na svetu res na pretek. Ven- čanje se velikaška dviga sredi kotline kakor sredi reve- lje, njena veličast pa v ponižne kmečke duše. Vse sanjo o veličasti nebeskega kraljestva. Amen. Poleg

cerkve stoji župnišče. Natanko tako je, kot bi ga naslikal Picasso, kadar je klasične volje: storasto, repasto, trdno in skorajda malce veličastno. V župnišču je tako str- nišče, veš, kamor je šel na veliko potrebo leta 1926 (za časa birm) škof Anton Bonaventura Jeglič. Tercijalke si niso mogle predstavljati, kako gredo škof na stranišče, zlasti pa si niso mogle misliti, kako povlečejo izpod črne talarja rdeče hlače, odpnejo svilenosnje spod- njice in opravijo pač tisto, kar menda opravljajo celo cesarji, ki do tistega znanega prostora gredo menda peš. Niso si mogle. Edino, kar so vedele z vso natančnostjo, so vedele, da škof opravljajo veliko potrebo z vso tisto slovesnostjo, ki jim pač pritiče: zvoni sicer ne, orgle tudi ne pridjo, po kadilu tudi ne diši, vendar pa je od vsega tega nekaj v zraku, čeprav je čisto vse moralno spre- menjeno. A kaj storiti? Ker so bile v neznanju, so prek luknje na stranišču, ki je bilo na štrbunk (in je še), po- vlekle poštrkano pregrinjalo, na obe strani bive luknje pa postavile svečnike s prižganimi svečami. Tako je škof Anton Bonaventura lahko naravno opravljal svoje opr- vilo.

Ampak ni samo župnišče veličastno! Veličastne so čisto vse hiše okoli cerkve: zidovi so debeli, izbe pro-



Književnik Jože Javoršek na literarnem večeru v Velikih Laščah

storne in bahate, svodi krepki, kleti mogočne in dehte- če. In kar je najbolj nenavadno: prav nobene enotne črte, ki bi bila posledica enotne zamisli, ni v tem kraju. Slehera hiša je postavljena v zemljo po volji tistega, ki jo je pač postavil, in po tej volji so se morale pokoravati ceste, krave in nebo. Samo na božanski Siciliji sem videl kaj tako anarhičnega in veličastnega ... Pa boš rekel, rabelj, da se hvalim! Rekel boš, da ti govorim o svojem rojstnem kraju, da bi omečil tvoje slovensko srce! O ne! Govorim ti o njem, ker me pečejo rane, ki si mi jih prizadejal, in ker me zvija pod udarci, ki sem jih dobil. In zdravilo tem ranam je moj nasilni govor o kraju, kjer je čisto vse natanko tako kakor v božjih sanjah. Natanko tako zadržano in veličastno. Kot vsa zdravila. No, saj je res, da hiše niso vse tako mogočne in debele, kakor sem se spočetka bahal. Cel venec jih je na Grilu, za cerkvijo in Za zidom in na Gmajni in tudi v kraju samem, ki so docela snete. Ali podobne frnikulam. Ali kuiseriji iz časov prvih slovenskih povesti. Kljub temu ima vsaka hiša korenine, ki segajo v najgloblja velikolaška tla. In vsaka srka iz teh svetih tal duhove po smrekah, po ro- ženkravtu, po materini dušici in po kvintesenci slo- venvstva.

Ampak če bi šel z mano po Griču navzdol in zavil v Ščito, rabelj, bi se tvoje kamnito srce vztrepetalo ali pa zastalo od diha. V robec bi si hitro obrisal krave roke, pobral bi iz prvi svoje kamenje ter ga zalučal proč in ostal čist in pretresen pred lepoto, ki bi se takrat raz- grnila pred teboj. Temu kraju je ime Ščita. Ščita je zem- lja, ki je sedla na tla, da bi se spočila. Kotlina zadaj za cerkvijo. In ker je dolgo počivala, so zrastle prekrasna drevesa, kjerkoli so pač mogla. In predvsem cel venec hrastov. Tako je bilo včasih. Zdaj še kar naprej rastejo skrivnostne rastline. Rastejo šmarnice. Rastejo gobe. Gozdne rože. Razni mahovi. Veverice. Ptici zborujejo. Sprehajajo se elegantne živali. Sem pa tja kakšen zajec. Mogoče celo kakšna boljša žival. Srna. Jeleni. Ampak ne! Gozdič je osamljen, ni vezan s skrivnostnimi gozdovi na Mali gori, ampak s pravim pravcatim človeškim pre- bivališčem. Z Velikimi Laščami. Vsekakor gre za čudež. Vile. Vedomci. Čudne. Bogovi.

Ampak veš, dragi rabelj, če boš šel zdaj v Ščito in se boš zdaj poskušal v njej sprehoditi, je boš videl izna- kaženo. Nekega dne so požrešni kmetje začeli žagati v tem prečudovitem naravnem parku stoletne hraste. Po naključju sem bil doma. Zasišal sem zveneče sikanje električnih žag in zaslišal sem trepetanje, otožno jokanje in poslednje vzdihovanje hrastov, ki so padali in smrt.

Tekel sem v Ščito. Tam, kjer so se nekoč v zraku pogo- varjale veje starodavnih dreves, je zijala v zraku odbupna, od hudodelstva vpjoča praznina. Skorci, šoje, vrane in jaz nismo več vedeli kam. Vse je bilo spod- rezano. Kruto. Nenaravno. Če bi tisti hip srečal kmeta, ki je hraste požagal, bi ga po vsej verjetnosti ubil. Tako pa sem za srajco spravil nekaj žab, sove so se mi zamó- tale v lase, vrane sedle na uhlje, pest črvov sem spravil v levi žep in nekaj gozdnih mišk v desnega – ter pijan kot čep odšel v gostilno, kjer sem molče strmel v hudo- delstvo: vzeli so streho mojih mladih let. Podrli so stene mojih veličastnih gradov. Uničili so deželo ptičev, ve- trov in božjih strel. Dež bo zdaj padal na moje golo otroštvo in na deželo mojih najlepših spominov – in vse bo počasi izbrisano. Hudodelstvo. Smrt.

Kakor je bilo hudodelstvo, da so sredi Lašč po vojski posekali kaj kostonjav in lipo ... Najbrže so tiste ko- stanje in tisto lipo posekali samo zaradi tega, da bi urbi et orbi povedali: na oblast so v Laščah prišli pijanci, analfabeti in politični sektaši. Kdor pa zna vladati, zna predvsem lepo ravnavi z drevjem. Vse to vemo od Lu- dovika XIV., Marije Terezije, ljubljanskih županov, Le-

sem prežal, da je zjutraj oče odšel iz zakonske postelje. (Bil je, hvala bogu, po službeni dolžnosti dolžan, da je vstajal zelo zgodaj zjutraj!) Brž ko je zaprl vrata spal- nice, sem skoraj v polnu zlezal iz svoje postelje in se zaril v toplo materino gnezdo. Še danes ne morem po- zabit njenih blaženih nog in toplote njenih nebeskih dojk! Zame je ta toplota še dandanes tista toplota, ki ji lahko rečem pojem toplote. To je toplota raja in raj se je na zemlji ohranil samo v tistih predelih, kjer je mogoče na kakršenkoli način vzdrževati tisto toploto, za katero vedo predvsem matere. Kako naj jo opišem? Kako naj jo razložim? Mogoče gre za toploto varnosti, toploto resničnega miru (pramiru), toploto klitja, toploto roje- vanja, toploto dojenja, toploto ljubljenja? Vsekakor je tista toplota, v kateri živijo bogovi, če so bogovi počelo življenja, a če ni toplota bogov, je vsekakor tista toplota, ki je počelo življenja samega. – A ko sem tisto noč pred materinim pogrebom v prazni mrliški izbi stopil na pručko in obvisel na materi, sem ji začel odpeljati črne gumbje na črni svileni obleki. (Za žalostno pot pogreba so jo oblekli v njeno najlepšo obleko!) Odgnil sem oblačilo in pokazale so se snežnobeke prsi, a v medprsej tak mi je hotel potisniti najvažnejše pismo svojega življenja. Takrat me je do kosti prizadelo presenečenje: mati je okamnela. Mati je zmrla. Kaj je sploh lahko še v živ- ljenju strašnejšega? Tulimo! Sirene! Vpijmo! Groza! Zvonimo: mati je trda.

Poslej me vse kamnine in vse oblike mraza prizadevajo in spominjajo na smrt samo. Kamen. Kamnite pušave. Kamnite dežele. Kamniti kras. Kamnita Rusija. Mrzla burja. Kamnite, prazne, visoke planote. Ledeni veter. Ledeni zrak. Kamnite stene. Ledeni dež. Kamen, kamen, kamen. Smrt, smrt, smrt. Tečaji Zemlje. Polpna zaleden- elost. Razpokana belina z belimi razpokami. Bele, prazne, zasnežene vetrovne planote. Belina. Mraz. Smrt. Veter. Kamnita, mrzla luna. Kamniti sateliti. Kamnite zvezde na cestah vesolja. Kozmični viharji. Smrt. Led. Mraz. Smrt osončij zaradi smrti osnovnega sonca. Smrt. Najgroznejša vseh smrti.

In vendarle, vidiš, kljub tem spoznanjem še zdaj nisem odkril bistva smrti, čeprav se od tistega nočnega sreča- nja z mrtvo materjo nenehno zaganjam v njeno skriv- nost, da bi jo odluščil, kakor odluščiš lešnik iz njegove trde školjke ter ga spozna v ustih. Z glavo se zaletavam v zid, da bi zvedel, kar na smrt obsojeni človek mora vedeti o njej. In ne zvem prebito nič. Nasprotno. Čutim, kar se smrti tiče, da sem največkrat docela svoboden. Kakšna neumnost je pravzaprav v tisti obliki besed, ki pravi, da je nekdo „obsojen na smrt“ ... „Na smrt obso- jeni so v posebnih celicah ...“ – „Poglej ga, tale je na smrt obsojen. Raka ima!“ – „Čez tisoč ljudi so obsodili na smrt!“ – Oh, kakšen nesmisel! Vsi smo obsojeni na smrt, tisti, ki so obsojeni na smrt v slovesnem gledališču sodišča, imajo samo to prednost, da vsaj približno vedo za uro svojega konca in da se na tisto uro lahko dokaj zbrano pripravijo. Če se hočejo. In morejo. Zakaj čas pred smrtjo postaja tako kratek, da niti misliti ne moreš več. In na kaj naj mislijo? Na konec? Na mrtve mate- rine dojke, na kamenine, na mraz? Na kaj si mislil ti, brat Ivan, ko si bil že čisto na koncu svoje krvavitve v tistem seniku štajerske kmetije? Na kaj? Povej mi! Razodeni!

In na kaj si mislil ti, France Balantič, takrat ko si gorel v Grahovem? Če se te v svoji največji življenjski stiski spominjam, se te ne spominjam zaradi tega, ker bi rad vedel kaj več o tvoji smrti in o smrti nasploh, spo- minjam se te zaradi tega, ker mi je tako nepopisno žal, ker te nisem znal obvarovati pred grozo belogardizma in s tem pred smrtjo.

Zakaj te nisem tisto jesen, ko sem te prvič videl, po- grabil in odpeljal pit v prvo gostilno? Bil si tako nežno klerikalen, tako ministrantovsko obreden, tako muzevno nedodelan, da bi te moral vzeti v svoje roke, te posiliti z grehom in z zvijačo izpeljati iz umišljenega božjega raja, v katerem si omotično taval. Danes, sam ne vem zakaj, natanko vem, da bi bil lahko tvoj rešnik. A kako? Moral bi ti razkazati ljubljanske cipe, moral bi te nagega zaviti v rjuho in te nositi naprodaj po ljubljanskih ulicah, moral bi te nagega zaviti v rjuho in te jutru, ki bi ti s svojo lučjo razgalilo nočno slo kot novo obliko radosti, ne pa kot greh. Moral bi te navaditi nekaj kletvic, tistih nekaj, ki se jim je istega leta čudil sam Jean Genet v svoji ječi na Sužaku. Ko je poslušal balkanske barabe, kako se erotično spravljajo na boga samega, kako po- šiljajo ljudi nazaj v materinsko studenčevje, kako uni- čujejo prebivanje nezaželenih ljudi s tem, da jim svetu- jejo, naj se vrnejo v očetovo plodilo, se je od ontološke poetičnosti balkanskih kletvic razjokal. Vsekakor si jih je prvi izmislil Ajshil. Sploh bi te moral pobokaniti in sicer v tistem plemenitem smislu, kakor razumem Dioniza in Ionesca, če vzamem samo začetek in konec balkanskih norčij. Preveč si bil resen. V grlu se ti je zataknila kost svetega Ignacija Lojolskega, pa se nisi mogel več smejeti. Balkan pa je večna herezija, večen upor in večna poezija.

Danes si izmišljam, kaj bi moral takrat zate storiti, takrat pa nisem imel moči, da bi te iztrgal iz tvoje druž- be in ti pokazal drugačne oblike duha in življenja, kot so ti jih privoščili tvoji najbližji.

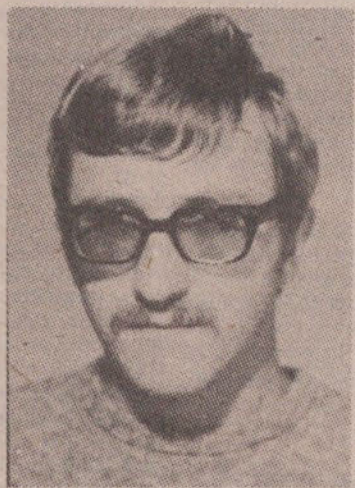
Ti pa si me zaničeval. Zate sem bil satanovo seme. Nevarnost za bližnje in daljne duše. Kadarkoli sva spre- govorila, je zavekala med nama disharmonija: iz mojih ust je vel zemeljski veter slovenske vsakdanjosti, iz tvojih pa metafizično izmišljevanje. Zakaj pa si postal izda- jalec, še danes natanko ne vem. Vsekakor si v zgodovini slovenskega slovstva zapisan kot prvi slovenski pesnik- izdajalec. Ali si je sploh mogoče zamisliti kaj bolj pošast- nega?

Prav tistega leta, ko si ti stopil na pot izdajstva, je v Velikih Laščah v fašistični četi živel fašistični pesnik Fidia Gambetti, ki ga je Mussolini posvetil s posebno nagrado za njegove (dokaj zanimive) fašistične pesmi. Postala sva prijatelja. Stanoval je v isti hiši kot jaz, ljubil iste pesnike kot jaz, in sanjal o sreči človeštva podobno kot jaz. Večkrat sva se sprehajala pod mokrim zelenjem našega vrta in govorila o Baudelairu, Rilkeju, Leo- pardiju, Valeryju, Bretonu, Ungarettiju ... Govorila sva seveda tudi o Slovincih in slovenstvu. Tako se je vnel za našo literaturo, da je šel v Ljubljano obiskat slovenske pesnike in se seznanil skorajda z najboljšim, kar smo tedaj imeli. Tako kot sem jaz brez strahu povedal, da sem oborožen in da se bom na življenje in smrt bojeval zoper fašistično Italijo, tako mu svojih čustev niso skr- vali ne Oton Župančič, ne Lili Novy, ne Anton Vodnik. Vedeli smo, da nas pesnik ne more izdati. In nas tudi ni. Nasprotno! V njem je začel rasti sum, da je armada, v kateri živi, nekaj pošastno krivičnega in da je on sam plen krivičnega in napačnega sveta. Slovenski pesniki smo mu trgali maske z glav fašističnih ljudi in razstirali pred njim obzorja humanizma, to se pravi bratovstva med narodi in ljudmi. In tako je Fidia Gambetti pod slovenskim vplivom začel svoj politični striptiz. Odvrzel je vse. In se nag spoprijel s fašizmom: postal je komu- nist.

Ko sem odslužil vojaščino, so mi prvi dnevi doma potekali v veselju in obiskih, tako da mi je samo noč naznanila, da je konec dneva. A minil je mesec in postalo mi je dolgočas. Naveličal sem se tako tipičnega današnjega brezčilnega pohajkovanja. Vsak dan Zlata ladjica, Bacchus, Julija, včasih celo Trnovska gostilna. Vedno enako vprašanje, kam gremo? V letu 1968–69 se je mladim, ki so stanovali takrat v Švabičevi 15 (Kasarna), porodila ideja o ustanovitvi majhnega internega mladinskega kluba. Prostor, ki je bil takrat še pralnica, so si preuredili v mično sobico, kjer so se zbirali. Kmalu pa se je razvedelo tudi po Trnovem in v klub so začeli prihajati mladinci, ki niso bili iz te hiše. Takrat sem tudi sam postal „sosedova ovca“, klub pa je dobil ime TRNOVO-1. V tistem času so bili ustanovljeni tudi MK Cesta dveh cesarjev in MK Kolezija, dve leti kasneje pa še MK Prule). Soba je bila že premajhna in zaprosili smo KS-Trnovo za večji prostor. Preselili smo se v TVD-Partizan. Med najbolj aktivnimi so bili takrat Janez Javoršek, Peter Podgornik, Joži Pleško, Marjana Gasperlin, Roman Paškulin, Jože Racman in drugi. Klub se je razcvetel, kvaliteta aktivnosti in članstvo sta se nezaudržno večala. V pestrem programu ni manjkalo resnih dejavnosti, še več pa je bilo zabave. Prirejali smo kulturno-družabne večere, predavanja o tedanjih aktualnih temah, ples, športna tekmovanja, proslave, izbor Popevke 14, izlete, debatne večere in še veliko drugih prireditev. Sodelovali smo na tekmovanju za najbolj aktiven MK v Ljubljani, ki ga je organiziral Mestni komite ZMS-Ljubljana. Zasedli smo tretje mesto in si s tem pridobili 500 din nagraje in spominsko diplomu. Moram pa poudariti, da o bili naši prostori takrat prava revščina po velikosti in opremljenosti v primerjavi z drugimi klubi (Tabor). Kmalu potem smo dobili na MK-ZMS Ljubljana dotacijo 2500 din. Kupili smo klubsko mizo, stole in radio aparat. Obrnili smo se na bližnja podjetja za pomoč.

Med mojim služenjem vojaškega roka pa je organizacija opočela, članstvo je vidno upadalo in tako so se preostali člani kluba začasnno zapirli. In ko sem sedel s prijatelji v Bacchusu in je tekla vroča debata o klubu in mladinski dejavnosti na našem terenu, sem se spomnil na anketo. Veliko nas je članov KUD France Prešeren (s Cankarjevo dramo – Kralj na Betajnovi smo gostovali na občinskem prazniku v Vel. Laščah), zato sem poprosil predsednika društva tov. Alfonza Tomata za ciklostil. Razmnožila sva vabila za anketo. Vendar pa niso bila dovolj čitljiva, zato sem se obrnil na našo občino in tam so mi z veseljem naredili uslugo in natisnili anketa vprašanja. Izrabljam to priliko, da se naši občini in KUD France Prešeren najlepše zahvalim za iskreno pomoč in dobro voljo. Anketa je bila sestavljena iz vprašanj na podlagi problemov,

s katerimi smo se srečevali pri MK. Po terenu smo plakirali in pisali s kredjo po asfaltu. Mladina je bila obveščena, V nedeljo 6. VI. 71 ob 10. uri smo v prostorih KUD France Prešeren pričeli z anketo. Bil sem malce razočaran, saj se je odzvalo do 13. ure le 38 mladincev. Sicer pa je tudi to dovolj za začetek. Rezultati ankete se mi zdijo važnejši, kot pa število anketiranih. Na anketo je prišlo največ srednješolcev. Povprečna starost pa je bila 17 let. V ostalih vprašanjih pa so si bili anketirani enotni – MK je potreben, vsi bi zahajali vanj, sodelovali po sekcijah, krožkih, da o plesu in zabavi niti ne govorim. Na zadnje vprašanje o anketi je bilo veliko predlogov za Mladinski center.



Miloš Tišler, vodja pripravljalnega odbora za ustanovitev Mladinskega centra

Ce nas bo pri organizaciji mladinskih aktivnosti na našem terenu 38, je to dovolj, da si lahko zastavimo in izvajamo resne naloge. Ostali pa bodo kar sami prihajali. Gotovo kosilo se samo je. Na anketo sta prišla tudi tov. Peter Kastelic, sekretar osnovne organizacije ZK Trnovo in tov. Ištvan Gedei, predsednik krajevne organizacije SZDL Kolezija. Navdušena nad anketo in pobudo za širšo mladinsko aktivnost na terenu sta nam obljubila vso pomoč. Bili smo ju zelo veseli, saj je prvič nekdo od starejših prišel na svojo pobudo k nam in to celo iz Kolezije. V Koleziji so prostori namenjeni mladini in so lepo in moderno opremljeni. Tamkajšna mladinska organizacija se je razpustila in povabljeni smo, da prostore zopet napolnimo s smehom in z vsem drugim, kar mladino zabava in kjer bomo združili hotenja mladim z uresničenjem. Vendar pa sem trdno prepričan, da se stara oblika MK danes ne bi več obnesla, zato si želimo čim več mišljenj in idej o strukturi in delovanju MC.

Domenili smo se za ustanovitev samo enega kluba na našem terenu in ne za posebne tabore. Ne vidim

razloga, da bi si sami mladinci postavljali mejnike med Trnovim, Kolezijo, Cesto dveh cesarjev, Krakovim in novim naseljem. Za vse bo dovolj prostora v novem klubu, ki pa ne bo samo klub, ampak Mladinski center. Vanj bodo vključeni modelarji, športniki čolnarji in vsi tisti, ki se bodo vključili v klubske sekcije in dejavnosti. Vsa sredstva so nam na razpolago, obljubljen je tudi mentor, treba je samo piliti v roke. Zato vabim vse mladinke in mladince, ki bi želeli sodelovati pri organizaciji centra, ali pa imajo

kakršnakoli vprašanja in ideje v zvezi s tem, naj napišejo svoje želje na dopisnico ali pismo na naslov uredništva Naša komuna. Vsakemu bomo na svoje stroške odgovorili, hkrati pa odgovore objavili v Naši komuni.

Pričakujemo večji odziv mladine, ne pa nezainteresiranost za vse, kar je mladinskega in še v povojih. KS-Trnovo in Kolezija nam nudita vso podporo, zato si želimo, da bomo znali to tudi izkoristiti.

Trojni jubilej na Viču

Osnovna šola Vič je 10. junija slavila trojni jubilej: 75 let solstva na Viču, 60 let osnovne šole Vič ter 30 let vstaje slovenskega naroda.

Sedanjí učenci te osemletke so pripravili bogat kulturni program, s katerim so navdušili polno zasedeno telovadnico Partizana na Viču. Zlati prikupni so bili člani folklorne skupine, ki so zaplesali polko in belokranjsko kolo, recitatorji, ki so recitali pesmi svojih sošolcev ter mlade baletke.

Solstvo se je na Viču začelo pred 75 leti, ko so začeli učenci obiskovati pouk v dveh zasebnih hišah – Plavčevi in Tribuševi. Dve leti kasneje je bila zgrajena „stara“ šola na Tržaški cesti (danes je tam vrtec), ki pa je kmalu postala pretesna. Leta 1911 so Vičani dobili res sodobno šolo. Imela je štirinajst učilnic, ve-

liko telovadnico ter prostore za pouk duševno prizadetih otrok. Po drugi svetovni vojni je bil pouk štirirazreden. Mladih šolarjev je bilo veliko, tako da so več let gostovali v učilnicah viške gimnazije. Šele z dograditvijo novih šol na Vrhovcih, kasneje še v Trnovem in na Bičevju so lahko na Viču lažje zadilihi. Osemletno šolanje obiskuje trenutno na Viču 720 učencev, ki pa se morajo zaradi „pretesnosti“ sedaj že zastarele stavbe zvrstiti v treh izmenah. To pa vsekakor močno bremeni šolsko dejavnost. Kdaj nova šola na Viču? Vprašanje ostajajo zopet samo sredstva, do katerih pelje „trnova“ pot. Ko so v tej šoli pred dvema letoma anketirali starše, se jih je za samoprispevek odločilo kar 96 odstotkov. S samoprispevkom bo lažje, se tolažijo na Viču, pri tem pa se srečujejo z novim problemom. V naslednjem šolskem letu bodo po vsej verjetnosti morali prvošolčke voziti v šole v središču mesta, kar bo edinstven primer v Ljubljani, hkrati pa tudi nov signal za gradnjo nove šole.

J. D.

ČESTITKE MLADIM MATEMATIKOM

29. maja je bilo na osnovni šoli Bičevje tekmovanje mladim matematikom naše občine. Tekmovanja, ki je bilo organizirano za učence 6., 7. in 8. razredov se je udeležilo 67 učencev iz enajstih osemletk.

Najuspešnejši na tem tekmovanju, katerega namen je bil poiskati mlade talente, jih še naprej razvijati in jim nuditi potrebno materialno pomoč, so poleg nagrad Ljubljanske banke, Mercatorja in CGP Delo dobili tudi srebrna Vegova priznanja. (21 iz šestega razreda, dvanajst iz sedmega in trije iz osmega razreda.)

Najboljši iz posameznih razredov pa so bili: šesti razred – Emil Lipovec (Vrhovci), sedmi razred – Joža Ogrinc (Velike Lašče), in osmi razred – Igor Maček (Vič). Najuspešnejši učenci osmih razredov Igor Maček, Alenka Okorn in Vojko Usnik pa so 5. junija zastopali barve naše občine na republiškem tekmovanju, ki je bilo na osnovni šoli Tone Čufar v Ljubljani.

Občinska tekmovalna komisija še enkrat izraža iskreno zahvalo vsem podjetjem, ki so pomagala pri organizaciji tega tekmovanja.

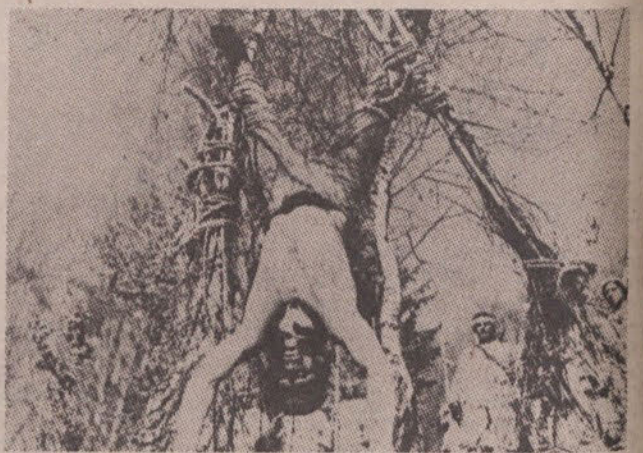
J. DOMITROVIČ

TERENSKA KONFERENCA ZM?

Ob konkretnih pojavih in še bolj ob pomanjkanju organizirane dejavnosti mladim na terenu ugotavljamo, da se sedanje organizacijske oblike niso izkazale kot učinkovite. Mestna konferenca ZMS se očitno bori z z notranjimi organizacijskimi težavami in pri tem vse premalo obvladuje osnovno dejavnost. Zato se posebno v zadnjem času vse bolj in od raznih strani oglašajo pobuda za ustanovitev terenske konference ZM občine Ljubljana-Vič-Rudnik, tako kot so to storili v Šiški in Mostah.

SaS

Grem, greš, gre — v kino



Po znanem Cooperjevem knjižnem delu „Poslednji Mohikanec“ so trije znani režiserji skupaj poustvarili film.

NAMESTO STATISTIKE...

Junij, ki nam je komaj ušel iz rok, naj bi bil – tako smo pričakovali – v znamenju skrivnostnega šepetanja okrog MASKARADE, domačega erotičnega filma, ki mu je Komisija za pregled filmov SRS pristigla (za okroglih 600 m ali 22 minut) peruti. Pa ni bilo ne šepetanja, kasneje tudi ne tiste povsem doumljive, vsakdanje, že močno dolgočasne slovenske radovednosti, ko je prišel Hladnikov filmski hibrid na platno Uniona, Viča in Šiške: tiho in neopazno, celo malce sramežljivo se je MASKARADA spet umaknila s sporeda. In marsikdo filma ni videl. Naj mu zaupamo: nič ni zamudil! Vsaj nič takega, zavoljo česar bi mu bilo lahko kdaj kasneje žal, številke vas zanimajo? Prosim: film si je v Ljubljani ogledalo (zaokrožimo številke) okrog 25 tisoč obiskovalcev. Vas zanima, koliko jih je gledalo n. pr. Ano Moffo v „Ljubezenski igri“? Natanko 63.465, pa je bil italijanski film, ki v Ljubljani s težavo prodre! Ampak producenti so vedeli, kaj so hoteli! Je kdo vedel (prej, med in po končanem snemanju!) za MASKARADO, kaj hoče?

KITAJSKI FILM V LJUBLJANI

Prav je, če to tudi zapišemo: da je bila v torek, 29. junija jugoslovanska premiera kitajskega barvnega filma RDEČI ŽENSKI ODRED, ki so se je udeležili predstavniki kitajske ambasade v Beogradu. Gre za eno najlepših baletnih predstav, ki so jih



Kitajski film v Ljubljani

Kitajci lani prenesli – v barvah kajpada – na filmski trak. Zdaj smo film dobili tudi k nam in ob velikem zanimanju si je film ogledalo lepo število ljubiteljev velike kitajske uganke – filmske kulture danes.

PROGRAM JULIJA IN AVGUSTA

Začnimo s kavbojkami, ki nekako sodijo v vroči arzenal filmskega poletja. Kar trije režiserji (Jean Dreville, Pierre Gaspard Huir in Serge Niculesco) so se „spravili“ nad western. Poustvarili so legendo o poslednjem Mohikanu, po znanem knjižnem delu Fenimora Cooperja, željeno branje mladim ljubiteljem pustolovk. Igralec Tomas Milian, ki zadnja leta nastopa v evropsko-italijanskih inačicah ameriških westernov, je tudi pri nas vse popularnejši. To je namreč tip novega junaka po evropskem okusu: plavalasec z modrimi očmi in jeklenim pogledom. Vedno malce skrivnostni, tudi filmi so taki, da nikoli ne veš, kdo je kriv in kdo nedolžen. No, Tomas Milian nastopa v enem teh boljših proizvodov evropskega westerna – v filmu BEZI, CLOVEK. Naslov pove, da gre za preganjanca, ki se bo zdaj zdaj masčeval nad tistimi, ki so mu zagrenili življenje. To mu seveda vselej, pa tudi v tem filmu, temeljito uspe. Enaka usoda doleti tudi pripadnike tolpe v italijansko-ameriškem barvnem westernu DINAMITAR JOE, ki si ga boste lahko ogledali v našem kinematografu.

Japonska kinematografija bo v poletnih mesecih predstavila svoj film, barvni cinemascope, vohunsko-kriminalistične smeri MASČEVALKE Z OKINAWA režiserja Jasuharu Hazebeja. Ime pove, da gre za skupino mladim (in čednim) deklet v črnih trikoih, ki iščejo in plenijo zlato. Vmeša se prikupna stevardesa Joriko, kasneje tudi reporter Nikaida in navsezadnje se vse konča tako, da boste zadovoljni tudi vi.

Ogledali si boste lahko pustolovske filme PRINCU JE POTREBNA DEVICA, vohunske filme KOMISAR X – TRI ZLATE KACE, pa tudi TAJNI AGENT 101. Ljubiteljem zgodovinskih filmov smo pripravili francosko zgodbo PREVRATNIKI SVOBODE, ljubiteljem spektaklov pa kar dva, in sicer ALI BABA IN SVETA KRONA ter PUSTOLOVSCINE ALI BABA.

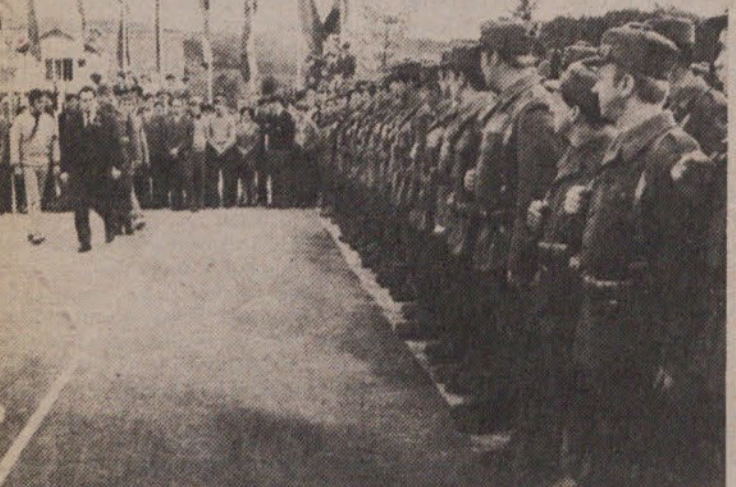
Tak je torej spored kinematografa na Viču, v hudih in vročih poletnih mesecih. Filmi, taki kot so, pa osvežujejo, in dobro zabavo!



Na poti v kino Vič

KAKO GLEDAŠ NA JLA DANES IN KAJ PO TVOJEM MNENJU PREDSTAVLJA V NAŠI DRUŽBI?

Mali narodi ljubimo svojo domovino. Morda jo ljubimo bolj kakor veliki, saj ne moremo opevati njene prostranosti, ampak njene koticke, ki so polni lepote. Naša domovina je danes nekaj tako lepega, tako čudovitega, da se nehoti čudimo, da je po svetu še vedno toliko gorja, ko se ponekod še borijo za svojo svobodo. Pri tem se spomnimo na našo zgodovinsko preteklost, na JLA – ljudsko vojsko, ki je nastala in zrasla v oboroženem uporu proti tujcem, ki so hoteli zagospodariti nad našimi narodi. Morda so mislili, da se jim naše ljudstvo ne bo uprlo! Toda zmotili so se! Naša vojska se je razvijala in rasla od prvih partizanskih odredov preko brigad, divizij in korpusov v enotno JLA, ki se je oboroževala tako, da je z golimi rokami iztrgala sovražniku orožje. Čeprav ni dobivala nobene podpore v svetu, sta rastli njena moč in njeno herojstvo. Tako je opravljala dvojno nalogo: borila se je proti okupatorjem in domačim izdajalcem, jih uničevala ter osvobajala ozemlja. Že od svojega prvega dne dalje je bila naša armada kovačnica bratstva in enotnosti, kar je še tudi danes.



Del teritorialne enote z območja Lašč na proslavi občinskega praznika. Postrojene borbe je pregledal predsednik skupščine občine ing. Slavko Korbar, poveljeval pa jim je rez. kapetan Anton Glavan iz Velikih Lašč.

Na našo armado gledam kot na steber naše revolucije, ki se je rodila v najtežjih dneh NOB. To je ljudska armada, ki mora danes čuvati našo socialistično skupnost, ki so jo priborili naši očetje in matere. Njena glavna naloga je, braniti svobodo in neodvisnost naše socialistične domovine. Še vedno hlepi sovražnik po naši domovini, še vedno nam hočejo vzeti Primorje, severni del Slovenije in še nekatere druge pokrajine, toda naša JLA budno pazi naše meje. Na braniku naših meja so resni in zanesljivi ljudje armade, ki z odprtimi očmi opazujejo in čuvajo naše meje. Nova vojna mornarica, ki je zelo moderno opremljena, ima skrivna opazovališča in pristanišča ob naši lepi obali, da nam čuvajo Jadransko morje. Čuvarji našega neba s svojimi letali in helikopterji preletavajo domovino in nam čuvajo sinje nebo. Naša vojska je oborožena z modernim orožjem. Velikokrat prebiram revijo „Naša obramba“ in se zanimam za vojaško tehniko. Zelo rad tudi opazujem vojake in oklopna vozila, ki se večkrat pomikajo po naših cestah. Znano nam je, da JLA navezuje stike z ljudmi, posebno z mladino. Vabijo jih v vojašnice in jim govorijo o svojih izkušnjah ter razkazujejo orožje.

Tudi naši mladinci služijo vojaški rok v JLA in so vsak trenutek pripravljeni braniti našo domovino. Tam se seznanijo z vojaškim življenjem, z orožjem, z novimi nalogami. Nekateri so pri tankistih, drugi pri granicirjih, topničarjih, mornarjih, letalcih, pri pehoti ali v drugih skupinah.

Vrhovni komandant JLA, tovariš Tito, je dejal: „Ce hočemo živeti v miru, moramo krepiti našo ljudsko armado!“ Zato naša vojska vzgaja naše vojake in oficirje v socialističnem duhu, kakor so se vzgajali naši očetje in matere v NOB.

Na našo armado gledam kot na moderno armado v svetu, na katero smo ponosni vsi Jugoslovani. Zato moramo tudi mi, posebno mladi, sodelovati v JLA pri vseljudski obrambi naše domovine.

JLA pomaga tudi pri elementarnih nesrečah, pri poplavih, potresih, pri izgradnji novih železnic, mostov in drugih objektov. Ko je bil potres v Skopju in Banja Luki, smo občudovali požrtvovalnost naših vojakov, ki so pomagali prizadetim prebivalcem. Občudovali smo njihovo tovarištvo in pogum. Zato v naši JLA vidim naše ljudstvo, junaško in požrtvovalno, vedno pripravljeno pomagati naši skupnosti. Na JLA gledamo z zaupanjem, saj predstavlja našo moč.

Ob dnevu JLA, 22. decembra, se spomnimo pionirji in mladinci naših vojakov. Prinesemo jim cvetje. Na našo šolo pa pride nekaj vojaških starešin, ki nam povedo o zanimivostih iz vojaškega življenja. Letos jih bomo obiskali v kasarni „Maršala Tita“ na Poljanski cesti.

Ob dnevu JLA čestitamo vsi pionirji in mladinci našim pripadnikom JLA in jim želimo še veliko uspehov.

Skupina učencev 8. b razreda osn. šole „Oskar Kovačič“: Vesna Pajk, Iztok Podlipec, Zlata Pompe

OB KONCU PRVENSTVA LRCL V SEZONI 1970/71

Pogojem ustrezni uspehi 'Mokerca'

'MOKERC' ŠE DALJE NEPORAŽEN NA NOVEM ASFALTU

Rokometno prvenstvo LRCL v sezoni 1970/71 se je odvijalo v znamenju zelo izenačenih nasprotnikov. V nobeni tekmi ni bilo zanesljivega favorita. Vsak je lahko premagal vsakega. Zato ni čudno, da je bilo štiri kola pred koncem še vedno pet kandidatov za osvojevalce prvenstva in to s precej enakimi možnostmi. Mokerca v tem prvenstvu (razen proti koncu) ni mogel doigrati vidne vloge zaradi zelo neurejenih pogojev za igranje. V jesenskem delu so bili fantje prepuščeni sami sebi, brez trenerja, spomladi pa več kot dva meseca brez igrišča. Čeprav so na lestvici šele sedmi, so v zadnjih štirih kolic premagali kandidate za vrh – Zagorje, Hrastnik in Duplje. S tem so omogočili kolegom iz vrstnice, da osvojijo prvenstvo. Po uspehih na domačem igrišču so se vsi spraševali, zakaj niso njihovi igralci višje uvrščeni, saj igrajo zares dobro in njihovi nasprotniki na lgu niso imeli take možnosti za zmago. Toda malo ljudi je poznalo pogoje, v katerih so naši rokometni delali doslej. Na treninge so se vozili v Ljubljano. To je pomenilo, da si je vsak moral vzeti prosti popoldne. Če je imel slučajno službo, šolo ali druge pomembne opravke, ni mogel na trening in ekipa je malokdaj trenirala v polnem sestavu. Pri kolektivnih igri pa brez vseh ali vsaj večine igralcev ne gre. Ker pa imamo v ekipi precej dijakov in vajencev, je bil prisoten tudi finančni problem. Vsakega posameznika je vožnje na trening v Ljubljano stala tedensko 1200 ND. Poleg tega pa so iz prispevkov, ki jih klub nudi za članice na tekmah izven Ljubljane (10 din za posameznika) zbrali denar in si kupili nove drese. Tako igralci Mokerca trenutno nimajo na sebi niti koščka klubске opreme. Pa naj še kdo govori, da to ni višek prizadevanja za obstoj društva. V pogovoru z igralci sem izvedel, da so sami prispevali precejšnje vsote denarja – neka-

teri celo preko 500 ND, da o izgubljenem času sploh ne govorimo. Če vse to strnemo, smo z uvrstitvijo v LRCL lahko zelo zadovoljni. Pohvaliti jih moramo, da so kljub težkemu času za klub, ko niso imeli trenerja, ko je bila klubska blagajna bolj prazna kot polna, ko več kot pet mesecev niso nastopali pred domačo publiko, ko so uvajali tudi samofinanciranje in udarniško delo, sploh ostali skupaj in častno zastopali domačo vas in občino širom po Sloveniji in celo v sosednji Avstriji. Krivico bi naredil, če se ne bi v imenu vseh vaščanov lga zahvalil trenerju Niku Markoviču za uspešno delo z moštvo, katerega je pripeljal na raven, ko Mokerca dobiva priznanja za svojo igro od vsepovsod. Ko razmišljam, zakaj ni delo kluba še bolj učinkovito, ugotavljam, da je precej krivde v tem, ker šola in njeno športno društvo skoraj popolnoma nič ne sodelujeta z vodstvom Mokerca. Kot rokometni sodnik hodim po mnogih krajih v Sloveniji in vidim, kako drugje urejajo probleme v zvezi s telesno kulturo. V vseh kot Škofljica, Šmarje, Smartno, Polje itd. so predavatelji telesne vzgoje glavne gonilne sile pri razvoju športa na vasi. Verjetno bi moralo o tem tudi vodstvo šole na lgu malo bolj razmisliti in ukreniti potrebno, ker smatram, da bi morala ustanova kot je šola, predvsem na vaseh, imeti največji možni stik z občani, tako v kulturi kot v športu.

Mokerca je tudi v zadnjih treh kolic LRCL premagal vse tri nasprotnike. S Hrastnikom in Dupljami je bilo več dela, medtem ko zadnjemuvrščeni Krmelj ni mogel priti do izraza.

Rezultati: Mokerca : Hrastnik 13:9 (4:4), Mokerca : Krmelj 28:12 (11:4), Mokerca : Duplje 19:18 (8:11).

JOŽE GREBENC



O njih bomo tudi še pisali: nogometaši Krima

Novo igrišče

V nedeljo, 20. junija, so na območju krajevne skupnosti Krim–Rudnik odprli dolgo pričakovano nogometno igrišče. Ob 9.45 so najprej zaigrali veterani, potem pa so igrišče krstili z nogometno tekmo med Ribnico in Krimom.

A. A.

Iščemo honorarne
dopisnike športne strani
Naše komune!
Uredništvo

TELOVADNI VEČER V TRNOVEM

V čast 25-letnice dela na področju telesne vzgoje v novi Jugoslaviji je bil v prostorih TVD Partizara Trnovo prirejen telovadni večer, katerega so se udeležili pionirji, pionirke, mladinke in člani iz štirih telovadnih društev: Sp. Šiške, Zelence, Bežigrada in Trnovega. Nastopilo je nekaj znanih tekmovalcev kot so državni prvaki Miloš Vrtič, Starčič, brata Kunčič in drugi. Pri kazali so nekaj izrednih vaj, predvsem na konju z ročaji in drogu. Gledalce so navdušile tudi mladinke TVD Partizana Zelena jama, posebej pa še mladinska državna prvakinja Marija Težak, ki je izvedla že nekaj pravih mojstrskih prvin in to na dvovišinski bradli in parterju. Ta telovadka, ki je ena najperspektivnejših v Jugoslaviji, iz leta v leto napreduje, zato bomo v prihodnosti o njej še mnogo slišali.

Tudi z vajami pionirjev smo lahko povsem zadovoljni in od njih v bodoče upravičeno pričakujemo vzpon v slovenski gimnastiki.

Telovadni večer je popolnoma uspel in želja je, da bi se takšna prireditve nadaljevala tudi prihodnje leta.

N. ŠOSTARIČ

OB KONCU ŠOLSKEGA LETA

Priznanja najboljšim šolarjem in posameznikom

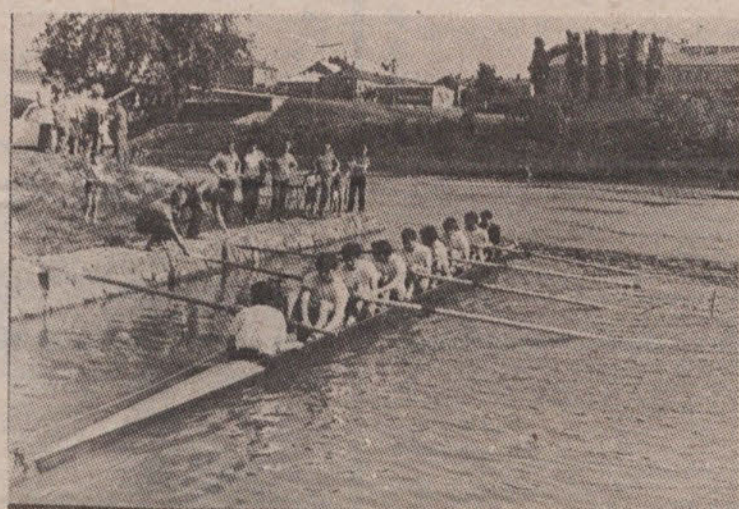
LJUBLJANA – Ob zaključku šolskega leta je ObZTK Vič-Rudnik priredila v TVD Partizara Trnovo podelitev priznanj in pokalov tistim osnovnim šolam in posameznikom, ki so dosegli najboljše rezultate v košarki, rokometu, med dvema ognjema, krosu, gimnastici in smučanju. Podelitvi je prisostvoval predsednik sveta ObZTK Vič-Rudnik Rudi Kosmač, priznanja pa je podelil tajnik ObZTK Edi Velkavrh.

Pokale in priznanja so dobili:
DECKI: Košarka – ŠSD Oskar Kovačič (I. skupina) in ŠSD Vrhovci (II. skupina). Rokomet – osnovna šola Oskar Kovačič. Med dvema ognjema – osnovna šola Polhov Gradec, Kros – ml. pionirji: osn. šola Brezovica; st. pionirji: osn. šola Brezovica. Posamezniki – ml. pionirji: Andrej Močnik; st. pionirji: Zvone Lenič. Gimnastika – pionirji: Igor Vrtačnik. Smučanje (veleslalom) – cibicani: Stanko Loriger, ml. pionirji: Matjaž Koselj; st. pionirji: Robert Herman; ml. mladinci: Jure Pokorn.

DEKLICE: Košarka – ŠSD Trnovo. Rokomet – osn. šola Oskar Kovačič. Med dvema ognjema – osn. šola Polhov Gradec. Kros – ml. pionirke: osn. šola Polhov Gradec, st. pionirke: osn. šola Brezovica. Posameznice – ml. pionirke: Darinka Božnar; st. pionirke: Mojca Novak. Smučanje (veleslalom) – ml. pionirke: Darja Srakar, st. pionirke: Mojca Slabe; ml. mladinke: Lidija Logar. Gimnastika – pionirke: Andreja Telič.

N. ŠOSTARIČ

Mladinci »Mokerca« tretji v Sloveniji



Ekipa SAVICE je veslala v naslednji postavi (od desne proti levi): Milan Grasič, Milan Rebula, Boris Kapetanović, Bojan Plantan, Rafko Vidmar, Miran Plantan, Aleksander Verbič, Franc Nečimer ter krmar Beširevič Izet.

Prizadevnim izjanskim rokometnim delavcem je uspelo dobiti organizacijo mladinskega rokometnega prvenstva Slovenije – skupine A, v kateri so poleg domačega Mokerca sodelovala mladinska moštva mariborskega Branika, Tržiča, Radeč in Usnjara iz Smartna. Celotno prvenstvo je bilo razdeljeno v štiri skupine, ki so štele skupaj 21 moštev iz vse Slovenije. Najbolj nas seveda zanima skupina A na lgu, v kateri je igral tudi domači Mokerca. Glavni favoriti so bili mariborski Branik, v katerem so igrali štiri igralci ligaške ekipe, ki zaseda visoko mesto na lestvici republiške lige. Toda kmalu se je izkazalo, da računa brez krčmarja ni vredno delati. Domača ekipa je premagala s polovično močjo Radeče, nato pa se ob bučnem bodrenju domačega občinstva glavnega favorita Branika. Tekmi s Tržičem in Usnjarem sta bili le še formalnost, da bi slavili svoj največji uspeh – uvrstitev v polfinale slovenskega mladinskega rokometnega prvenstva.

V polfinalih na Kodeljevem so imeli za nasprotnika domačega Slovana. Utrujeni izjanci niso mogli napraviti še enega presenečenja. Odlični slovanovci so igrali zelo dobro in sigurno zmagali. V drugi tekmi polfinala je Celje visoko premagalo Brežice. V spopadu za tretje in četrto mesto so izjanci spet dobro zaigrali in z zmago nad Brežicami dosegli svoj največji uspeh, odkar obstaja rokomet na lgu. Finale med Slovanom in Celjem je bilo zelo dramatično. V regularnem času se je tekma končala neodločeno (9:9). V podaljških pa so zmagali srečnejši Celjani. Po turnirju sta ekipa Mokerca in njen trener Niko Markovič dobila še eno veliko priznanje. Selektor republiške mladinske in rokometne reprezentance Adam Petrovič je namreč obvestil trenerja Markoviča, da je uvrstil v svoje moštvo tudi igralca Mokerca Bolho in Gabrijele. Na to smo lahko ponosni, ker ima verjetno le malokatero consko moštvo kar dva igralca v republiški reprezentanci.

UNIVERZA BREZ POSLUHA ZA ŠPORT

Za ljubljanske študente – »Savica«

Na rojstni dan Maršala Tita, 25. maja, ki je obenem tudi dan vseh naših mladih ljudi, so po Sloveniji bile razne proslave, igre in športna tekmovanja. Tako so se med drugim v Mariboru na študentski regati že drugo leto zapored pomerili med seboj osmerci, predstavniki različnih univerz, naših, pa tudi tujih.

To tekmovanje so povzeli po londonskem zgledu, kjer slovi dvoboj med Oxfordom in Cambridgeom. V Mariboru so bila zastopana naslednja mesta: Ljubljana, Zagreb, Rijeka, Graz, Trst ter domačini. Postave v čolnih so bile res študentske, razen ljubljanske, za katero so veslali člani kluba Savice. To pa zato, ker ljubljanska univerza nima posluha za takšne prireditve, čeprav so mladim potrebne in koristne. Ze lansko leto so veslači kljub pravočasnemu obvestilu univerzi ostali brez čolna in sredstev za prevoz, vendar so se tekmovanja le udeležili v sposojenem osmercu in zasedli seveda zadnje mesto. Tudi letos se nihče ni zmenil za njihove prošnje, tako da je moral veslaški klub Savica sam kupiti neki star čoln, čeprav ima stalne finančne težave.

Fantje so dobili povrnjen denar le za potne stroške. In tudi to je žalostno, da ni bilo ob podelitvi prehodnega pokala niti enega zastopnika ljubljanske univerze, kar jasno kaže, kolikšno je zanimanje vodstva ne le za to, ampak za katerokoli prireditev študentov. Moštvo Savice se je kljub vsem tem težavam dobro držalo in zasedlo četrto mesto, kar je znaten napredek od lani.

Upamo, da se bodo drugo leto razmere izboljšale in da bodo na naši univerzi spoznali, da so tudi takšne prireditve v vsakem pogledu koristne za mlade ljudi in zato zaslužijo večjo pozornost.

Končni vrstni red tekmovalcev je bil naslednji: 1. Reka, 2. Zagreb, 3. Graz, 4. Savica – Ljubljana, 5. Maribor, 6. Trst.

S kamioni po humanost

Ze četrto leto so v naši občini izvedli humano akcijo Rdečega križa, ki ima med ljudmi čedalje večji odmev: zbiranje oblačil, posteljnine in kosov pohištva za socialno prizadeta območja in za morebitne naravne nesreče, vojne itd. Naši ljudje so se akciji odzvali v velikem številu. Kar 591 jih je sodelovalo v njej, med njimi 250 mladih.

Nabiralna akcija poteka na pobudo republiškega odbora Rdečega križa in sicer vsako leto zadnji četrtek v maju, ko opravljajo akcijo po svojih stanovanjih „pomladansko inventuro.“ Priprave na nabiralno akcijo so bile obširne in je v njih poleg aktivistov Rdečega križa sodelovalo tudi veliko mladincev. Potrebno je bilo tudi obvestiti s pismi na dom in z lepaki po mestu. Zato je bil akciji tudi uspešen.

Od dneva, ko so zbirali blago (28. maja), do 16. junija so aktivisti Rdečega križa vse nabrano urejali. V dvorano, ki jo je krajevna skupnost Krim-Rudnik pripravila nalašč za to priliko, so vozili blago tudi z ostalih zbiralnih mest po Ljubljani. Tako se je v skladišču iz vse Ljubljane nabralo 10 ton blaga. S tistim, kar so nabrali v naši občini, bodo pokrili Kočevje in Brežice. Vse brezhibno blago bo ostalo v skladišču in prišlo prav v primeru nesreče.

Na območju naše občine so v tej akciji nabrali 11 370 kilogramov blaga. Pri zbiranju so uporabili 54 osebnih avtomobilov, 16 kombijev in sedem tovornjakov. Akcija je zelo uspela, Rdečemu križu pa so izredno pomagale krajevne skupnosti s civilno zaščito, prav tako pa tudi vse ostale družbenopolitične organizacije.

A. A.



Nabiralna akcija Rdečega križa pri KS Krim – Rudnik

GRABNAR, PIRC IN ČRNILOGAR SO PRETEPLI KMETA, KI JE BRANIL SVOJO ZEMLJO

Nasilneži v lški vasi

Prebivalci zahtevajo ostre ukrepe proti nasilnežem in njih početju

Prebivalci lške vasi so že skoraj mesec dni krepko razburjeni. „Precej časa smo prenašali vse, sedaj pa bo tega konec,“ so sklenili in nameravajo narediti tudi konec. Čemu? Divjaškemu početju turistov, posebej pa obrtnikov.

Vsa stvar je segla čez rob z napadom na tamkajšnjega kmeta Antona Susmana. Tistega nedeljskega popoldneva so se, kot že večkrat ob Susmanovem posestvu, spet ustavili avtomobili. Tokrat z naslednjimi registrskimi številkami: fiat 850 LJ 118-32, mercedes LJ 625-80, mercedes LJ 771-10 in fiat 750 LJ 369-74. Otroci so poskakali iz vozil in se zapodili po travi. Trava je bila tik pred košnjo in je vsak korak povzročal škodo. Starši so se veselo smejali ob robu travnika in opazovali, kako padajo bilke pod nogami njihovih divje razposajenih otrok. Susmanova žena je šla dvakrat opozoriti starše, naj otroci ne hodijo po travi, vendar ni pomagalo. Opozorjat je šel tudi sin, vendar spet zaman. Eden voznikov se je začel smejeti in nato sta oba z ženo pričela zmerjati Susmana. Po krajšem prerekanju je znani nasilnež VLADO GRABNAR z Dolenjske ceste 136 udaril Susmanovo sina s pestjo v obraz. 20-letni fant je padel pod udarcem ogromnega pretepača v nezavest. Grabnarju so pritekli „na pomoč“ ZVONE PIRC iz Njegosove 6 in METOD ČRNILOGAR iz Slomškove 21. Družno so se spravili nad na tleh ležečega nezvestnega fanta in ga obdelovali. Tedaj se je vmešal tudi Susman sam. Posledice so bile kmalu vidne, saj so ga nasilneži tako zmikastili, da je bil potreben prevoz očeta in sina v bolnišnico. Susman je dobil na glavi lažje poškodbe in so ga morali šivati.

Kako naj označimo ta dogodek, ni dvoma. Stvar spominja na čase Texasa ali pa chikaških gangsterjev. Lastnik posestva je bil torej, ko je branil lastno zemljo, temeljito pretepen. Kam vodi to? Miličnik Maks Kamnikar je prišel naslednji dan k Susmanu in povedal, da so omenjeni nasilneži prijavili Susmana policiji kot napadalca (eden na tropo pretepačev!). Miličnik je povedal tudi, da bo pač moral Susman zlokovce zasebno tožiti, ker menda niso storili kaznivga dejanja (!?!), torej če vam jaz razbijem usta, nisem naredil nič kaznivga, zanimivo! (op. pisca). Susman je pod takimi pogoji odklonil tudi ureditev zapisnika, kar je razumljivo. Vsa stvar bi verjetno resnično ostala pri tem, če... S te plati pa je imel Susman srečo. V bližini lške vasi in Susmana je namreč doma poslanec in predsednik republiškega odbora ZZB Janko Rudolf. Ko je izvedel za dogodek, se je zavzel za uveljavljanje pravice in posredoval, da se stvar razčisti, ne pa prepusti pozabi. Ko je šel nato na kraj dogodka komandir postaje sam, pa je ugotovil malce drugačno stanje kot pa Kamnikar in je razumljivo podal prijavo zaradi kaznivga dejanja. Tretja dejanja se je torej spremenil in tako so napadalci trenutno že prijavljeni občinskemu javnemu tožilstvu. Občinski javni tožilec je že uvedel proti njim sodni postopek zaradi suma lahkih telesnih poškodb. O izidu preiskave in sodbe bomo še poročali.

Prebivalci vasi so zaradi teh dogodkov zelo razburjeni in to popolnoma upravičeno in so sklenili, da bodo v prihodnje kar

sami posredovali, kar bo morda le izučilo objestneže. Verjetno v taki situaciji ne bo nihče zameril kmetu, ki bo kakemu objestnežu ustrojil kožo s kolom. Naše uredništvo je sklenilo podpreti kmete v njihovih prizadevanjih, da ohranijo svoje prideleke nepoškodovane in bomo odslej objavljali v vsaki številki imena in priimke tistih, ki bodo kradli prideleke ali pa povzročali škodo na pridelkih, in jih tudi prijavili UJV. Zato pozivamo vse kmetovalce, da nam pošljajo na uredništvo Naše komunne, Trg MDB, Ljubljana, številke avtomobilov, katerih lastniki bodo povzročali škodo na pridelkih.

Svoje mišljenje o dogodkih v lški vasi je povedal tudi komandir postaje milice na Dolenjski cesti Anton Sovdat. „V nedeljo je naš dežurni poskrbel za prevoz Susmanov v bolnišnico. Dobili smo tudi številke avtomobilov napadalcev in naročil sem miličniku, da zadevo razčisti. Miličnik ni ugotovil uporabe orodja, pa tudi Susmana se nista spomnila, da bi napadalci imeli kaj v rokah (eden je bil v nezavedni in bi se zelo težko spomnil, drugega pa so tako pretepli, da prav gotovo ni imel časa niti moči opazovati, kaj imajo oni v rokah. Rane, ki jo je dobil Susman Anton na glavi, namreč ni z nobenim čudežem moč povzročiti z golo roko (op. pisca). Sam sem nato trikrat obiskal Susmana in končno podal prijavo. Mi prav gotovo nismo ščitili napadalcev, kot nas nekateri dolžijo, čeprav je eden napadalcev sin upokojenega miličnika. Nasprotno, mi dogodek zelo obojujamo, sicer pa dovolj pove podatke, kje je naš miličnik zasilil Grabnarja o vsej zadevi. Ker Grabnarja naš miličnik ni našel doma, ga je iskal in ga našel v zaporu, kjer ga je tudi zasilil. Grabnar je bil zaprt zaradi fizičnega napada na našega miličnika. Grabnar ga je namreč začel daviti, ker je ustavil njegovega prijatelja zaradi prometnega prekrška.“

Vaški odbor SZDL pa je sklenil naslednje:

Zaradi zgoraj opisanega obračunavanja in žaljivih opazk, ki jih vedno poslušamo vaščani kot npr. „kmet zabiti, propadel boš“, „prekleti pes“ itd. vztrajamo pri izvajanju naslednjih sklepov:

– izletnikom se prepove prehod preko mostu na levo in desno, prav tako pa tudi na vseh odcepih do struge lške, od odcepa lške vas do odcepa prehoda v Vrbe, ker je to zemljišče last vaščanov lške vasi.

Pričakovati je tudi, da bodo kmetje postavili posebno stražo, ki bo pazila, da se bodo ta določila izpolnjevala.

O ostalih problemih, kot je onesnaženost lšice in podobno, pa bomo poročali prihodnjič. Še enkrat pa pozivamo vse, da nam pošljajo številke avtomobilov, katerih lastniki bodo kradli prideleke ali pa povzročali škodo na posevkih.

Ob koncu pa bi želel napadalcem postaviti še vprašanje: Morda mislite, če imate dovolj denarja, da si lahko privoščite vse? Kmet mora trdo delati, da si služi svoj kruh, ki mu ni tako lahko dosegljiv kot je to videti pri vas. MILOVAN DIMITRIČ

Bralci »Naši komuni«

ŠE ENKRAT: ZAKAJ SO TAKE NEZAKONITE GRADNJE MOGOČE?

Pod tem naslovom sem v letošnji „Naši komuni“, v 4. (aprilski) številki opisal svoj primer, ko je sosed M. S. zgradil garažo brez vseh uradnih dokumentov ter brez mojega soglasja in sicer 15 cm ob vrtni strani in 29 cm ob dvorišču ob moji meji. Po takojšnji intervenciji moje žene na občinskem gradbenem oddelku in v Kresiji nisem nič uspel, čeprav je bila žena 20-krat pri gradbenih inšpektorjih in se je sklicevala na zakonske predpise ter prosila za komisijo. Prva zapisnikarica ni hotela označiti na prošnji cm z navedbo številke. Dejala je: „Pri nas se to uredi na kratko.“ Nadalje je moja žena govorila z 8 inšpektorji in tudi z načelnikom. Ker pa ni bilo nobene komisije na spregled, je sosed gradil nemoteno dalje. Tudi v pritožbi sem navedel, da je dal sosed inšpektorju v Kresiji neresnične izjave. Zato so mi vse odbili. Tako se mi je nabralo kar 16 odločb, sklepov in zaznamkov. Noben od inšpektorjev pa ni prišel gledat na moje dvorišče, kjer imam vhod v moje stanovanje pri garaži. Z garažne plošče pa gleda sosed sedaj v moje stanovanje in v stanovanje mojega sina v I. nadstropju. Ko pa je sosed dobil odločbo za rušenje, mi je grozil, da me bo zadavil. Odločbo je izdal starejši inšpektor. Moji ženi pa je dejal mlajši inšpektor, da rušil ne bo. Tudi žena na gradbenem oddelku je rekla moji ženi, da rušili ne bodo: če bodo zmagali sanitarni nad gradbenimi, mi bo sosed lahko metal reči skozi okno v kuhinjo, pa mu ne bom mogel prav nič. Glede na to, da sem srčni bolnik ter nemočen proti takemu sosedu, sem pri občinski komisiji 3. marca 1970 zahteval v primeru nerušenja 2 m visoko betonsko steno nad ploščo, nadalje žlebove ob plošči ter 200.000 SD odškodnine, ki bi jih pa jaz poklonil za bolnico, onkološki inštitut ter za slepo mladino. Tega zneska pa tovarišica ni hotela vpisati, češ da to sedaj ne prihaja v poštev.

Zanima me tudi, kdo je napravil sosedu načrt z nepravilno označenim odkomom. Upal sem v pravično vsitev, pa sem bil izigran. Sedaj pa pri sosedu z užitkom stopajo prah, mečejo žogo in kažejo jezike na moje dvorišče. Sosed tudi pljuva pred mano. Voda z njegove plošče teče na moje zemljo. Sosed je šofer, pa hodi po mojem dvorišču in vpije: „Kaj ste pa dosegli, ko ste letali okrog?“ Zato sem prosil nekoga od višjih, da mi odgovori, zakaj je tako. Ker pa mi ni še nihče odgovoril in ker sosed okrog govori, da mi tudi nihče ne bo odgovoril, prosim ponovno nekoga od odgovornih, da mi odgovori, zakaj sosed vse doseže brez zakona, jaz pa sem kot pošten državljani in dober občan potisnjen ob stran, ker se borim za pravico po zakonu. Bral sem v Naši komuni, da ima naša občina največ črnih gradenj. Mar se je čuditi, če so mogoči taki primeri, kakor je moj? Sem mar zaslužil tako krivico glede na moje sodelovanje v NOB od prvega pa do zadnjega dne? Mar si sme tak sosed vse dovoliti, kakor da živimo v Teksasu in je kljub temu še gluha za pameten kompromis? Vse moje navedbe so resnične, za kar imam na voljo priče.

STANE PREVC,
Rožna dolina c. XV/11,
61000 Ljubljana



ODGOVOR ODDELKA ZA KOMUNALNE IN GRADBENE ZADEVE: NA PROŠNJO STANETA PREVCA DAJEMO NASLEDNJA POJASNILA:

Stipar Mirko je pričel graditi ob posestni meji sosed Prevec Staneta objekt garaže in drvarnice brez dovoljenja. Urbanistična inspekcija pri Skupščini mesta Ljubljana je izdala investitorju najprej odločbo o ustavitvi del, ker pa z deli ni prenehal, pa se odločbo o odstranitvi zgrajenega objekta. Investitor pa je medtem že zaprosil za izdajo dovoljenja ter si je pridobil lokacijsko dokumentacijo, preden je bil podan predlog inspekcije za odstranitev objekta. Zato smo postopek za rušenje ustavili za čas, da se v lokacijskem postopku razčisti, ali že zgrajeni objekt na tem mestu lahko ostane ali ne. Lokacijsko dovoljenje je bilo investitorju izdano ob pogojih lokacijske dokumentacije, ki jo je izdal Ljubljanski urbanistični zavod ter ob upoštevanju pogojev, ki jih je podal v postopku sosed Prevec, kolikor je bilo njegovim pogojem možno ugoditi. Zoper izdano lokacijsko dovoljenje se je Prevec pritožil, vendar je Republiški sekretariat za urbanizem njegovo pritožbo zavrnil kot neutemeljeno in v celoti potrdil odločbo občinskega upravnega organa.

Za gradbeno dovoljenje je investitor že zaprosil, a ga še ni prejel, ker ni predložil vseh potrebnih soglasij.

Stranki Prevec smo sproti in pravilno tolmačili predpise in postopek, ki ureja izdajo dovoljenj za gradnjo objektov. Tako smo ji tudi pojasnili, da je za gradnjo potrebno soglasje sanitarne inspekcije ter da je ta služba samostojna in v okviru svojih pooblastil določa pogoje za gradnjo. Če si je iz naših pojasnil stranka navedla svoje zaključke, se v to ne nameravamo spuščati in polemizirati.

Na lokacijski obravnavi se določajo lokacijski, urbanistični pogoji za gradnjo, ne pa odškodninski.

Občinski upravni organ ni pristojen odločati o utemeljenosti in višini odškodnine, zato je bilo stranki pojasnjeno v lokacijskem postopku, da naj se s svojo zahtevo obrne na redno sodišče.

Tudi republiški sekretariat za urbanizem je v svoji odločbi, s katero je potrdil našo odločbo, ponovno poučil stranko, da je za odločanje o pravici do odškodnine pristojno redno sodišče, ne pa upravni organ.

V tem svojem odgovoru smo skušali na čim krajši način pojasniti potek postopkov pred občinskim organom, ne moremo pa se spuščati v obravnavanje navedb o poslovanju inšpekcijskih služb in projektantske organizacije, ki je izdelala lokacijsko dokumentacijo in gradbeni načrt za sporno gradnjo.

LJUBLJANA, dne 24. 6. 1971

Načelnik
FRANČEK LIST

NAGRADA KURIR JOVICA ZA VIŠKE ŠOLARJE

V dneh od 26. do 30. maja 1971 je bilo v Subotici (Vojvodina) X. srečanje pionirskih odredov dobitnikov nagrade KURIR JOVICA, ki jo podeljuje Svet za vaspitanje dece Jugoslavije vsako leto le enemu (najbolj prizadevnemu) pionirskemu odredu v republiki. Pionirski odredi, ki prejmejo to nagrado, se posebno oblikujejo v samoupravni dejavnosti, z izrednimi uspehi v JPI in v izvenrednih dejavnostih.

Naš pionirski odred Milan Česnik, osnovna šola Vič, je prejel to nagrado za leto 1968 in je doslej edini pionirski odred v Ljubljani, ki se ponaša s tem visokim priznanjem.

V Subotici so se zbrali pionirji iz vse Jugoslavije in so v tovariškem vzdušju preživeli štiri dni. Za srečanje je pripravila naša folklorna skupina kulturni program (gorenjsko polko), mladinci pa so odigrali košarkarsko tekmo z domačini, z mladinci iz Bitole in Titovega Veleša in v vseh treh tekmah zmagali.

Namen takega srečanja je poglobljanje bratstva in enotnosti naših narodov. Mladi naj razvijajo bratstvo in enotnost, porojeno v najtežjih dneh naše preteklosti, tudi danes in v prihodnje. Da jim to ni težko, smo videli. Bili smo priče mnogih pristranskih in neposrednih prijateljskih stikov naših pionirjev z njihovimi gostitelji. Niti jezik niti daljava pri tem niso ovira. Naši

Mini – reportaža, ki jo v tej številki objavljamo na zadnji – a za marsikoga prvi – strani našega glasila, bi lahko nosila naslov TUDI TO JE NAŠA MLA-DINA. Sicer pa naslov ni tako pomemben, pomembno je naše zavedanje prisotnosti mladih in njihovih problemov od rojstva in vzrasta preko šolanja do izbire poklica in vključevanja v življenje. Majhno opozorilo v tej smeri je tudi naš namen.

Fotografije sta prispevala F. Modic in J. Mešer.

pionirji so našli svoje prijatelje v daljni Subotici in Cantaviru med mladimi Srbi in otroki madžarske manjšine. Pravijo, da si bodo dopisovali in se še srečevali. In kako tudi ne, saj so bili gostitelji do nas in do naših pionirjev izredno pozorni in pristrani. V prihodnjih letih bomo tudi mi, ki smo tam predstavljali pionirje našega glavnega mesta, gostitelji takega srečanja. Menimo, da morajo o tem vedeti vsi pionirji mesta Ljubljane, da bomo pionirjem bratskih republik in avtonomnih pokrajin pripravili prav tako pristran sprejem kot so ga pripravili nam in ostalim udeležencem X. srečanja pionirji in odrasli prebivalci Subotice in Cantavira.

Ravnateljica
SLAVICA KUMAR

OTVORITEV IGRIŠČA V NOTRANJJIH GORICAH

6. junija se je ob zadružnem domu v Notranjih Goricah zbrala množica starejših vaščanov, mladine in pionirjev.

Z neko tiho svečanostjo in srečo so pričakovali trenutek, ko bo vabljiva gladka asfaltirana plošča predana svojemu namenu.

Ob 15. uri je zadonela pesem otroškega pevskega zbora osnovne šole in naznanila pričetek slavlja.

Spregovoril je predsednik SZDL tov. Jože Sojer. V svojem govoru je poudaril, kaj lahko dosežejo ljudje s prizadevnim skupnim delom in medsebojno pomočjo.

Pri akciji so finančno in s prostovoljnimi delom sodelovale vse organizacije v vasi. Prav tako so njihovo zavzetost in željo po igrišču materialno podprli še: Zveza za telesno kulturo občine Vič-Rudnik, Solsko športno društvo Brezovica in podjetje Elektroprojekt iz Ljubljane, ki ima patronat nad tamkajšnjo PO. Vsekakor pa ima posebne zasluge pri vodenju in organizaciji dela predsednik KS Ivan Selan, ki mu množične organizacije v vasi izrekajo posebno zahvalo.

Svojo prizadevnost in samozavest so pokazali tudi pionirji osnovne šole, ki so zares lahko ponosni na svoj športni objekt, saj so med prvimi podružničnimi šolami, ki imajo svoje igrišče. Po kulturnem programu je spregovoril še podpredsednik OBS Vič-Rudnik tov. Stane Vrtič in predal igrišče v uporabo. Zaslišali so se zvoki glasbe in igrišče so napolnili cibicani in pionirji, ki so veselo zaplesali.

Sledila so še športna tekmovanja, v katerih so se domači pionirji prvič na svojem igrišču pomerili s tujimi ekipami. Notranje Gorice so ponosne na delovno zmago, hkrati jim ta daje jamstvo, da so v vasi spodobni storiti še marsikaj, če se bo le sedanja aktivnost ohranila.

Nedeljskega doživljanja pa prav gotovo ne bodo nikoli pozabili.

ZMAGA ŽNIDERIČ,
Notranje Gorice 64



OTROCI SO RAZSTAVILI

6. junij je bil za šolo Brezovica in kraj pomemben dan. Odprli smo razstavo, ki je pokazala šolsko in izvenšolsko dejavnost učencev.

Obiskovalce so navduševali izdelki likovnega in tehničnega pouka ter krožkov. Številne pohvale, diplome

in pokali pričajo o delavnosti otrok in učiteljev na šoli. Člani prirodoslovnega krožka so pripravili čebelarško razstavo. Krožkarji se lepo zahvaljujejo za pomoč in sodelovanje članom čebelarških dručin na Brezovici in Notranjih Goricah, trgovskemu podjetju „Medex“ ter Čebelarstvu Slovenije.

ANICA ČADONIČ



GASILCI NA LAVRICI

Gasilsko društvo na Lavrici je v nedeljo dne 13. junija slavilo 50. letnico obstoja. Ob tej priložnosti so prejeli nov gasilski voz. Krajevna skupnost Lavrica je društvu poklonila gasilski prapor. Na proslavi ga je razvil in izročil društvu predsednik tov. Martinu predsedniku krajevne skupnosti Jože Garbas. Spominski trak je društvu podaril tudi krajevni odbor SZDL. Marljivi gasilci z Lavrice so v počastitev 50. letnice zgradili nov gasilski stolp, večinoma s prostovoljnimi delom. Nabavili so novo električno sirenko in adaptirali gasilski dom. Svečana povorka s konjeniki na čelu s številnimi narodnimi nošami, gasilskimi prapori ter številnimi gasilci sosednjih društev, je dala tej slovesnosti še poseben poudarek. Velika udeležba domačinov je pokazala, kako znajo občani ceniti delavnost svojega društva.

Pokrovitelja proslave sta bila krajevna skupnost na Lavrici in občinska gasilska zveza Vič-Rudnik.

JERNEJ ČERTANČ



NA CESTAH JE VEDNO BOLJ NEVARNO

Sedanji letni čas je zopet eden izmed tistih, ki vpliva na spremembo prometnih razmer. Te pa zopet najprej na prometno varnost, od katere je sploh odvisno, koliko in kakšne nezgode bodo prizadevale ljudi na poti v službo, domov, po opravkih ali kamorkoli.

Načeli smo zopet vprašanje, ki je vsak dan prisotno, ko ne mine dan, da se o tem tudi v službi ne bi pogovarjali, saj je prav v teh nevarnih dnevno prizadetih v Sloveniji več kot 30 ljudi. Teh ta dan ni v službo, tudi naslednji dan jih ni, ker so potrebni skrbnega zdravljenja. Se več, povprečno skoraj za dva na dan ni več pomoči. Takšen je promet danes. Toliko je zato prometnih nezdod.

Ko tako razpravljamo o prometu in o varnosti človeka v njem, menimo, da ni brez pomena, če skušamo opozoriti vse, danes pa še posebno tiste, ki hodijo v službo peš ali se vozijo s kolesi, da je nevarnost prometnih nezdod mnogo večja, kot je to bilo pred nekaj leti. Res dve, tri leta ni veliko. Vendar pa pogled na naše ceste pove svoje. Samo od lani do letos se je povečalo število motornih vozil za toliko, kot jih je bilo vseh v Sloveniji leta 1958. Tako! In če smo že tedaj svarili pred nevarnostjo prometnih nesreč, moramo danes to storiti z desetkratnim poudarkom.

Rekli smo, da so se v tem času prometne razmere spremenile. Res je, spremenile so se. Poglejmo na primer, danes ni več lastnika avtomobila, ki bi zaradi neugodnih vremenskih razmer imel avtomobil lepo spravljen v garaži. Velika večina jih uporablja za potovanje v službo. Če to ne, pa po zasebnih opravkih izven službe. Skratka, avtomobil je v uporabi. Drugo. Zelo veliko ljudi se v službo ne vozi več z avtobusi ampak s kolesi. Saj vemo, zakaj. Ceneje je. In tudi takih je veliko, ki se ob takem vremenu odpravljajo peš v službo. Tako smo prišli do tega, da so ceste mnogo bolj polne, v času prometnih konic celo zatrpane z vozili, kolesarji in pešci.

Znano je, da se prav v času najhujše prometne gneče tudi vsem najbolj mudi. Mudi se pešcem, mudi se kolesarjem in prav tako avtomobilistom, kar pomeni, da mnogi v tej časovni stiski „pozabijo“ paziti na sebe ali še bolj pozabijo paziti na drugega. Prav zaradi tega so prometne nesreče ob času odhoda ljudi oz. prihoda ljudi na delo oz. z dela tako pogoste.

Tudi v največji časovni stiski, ko smo na cestah, si moramo najti toliko časa, da ne bomo storili nepremišljenega koraka tja, kjer nas bo skoraj za gotovo pobralo. Prometna nesreča je tako nepričakovana, nepredvidena dogodek, da zanjo zadostuje le trenutek raztresenosti, nepazljivosti ali karkoli, kar ni povezano s predvidenim in premišljenim ravnanjem na cesti.

Danes naj velja naš nasvet prav tistim, ki jih je vsak dan na poti v službo največ – pešcem in kolesarjem. V interesu lastne varnosti je prav, da dosledno upoštevamo cestno prometne predpise. Pešci! Prečkajte cesto le preko označenih prehodov za pešce. Prečkajte jo v skupinah, ne stopite na prehod, ko so motorna vozila že blizu prehoda. Po cesti hodite po skrajni strani, če ni pločnikov samo po levi strani in ne vstric po dva, trije ali v gruclah, saj veste, kako ozke so naše ceste in kaj se zato lahko zgodi.

Kolesarji! Uporabljajte skrajni desni del vozičnice ne vozite vstric. Imejte kolo vedno popolnoma ničeno v redu s polno in predpisano opremo, zlasti bodo v redu zavore, odbojna stekla in luč.

MARIAN METLA
URAD ZA PROMET
LJUBLJANA, Prešernova

REPUBLIŠKO SREČANJE PIONIRJEV PROMETNIKOV

V soboto 12. junija je bilo v Novem mestu tretje republiško srečanje pionirjev prometnikov. Tekmovanja so se udeležile tudi tri ekipe iz naše občine: sicer iz osnovne šole Brezovica in Polhov Gradec.

Tekmovali so v quizu znanja, orientacijskem marševanju in v spretostni vožnji. Med seboj se je pomerilo 51 ekip iz 14 slovenskih mest. Organizator je bilo društvo prijateljev mladine, pokroviteljstvo pa je prevzelo cestno podjetje Novo mesto.

Zmagali so Jeseničani s 135 točkami, drugi Hočani s 124 točkami, Novomeščani pa so bili tretji. Ekipa Brezovice je zasedla 6. mesto, kar je tudi uspeh. Najboljše ekipe so prejele nagrade, diplome so prejeli vsi.

A. SOVD

UPOKOJENCI NA IZLETU

V četrtek, 10. junija je pripravila Osnovna organizacija Rdečega križa „Milan Česnik“ v Ljubljani jim starejšim članom nepričakovano prijetno poldne.

Na prisrčno pismeno vabilo se je zbralo ob 12. pri kinu Vič 100 vablencev, ki so se odpeljali v avtobusih na izlet v Iški Vintgar. V posebnem kompartu pa so vozili toplo in okusno pripravljeno enolončnico – piščančje obarbo – potreben kruh in pribor, kar pripravili ekonomka Zora Klančar in kuharice v vodu za slepo in slabovidno mladino.

Po kosilu v domu Iškega Vintgarja so povabljeni pokramljali pri kozarcu vina, se medsebojno spoznali in nato odšli na sprehod ob bistri Iščici v ozki soteski med zelenje, sončne žarke in čisti zrak.

Vrnilo so se dobre volje, posideli k mizam, kjer so postreženi s črno kavo in pričakali ob štirih urah vedane pionirje in upraviteljico osnovne šole Iška, ki so prišli pozdraviti gostje v svojem šolskem okolju. Ganljivo je bilo poslušati deklamacije in petje mladosti.



Izlet za starejše člane RK

pionirjev v pisanem kroju, ki so žareli polni življenjske mladosti, s poljskim cvetjem v naročju. Cvetje potem po izvedenem programu delili med prijatelje. Precej je imela šol, upraviteljica skrbi in dela, da je program naštiman in potem lepo izveden. Obiskovalci mladine je napravil na vse navzoče zelo gniljiv. Eden udeležencev se je mladini, učiteljici in Rdečemu križu zahvalil za vse doživeto.

Ob šestih zvečer so se gostje zopet usedli v avtobus in se skozi ploho, ki je vključil slabi vremenski napovedi odlašala ves dan, vrnili v Ljubljano.

DRAGO VONČIČ

LJUBLJANSKO BARJE IN EDELE ZADNJIH IZDELOVALCEV ČOLNOV

Že pred 4000 leti so živeli v kočah na Barjskih mostičarjih. Koče so stale na kolen na jezeru, ki takrat prekrivalo Ljubljansko barje. Ker je bilo jezero precej globoko, so mostičarji gradili pozimi. Ko hladno jezero prekrival led, Barjani so bili ribiči in svojemu ribolovu so uporabljali čolne-drevake in sušene Ostanke njihovih bivaljš, orodja in orožja pričajo, so bili tudi živinorejci in poljedelci. Za prvo osušitev Barja je poskrbel narava, ko je voda otekla po Ljubljani. Jezero je postalo močvirje, ki so ga skušali osušiti gospodarji in strokovnjaki. Prvi uspešni osuševalci Barja so bili baje bistriški menihi. Ob njih je osuševalna dela so bila izvršena v času vladavine Marije Terezije, ko je ing. Grubar napravil načrt za poglavitve Ljubljane in pomožno strugo – Grubarjev kanal. Boj z osuševanjem pa še do danes ni končan.



Podboj iz Preserj

Kmetje morajo kopati odtočne jarke, da jim voda poplavlja polj.

Eden zadnjih izdelovalcev čolnov na Ljubljanskem barju je bil tudi Podboj iz Preserj pri Podpeči. Ko je pred nedavnim obiskala, mi je med drugim dejal: „Čolne sem delal v Podpeči pri Ljubljani. Več čolnov je bilo v Podpeči in v okolici. Včasih sem jih napravil tudi za Vrhniko. Na teh čolnih sem lahko z Vrhnike prepeljal 18 kub. m opek v Ljubljano. Za en čoln sem dobil 8 do 9 tisočakov.“

Tako je zaključil pripovedovanje Podboj in zdelo mi je, da so njegove oči še vedno polne hrepenenja po izdelovanju čolnov. Čeprav je že v letih, je pred letom napravil še tri manjše čolne.

MARIČKA JAR